

M Mercator Preskrba
TRGOVINSKO PODJETJE TRŽIČ, d.d.
DISKONT PRODAJALNA KRIŽE
Odperto:
od 7. - 19. ure,
sobota od 7. - 12. ure. **Obiščite nas!**
tel.: 57-391

GORENJSKA V VOJNI

gotovinski kredit
tudi na 18
mesecev
Ljubljanska banka
Gorenjska banka d.d.
Kranj

Slovenija dosledno vztraja na prekinitvi ognja in na nadzoru (tudi mednarodnem) premirja

Slovenija ni popustila

Zoper Slovenijo se začena tudi medijska vojna. Po dveh pogovorih z delegacijo Evropske skupnosti v Zagrebu, sta Hina in Tanjug poročala, da je Slovenija podpisala neke listine in dogovore, v drugih republikah pa se razširjajo vesti, da pobijamo vojne ujetnike.

Ljubljana, ponedeljek, 1. julija - Predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in minister za informiranje Jelko Kacin so na današnji novinarski konferenci opisali trenutno stanje v Sloveniji ter nočne pogovore s trojico zunanjih ministrov v Zagrebu. Milan Kučan je dejal, da že drugi obisk trojice potrjuje veliko zaskrbljenost Evrope za naš položaj, pa tudi priznanje za Slovenijo, da se evropski politiki posebej pogovarjajo s Slovenci. Ministri so danes zjutraj Kučanu in sodelavcem povedali, da bodo v primeru spoštovanja treh pogojev Evrope (umik vojske, zamrznitev nadaljnjih ukrepov in izvolitev Mesiča, kar je bilo že narejeno) še naprej posredovali in pomagali, zagotavljali mir in poslali k nam civilne in vojaške opazovalce za nadzor premirja. Kučan jim je odgovoril, da so odgovor Slovenije sklepi skupščine, najvišjega organa republike, ki jih je parlament sprejel skrajno odgovorno za slovensko in evropsko varnost. Če se jih ne bomo držali, je dejal Kučan, nas

bodo pustili v vojni. Miru še nismo dobili. Če ga v treh mesecih ne zagotovimo, se bo položaj še zaostрил. Umik vojske je treba nadzorovati, saj so bile ponoči in zjutraj že kršitve prekinitve ognja s strani armade. Vojska je ušla s kontrole in to je priznal tudi Marković. Kučan je ponovno poudaril, da Evropska skupnost ne zahteva ukinitve že sprejetih stališč, ampak le trimesečni moratorij na sprejemanje novih odločitev. Po treh mesecih naj bi bili vsi svobodni, so zagotovili predstavniki Evropske skupnosti. Milan Kučan je povedal, da bo na mejah ostala slovenska milica in carina. Predsednik ni pretiran optimist glede premirja, saj je bila v Srbiji opravljena mobilizacija (vpoklicali naj bi blizu 200.000 ljudi, mobilizacija pa se nadaljuje tudi v Bosni in Hercegovini kljub večeršnjim demantom), slovenski zračni prostor pa še vedno kršijo letala. Kolone tankov na meji s Hrvaško bi se lahko obrnile, pa se še nobena ni, je povedal Kučan, vendar je izrazil zadovoljstvo, da Evropa ne govori več o enotni Jugoslaviji.

● J. Košnjek

Minister Rupel je povedal, da bo dr. Bučar danes odšel na Dunaj, kjer bo sodeloval na ustanovitvi društva avstrijsko-slovenskega prijateljstva, Slovenija pa je počasčena, da pride danes k nam nemški zunanji minister Genscher, predsedujoči Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi. V naši delegaciji bodo, kot so sklenili na jutranji seji predsedstva, razen Kučana, Rupla in Peterleta še Bučar, Janša in Drnovšek.

Dogovor Markovića in Peterleta

Umik vojske v vojašnice

V nedeljo zvečer je prišel na zahtevo slovenskega vodstva v Slovenijo predsednik zvezne vlade Ante Marković. Njegov obisk smo zahtevali zato, ker je on predsedoval seji vlade, na kateri so bili sprejeti sklepi, na katere se sklicuje armada. Objavljamo izjave predsednikov Markovića in Peterleta.

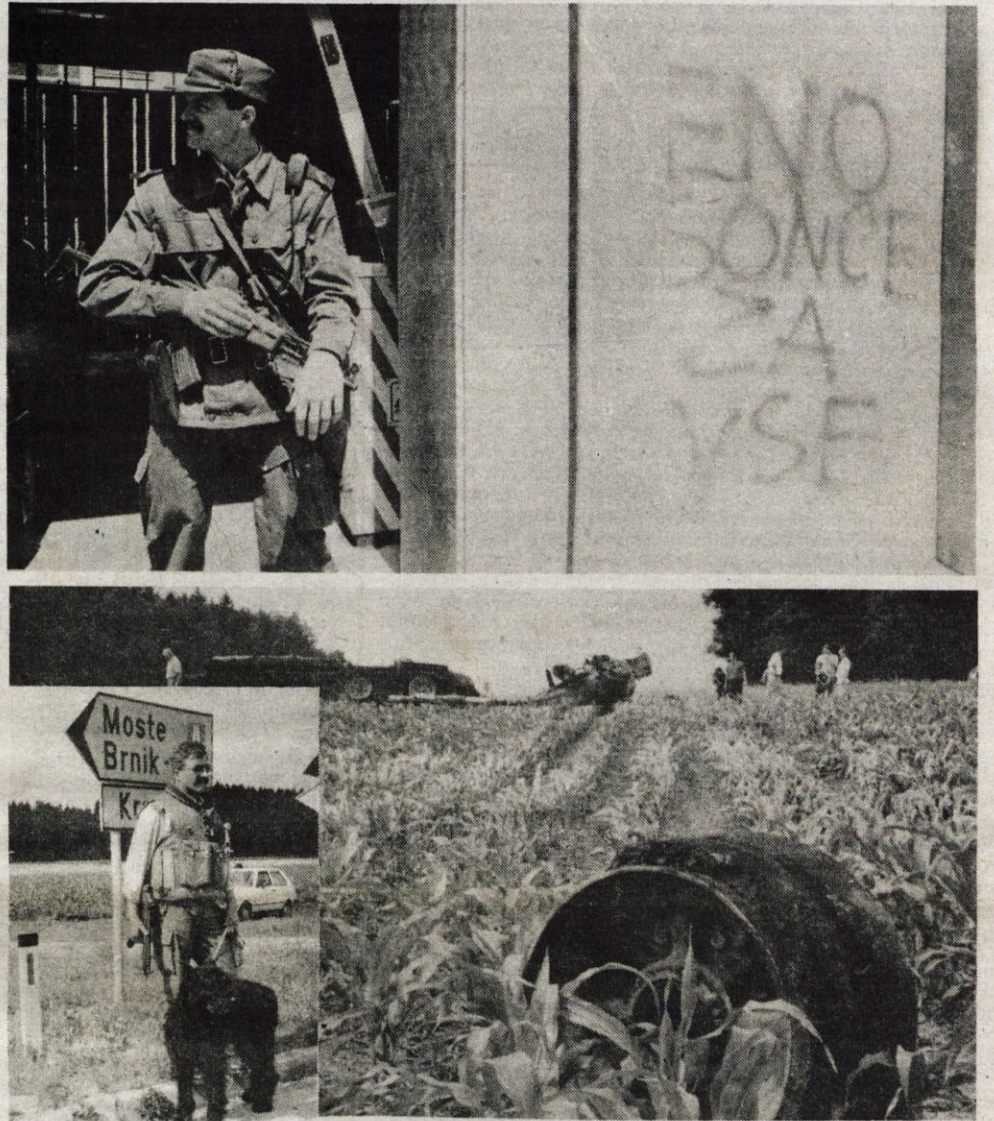
ANTE MARKOVIĆ: "To, kar je sprejela zvezna vlada, smo mislili, da se bo izvedlo na popolnoma miren in miroljuben način. Vendar je tok dogodkov krenil v drugo smer. Zato je zvezni izvršni svet 24 ur po začetku teh dogodkov sklenil, da se takoj preneha z vojnimi aktivnostmi. Minilo je nekaj dni od tega. Po vseh informacijah, s katerimi smo mi razpolagali, je v prvem dnevu umrlo 10 ljudi, po sklepu o prekinitvi ognja, pri katerem smo sodelovali s trojko iz Evropske skupnosti in smo sami ukrenili vse, kar smo mogli, so se spopadi nadaljevali. Vsaka stran je imela svoje tolmačenje, ojačalo se je nezaupanje in tako je umrlo še 19 ljudi. To je izzvalo novo nezaupanje pri štabu vrhovnega poveljstva, ki je odločil, da gre na dodatno mobilizacijo in postavi pogoje za normalno stanje. Zvezni izvršni svet se je nenadoma znašel v takem položaju in sklenil, da je treba sprejeti vse ukrepe, da ne pride do širitve spopada, ki bi zajel vso državo. Če bi se nadaljevala aktivnost za doseganje ciljev štaba vrhovnega poveljstva, bi bil to začetek stranskega vojaškega spopada v državi, za katerega nihče ne bi mogel zagotavljati, da ne bi trajal desetletja in libanoniziral države. Take težnje pa so bile. Tvegal sem pot v Slovenijo, ko sem zjutraj spoznal, da so vodilni ljudje Slovenije v bunkerjih zaradi nevarnosti napada letal. Po današnjem sestanku vseh vprašanih nismo rešili, vendar smo rešili temeljno vprašanje nadaljnjih spopadov. Lahko zaključimo, da je naša miroljubna misija prispevala, da se reši spopad v Sloveniji. Za vsa sporna vprašanja bo jutri oblikovana mešana komisija, ki bo strokovno, na kraju samem, poiskala rešitve. S silo se ne da prepričati suverene pravice odločanja vsakega naroda o samemu sebi, vendar odločitve o samoodločbi, če so enostranske, povzročajo silo.

LOJZE PETERLE: "Najprej bi rad komentiral tista dejstva, ki dajejo nekaj optimizma k tej nesrečni zgodbi. Tudi jaz menim, da je danes prišlo do premika, do določenega uspeha v pogovorih, ki so bili pretežno razumni.

Upamo samo lahko, da bodo tudi dejansko izvedeni. Danes je treba poudariti dejstvo, da je bila ustavevitev bojov vendarle tako trdna, da do sledi ni prišlo do nobene smrtno žrtve. Če že govorimo o žrtvah, gospod Marković je napravil razliko med časom bojov in po njem, potem moram tudi jaz narediti neke razlike in povedati, da so pri nas žrtve predvsem civilisti, da so med njimi šoferji, tuji ljudje, ki so potovali skozi našo deželo, ljudje iz različnih dežel, da so med vojaki žrtve, ki so bile ustreljene v hrbet, da so tu različni razlogi za žrtve, ki so padle po ustavitvi ognja. To je deloma že dokumentirano, deloma je že raziskano in bo dano na razpolago javnosti. Današnje srečanje je trajalo več ur. Začeli smo s političnim delom, nadaljevali pa z razpravo o tehničnih vidikih izvedbe tega dogovora o ustavitvi bojov. Z naše strani sta sodelovala ministra Janša in Bučar, in vesel sem, da je prišlo do usklajenosti pri toliko vprašanih. Ostaja odprto vprašanje načina umika, tu so predlogi različni, vendar mislim, da lahko jutri komisija doseže sporazum. To pa zato, ker gospoda z druge strani nista imela pooblastil. Odprto je vprašanje rabe letalstva v tem času, ko začne delati komisija. Tudi tukaj generala nista imela pooblastil za dokončni dogovor. Mi smo zahtevali, da se ne uporabljata letalstva, da se ne vznemirja ljudi. Lahko pa najavimo umik enot v kasarne. Tu je mogoče doseči hitre premike za tiste enote, ki so blokirane na čelni strani. Težje bo za tiste, ki imajo blokado spredaj iz zadaj. Izpostavljen je bil humanistični vidik. Včasih njihovi poveljujoči onemogočajo, da bi prišlo do normalnega oskrbovanja. Gre za nezaupanje in izredno nerazumno ravnanje. Kjer je bilo možno, smo mi te ljudi rešili. Tudi problem mrtvih in ranjenih je rešen."

Lojze Peterle pa je posebej povedal, da označuje slovenska skupščina, vlada, predsedstvo in slovenska javnost ta akt kot akt brezobzirne agresije na slovensko državo, in da vidi ta akt v soodgovornosti zveznega izvršnega sveta.

● J. Košnjek

Pogajanja tudi povsod na Gorenjskem

Ne predaja, izročitev orožja

Kranj, 1. julija - Po sicer ta trenutek ob zaključku redakcije še ne uradno potrjenih podatkih na Gorenjskem od sinoči naprej nikjer ni bilo prekršeno premirje. So se pa okrog 14. ure pogajanja, med predstavniki armade na eni in Teritorialne obrambe ter milice, kar zadeva na primer mejne prehode na Gorenjskem, povsod premaknila z mrtve točke. Iztočnice na pogajanjih so korektno obnašanje in izročanje, ne pa predajanje, orožja ene vojske drugi in sicer v tem primeru armade Teritorialni obrambi Slovenije.

Še vedno so na Gorenjskem razen Jezerskega zaprti vsi mejni prehodi. Pričakovati pa je, če bodo pogajanja uspešna, da bo kmalu prišlo do umikov vojske s Korenskega sedla, predora Karavanke, Rateč in Ljubelja. Brniško letališče je bilo ob zaključku redakcije še vedno zaprto.

Na vseh gorenjskih cestah, kjer so bile v minulih dneh blokade, po večini le -te še niso odstranjene. Zato, kot so nam povedali v koordinacijski skupini na UNZ Kranj, velja na vseh cestah previdna vožnja. To priporočilo, posebej v večernih in nočnih urah, bo veljalo upoštevati nedvomno še nekaj časa. Sicer pa ob razpolavljenem avtobusnem prometu potniški promet poteka, av-

tobusna prevoznika Alpetour in Integral na Gorenjskem se trudita, da bi bil čimbolj normalen. Največje težave imajo seveda avtobusi zaradi blokad na cestah in potekajo prevozi po obvoznih cestah.

Sicer pa je življenje prvi dan po prekinitvi ognja na Gorenjskem že precej bližje normalnejšemu, kot je bilo v zadnjih dneh. Po večini so v gorenjskih delovnih organizacijah danes delali, poštne in bančne službe prav tako, telefonske zveze so bile na trenutke obremenjene, vendar povsod normalne in tudi komunalne službe niso beležile posebnih težav. S pitno vodo in živilsko preskrbo prav tako ni težav. Še vedno pa seveda velja, da gre ta trenutek za pogajanja in prekinitve ognja... Sicer pa o dogajanjih na Go-

renjskem v minulih dneh pišemo na notranjih straneh današnjega Gorenjskega glasa. ● A. Z.

Zadnja vest: pogajanja na Brniškem letališču so napeta in so ta trenutek (ob 15.30) na mrtvi točki (začela so se ob 10. uri), skupina vojakov izpred Karavanškega predora pa se je brez orožja v spremstvu slovenske policije napotila proti najbližji kasarni v Radovljici. Na mrtvi točki so še vedno pogajanja v Druhlki (skladišče orožja). Vodilni predstavniki gorenjske teritorialne obrambe in notranjih zadev na pogajanjih že pet ur.

Z ujetniki korektno

Minister za informiranje Jelko Kacin je povedal, da v drugih republikah poročajo, da v Sloveniji streljamo vojne ujetnike. Zato bo dal Rdeči križ posebno izjavo, pri nas pa je tudi komisija mednarodnega Rdečega križa, Minister je tudi povedal, da je bilo danes do 6. ure zjutraj zajetih 1277 vojakov jugoslovanske armade, iz enot armade pa je ušlo 782 vojakov. Do nedelje zvečer je v Sloveniji padlo 39 vojakov armade, 11 slovenskih policistov in vojakov in 13 civilistov. Za bojevanje v teritorialni obrambi se je javilo 1434 prostovoljcev. In še to. Dogajanja v Sloveniji spremlja 1173 poročevalcev in snemalcev, od tega 776 iz tujine.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

MIHA NAGLIČ

Zdaj gre zares!

Ta "Bedem" je pa res beden! Zadnje dni smo dejavna priča temu, kako bedno se sesuva okop, ki ga je hotela okrog Republike Slovenije izgrebiti jugoslovanska okupacijska vojska v operaciji Bedem (iz turške besede *beden*, ki pomeni trdnjavo obzidje) - da bi nas na silo zadržala v svojem bednem carstvu.

Okupacija samostojne in neodvisne države RS se je namreč začela (ne da bi se končala) po stabnem scenariju pod sifro "Bedem". Ta temelji na predpostavki, da je v Sloveniji s pomočjo reakcionarnih sil iz Avstrije in Italije prisla na oblast kolaboracionistična, antikomunistična vlada. (Prav to se je, gledano z njihovega vidika, tudi zgodilo.) Zato je treba, s pomočjo zdravih socialističnih sil, oprti na sovjetsko stran, Slovenijo spet osvoboditi, jo spraviti nazaj za okope real-socializma, ki se zemljepisno po naključju ujemajo z gorskimi verigami (v turščini: "beden") Karavank in zahodnih Julijcev. Nameravani korak je JLA tudi storila. In nato zaradi nepričakovanega odpora obstala.

Zanjo bi bil bistven naslednji korak: likvidacija "kolaboracionistov" Zahoda! Ta bi se zgodila kot fizična "odstranitev" nekaj tisoč oseb (po pomnoženem seznamu iz časov procesa proti četverici, ki ob vrhovih nekdanje opozicije vsebuje še predstavnike sedanje, kar bi pomenilo politično in duhovno obglavljenje slovenske nacije. Tak je surovi scenarij boljševisitene generalske hunte.

Po tem udarcu z bičem bi se na sceni pojavil gospod z nasmeškom in ponudil sladkorček; g. Ante Marković bi v ponovno zedinjeni Jugoslaviji uvedel bolj demokratične prijeme, podkrepilne z milijardami ljubljenskih zahodnih (!) dolarjev. Od surovosti vojaških posegov šokirani ljudje bi se potolažili, ko bi iz bank spet lahko dvigovali svoje devizne prihranke, finančne injekcije pa bi spodbudile rast proizvodnje in zmanjšale brezposelnost. Ljudje bi tako lažje pozabili na oblast, ki so jo izvolili na svobodnih volitvah. Narobe bi bilo le to - a še to le z našega vidika - da bi postali Jugoslavo, svoje slovenstvo pa bi otoplo izpričevali ob nedeljskih popoldnevih. - Odločen odpor slovenske teritorialne obrambe in policije, oprte na pokončno držo civilistov, je bil torej na mestu!

Vojna v RS je dramatična in streeznitvena; v nekaj dneh je razkrila tisto, za kar bi bili sicer potrebni meseci ali celo leta. Do kraja je razkrila času neprimerne politične poglede in trdo roko jugoslovanskih generalov, njihovo sprego s srbskim hegemonizmom in Markovičev politični nadrealizem. Zahodu je razkrila zmotnost njegovega vztrajanja pri "enotni in demokratični" Jugoslaviji, Sovjetsko zvezo pa spomnila na prihodnost.

In kaj je ta vojna za nas? (Poleg tega, da smo se Slovenci čez noč pojavili v središču pozornosti svetovne javnosti, kjer doslej še nismo nastopali.) Potrdila je našo odločitvi za samostojnost! Osamosvojitve RS še ne pomeni, da se vrnemo v nemško interesno sfero, v nastopajoči "četrti rajh" - kar je ena od umišljenih predpostavk jugoslovanskih generalstabsnih fantazov; jastrebi "pravoslavne" komunizma nam namreč dopovedujejo, da nas s tem, ko zavzemajo okope na naših mejah, branijo pred krepilji germanskega orla.

Odločitev za samostojnost je že naš tretji državotvorni korak v tem stoletju. Prostovoljni (!) odločitvi za prvo in drugo Jugoslavijo (1918, 1943) sta bila koraka na poti, ki je naposled privedla do samostojne države (1991). V potrditev tega spoznanja navajamo značilne izjave vodilnih arhitektov teh odločitev: Korošca, Kardelja in Kučana.

Dr. Anton Korošec, predsednik Narodnega sveta Države SHS, je svojo odločitev za Kraljevino SHS, v katero mu je uspelo privedi le dve tretjini svojega ljudstva, razložil takole (1924): "Če bi se bili drugače orientirali, bi nam Slovincem to prineslo še mnogo več škode, kot si je sploh lahko zamisljamo. Gotovo je, da bi bila Slovenija razdeljena še bolj neugodno, kakor je danes. Gotovo bi Avstrija, ki je niso hoteli razkosati, dobila mariborski okraj, Prekmurje bi pripadlo Madžarski in nihče ne ve, kje bi se ustavila roka slikarjeva, ki bi risala italijansko karto. Zato je moje mnenje: Jugoslavija je tu, mi hočemo v tej državi ostati in delati za to, da se notranje preuredi, da dobi tudi Slovenec prostor na soncu." - Priznati mu je treba, da se je v danih pogojih razmeroma uspešno potegoval za slovenske interese, predvsem za interese svoje stranke in njenih pristašev. V prvi Jugoslaviji je šlo namreč nekaterim zelo dobro, a ne prav dolgo, njena vojska pa se je v odločitvenih trenutkih razkrojila podobno kot sedanja.

Edvard Kardelj - Sperans je na predvečer razpada prve Jugoslavije, v svojem epohalnem delu Razvoj slovenskega narodnega vprašanja (1939), zapisal: "Zedinjenje in popolna osvoboditev - to je torej sodobno gesto slovenskega naroda. Problem obstaja torej v tem, da se zlomi imperialistični pritisk, ki ga je razkosal med štiri države... Jugoslavija ima pomen za Slovence samo toliko in dotlej, dokler bodo v njej in z njo zavarovani slovenski narodni interesi. Kdor bi hotel iskati njen pomen kjerkoli drugod, bo zašel na stranpot." Na prav takšno stranpot je kasneje zašel sam, ko je interese svoje partije postavil nad interese naroda kot celote.

Duh naroda pa je iskal poti naprej. Vse do 26. junija 1991, ko se je dopolnilo tisto, kar je predsednik Milan Kučan pred delegati Svetovnega slovenskega kongresa izrazil takole: "Rojenice niso najbolj prijazen dosodile svoje naklonjenosti mladi slovenski državi. Ne uradni zunanji svet, ne tisti, s katerimi smo dosti let skupaj živeli v skupni državi, ne gledajo niti razumno niti naklonjeno na to naše dejanje. Nasprotno, ogrožajo ga z neposrednimi pritiski, tudi z orožjem. Slabo nas poznajo. Rušijo temelje, na katerih je še bil možen pogovor. Nasilje ni še nikomur prineslo sreče, pritisk ni pripeljal do miru in sožitja. V spominu zgodovine so o tem shranjeni prepričljivi dokazi. A zgodovina ni vsem učiteljica. Nam, upam, je!"

V tem upanju izganjamo vrage, mejakom pa namesto okopov ponujamo roko dobrega sosedsstva.

Ustanovitelj in izdajatelj: Časopisno podjetje GORENJSKI GLAS, KRANJ

Uredniška politika: neodvisni nestrankski politično-informativni poljednik s poudarkom na dogajanjih na Gorenjskem

Predsednik Časopisnega sveta: Ivan Bizjak

Direktor in glavni urednik: Marko Valjavec

Odgovorna urednica: Leopoldina Bogataj

Novinarji in uredniki: Danica Dolenc, Helena Jelovčan, Jože Košnjek, Lea Mencinger, Stojan Saje, Darinka Sedej, Vilma Stanovnik, Marija Volčjak, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrž-Zlebir, Andrej Zalar, Stefan Zargi

Oblikovanje: Igor Pokorn

Tehnično urejanje: Ivo Sekne, Mirjana Draksler, Nada Prevc

Lektoriranje: Marijeta Vozlič; Fotografija: Gorazd Šinik

Tisk: Podjetje DELO - TCR, Tisk časopisov in revij, Ljubljana

Uredništvo: Moše Pijadeta 1, telefon: 211-860, 211-835, telefax: 213-163

Naročnine, uprava, propaganda, oglasi: Cesta JLA 16, telefon: 218-463, telefax: (064) 215-366

Mali oglasi: telefon: 217-960 - sprejemamo neprekinjeno 24 ur dnevno na avtomatskem odzivniku; uradne ure: vsak dan 7.-13.30, ob sredah do 16.30 (Cesta JLA 16)

Časopis izhaja ob torkih in petkih. Cena izvida 17,00 din. Naročnina: trimesečni obračun; za drugo trimesečje 1991 412,50 din. Naročnina za tujino: 140 DEM oz. preračun v ostale valute, obračun enkrat letno. Oglasne storitve: po ceniku ČP. Časopis je oproščen plačila prometnega davka (Ur. L. RS 7/91).

Slovensko vodstvo dvakrat dnevno pred domačimi in tujimi časniki

Odločitev o samostojnosti

V tiskovnem središču v Cankarjevem domu v Ljubljani je zbranih blizu 300 domačih in tujih časniki. Od četrta naprej redno najvišji predstavniki države Slovenije odgovarjajo na vprašanja in poročajo o položaju in odgovarjajo na vprašanja.

Predstavniki Slovenije redno poročajo o stanju na bojiščih, padlih in ranjenih, prebeglih in zajetih vojakih Jugoslovanske armade in odzivih tujine na dogodke v Sloveniji ter pogovorih slovenskega vodstva s tujimi odposlanci, ki so prišli v Jugoslavijo in Slovenijo. Tudi med časniki vlada negotovost, posebej ob sporočilih, da okupatorska armada napada tudi poročevalce in jih zajema, dva avstrijska snemalca pa sta bila gnusno zažgana in ubita v avtomobilu. Okupatorska armada dolgo ni dovolila, da bi prišli do njenih trupel. Poročevalci, so iz večine evropskih držav, početje armade najpogosteje primerjajo s početjem iraške vojske v Kuvajtu!

Petek, 28. junija

Ob enajstih dopoldne je predsednik predstva Republike Slovenije Milan Kučan na novinarski konferenci dejal, da gre za uresničevanje vaje Okop 91 (Bedem 91), ki se je v vodstvu armade večkrat preigravala, njena predpostavka pa je, da je zahod napadel Jugoslavijo, Slovenija in Hrvaška pa sta stopili na stran Zahoda, ki želi zrušiti socialistični režim v Beogradu.

Med novinarsko konferenco so prihajala sporočila, da so letala orlah bombardirala brniško letališče, kmalu zatem dva orla kolono civilnih vozil na dolejni cesti, kjer je bilo več mrtvih med civilisti, da je bil izvršen zračni napad na Šentilj in Radgono, da so letala napadla nekatere kraje na Koroškem in da so letala kršila avstrijski zračni prostor, da je bilo napadeno mariborsko letališče.

Kučan je dejal, da so v nekem tanku našli načrt napada. Ko je on pred meseci ta načrt omenil Kadjeviću, mu je ta odgovoril, da smo se Slovenci spet nekaj zmisli. Nikoli nisem pričakoval, da bo armada šla z orožjem zoper svoj narod, da pa je pripravljena iti do konca, pa potrjuje odgovor Kolška, ki je dejal, da bo vojska uporabila vsa sredstva. Danes mi je Kolšek odgovoril, da armada ni uporabila orožja, dokler ni bila izzvana.

V Sloveniji ni državljanske vojne. Gre za okupacijo s strani armade tuje države. Slišal sem, da se poziva k premirju. Za nas je edina rešitev najprej umik v vojašnice oziroma tja, od koder so prišli, potem pa so možna pogajanja, ter vrnitev vojne škode. Škoda je sedaj večja, kot bi oni dobili z nasilnim odvzemanjem carin. Resen dogovor o možni skupnosti suverenih držav je sedaj nemogoč. V Jugoslaviji še vedno mislijo, da je država last samo enega naroda. Armadi smo ob osamosvojitvi predlagali pogaja-

nja o postopnem umiku, sedaj pa so ta pogajanja težja, če ne nemogoča. Ali ni ta armada okupator, če strelja na civiliste? Ne sprejemamo nobenega moratorija. O plebiscitnih odločitvah moratorij ni mogoč. Zvezna vlada naj sprejme moratorij na svoje sklepe.

Popoldne so pred časniki sedli predsednik skupščine France Bučar, ministra za obrambo in notranje zadeve Janez Janša in Igor Bavčar ter minister za informiranje Jelko Kacin.

Dr. France Bučar je dejal, da bi mi izgubili vse, kar smo dosegli, če bi pristali na pogajanja, ki nam jih vsiljujejo. Noben slovenski predstavnik nima pravice, da bi kot svoj vložek v pogajanja zastavil našo slovensko osamosvojitve, ki je bila sankcionirana z najvišjim pravnim aktom. Nimamo pravice, da žrtvuemo nekaj, kar smo si izborili tudi z življenjem ljudi. To pa ne pomeni, da je naša pozicija okorela in toga. To, kar od nas zahtevajo, smo mi že ponudili. Mi smo ob naši osamosvojitvi sprejeli tudi deklaracijo, ki taka pogajanja in postopnost predlagamo. Janša in Bavčar sta razgrnila nakane okupatorske vojske, poročala, da je ta vojska vedno bolj blokirana in neučinkovita, da se povečuje število vdaj in prebegov, da prihaja znotraj enot do nasprotij in da bi bila pomoč Hrvaške lahko učinkovitejša.

Zvečer je Kučan klical Markoviča in mu povedal, da Slovenija ne bo popustila, da pa se je možno dogovarjati. Kasneje je poklical namestnik zveznega obrambnega ministra Brovet in z njim se je Kučan dogovoril za premirje ob 21. uri, nakar je minister Janša to urejal s človekom, ki očitno vodi to operacijo, generalom Rašeta, in da bosta v kontaktu, če bi prišlo do kršitev dogovora. Res je, da so bile vse te aktivnosti pokrite z izhodišči zvezne vlade, drugo vprašanje pa je, ali so ljudje, ki so to sprejeli, vedeli, kaj lahko to pomeni. Koli-

kor vem, se je zvezno predsedstvo sestalo z znameniti sestavi treh članov iz Srbije, očitno je bil tudi Kostić iz Črne Gore in Bogičević iz Bosne in Hercegovine, kjer so Slovincem povedali, za kaj gre. Če je to predsedstvo, potem je točno, kar smo mi trdili, da je ta Jugoslavija last enega naroda. To lahko je, vendar naj nas ne držijo z oviranjem v njej.

Sobota, 29. junija: evropski odposlanci posredujejo

Dvanajsterica, ki je v petek zasedala v Luxemburgu, je v Jugoslaviji poslala skupino treh zunanjih ministrov in komisarja skupnosti. Četverica se je pogovarjala z Markovičem. Miloševićem, Lončarjem, zvečer pa so se dogovorili, da bo v Zagrebu sestanek četverice s Kučanom, Ruplom in dvojico hrvaške republike. Slovenija je zaradi varnosti predlagala Dunaj, vendar je bil na koncu dogovorjen Zagreb. Ob zagrebškem pogovoru so se pojavili dvomi, ali je Kučan prelomil zavezo plebiscitu, kar je posledica površnega poročanja z zagrebškega sestanka. Slišali so se že glasovi, da je predsednik narodni izdajalec.

Zunanji minister Rupel je prebral poročilo s sestanka v Zagrebu in zanikal, da bi šlo za kakršnokoli kupčijo ali popuščanje.

Milan Kučan je kar nekajkrat poganjeval svoja stališča v Beogradu.

"Zastopniki Evropske skupnosti so nam zastavili troje vprašanj. Prvo. Ali smo pripravljene v uveljavljanjem, kot sem jaz razumel, ustavne listine in ustavnega zakona. In tretjič. Ali pristajamo na to, da je Stipe Mešić predsednik zveznega predsedstva. Na vsa tri vprašanja je bil odgovor pozitiven. Prvi temeljni pogoj je umik vojske, za kar nimamo trdnih zagotovil armade, zame je važno, da odločitev o osamosvojitvi Slovenije ostane v veljavi, od tod pa smo sami predlagali pogajanja. Sogovornika nismo imeli. Namesto odgovora smo dobili okupacijo. Janez Drnovšek je za Mesiča glasoval že 15. maja. Je vprašanje, ali bo njegova legitimiteta veljala, vendar je to vprašanje tistih, ki so 15. maja blokirali izvolitev. Hrvati so v drugem položaju. Oni od uveljavitve deklaracije niso naredili še nobenega praktičnega koraka."

Na tiskovni konferenci v soboto dopoldne pa je dejal, da mu očitajo, da je narodni izdajalec.

"Gospod Rupel je korektno prebral, kakšno je bilo naše stališče. O tem obstaja tudi magnetofonski trak. Moje stališče na tem razgovoru je bilo čvrsto. Ponovil sem ga, da bi ga gospodje razumeli. Od tega, kar smo razglasili v skupščini, ni umika. O tem se tudi ni mogoče pogajati. Zato je vojna in v tej vojni so padli ljudje. O postopnem prevzemanju drugih funkcij države Slovenije pa smo se

pripravljene pogovarjati. Gospodom sem povedal, da o teh stvareh lahko odloča le skupščina, ki pa zaradi vojne razmišljanje delegatov ne bo drugačno. Sedaj je novo vprašanje: vprašanje vojne škode in sprojanje postopkov za civilne zločine. Verjamem pa, da ta odgovor gospodov ministrov ni povsem zadovoljil. Ponoči sva z ministrom Ruplom prosila tudi za mednarodno angažiranje. Že to, da gospodje niso mogli pristati v Ljubljani, je znak, da je tu vojna in to ne državljska. Generala Kolšek in Brovet sta mu ponovno dejala, da bo šla armada do konca. Odgovorila sta, da izvršujeta sklepe zveznega izvršnega sveta. Rezultati zagrebškega pogovora niso nični. Seveda pa je osnoven prvi pogoj: premirje in umik.

Izjavi papeža in frančiškanov

Poglavar rimskokatoliške cerkve Janez Pavel II je v soboto izrazil, da dogodki v Sloveniji vzbujajo resen nemir. Izražam solidarnost z ljudmi iz te republike. Dvigam svoj glas, da bi preprečili silo in pozivam k dialogu. Sveti oče je v svojo poslanico obsojil poskuse okupacije in nasilje v Sloveniji ter podpril slovenska prizadevanja za samostojnost. Oglasil se je tudi generalni kapitelj manjših bratov frančiškanov iz San Diego v Kaliforniji, ki je predstavnik 19.500 frančiškanov, ki živijo v 90 državah vsega sveta. Izražajo zaskrbljenost zaradi trpljenja nedolžnih ljudi v Sloveniji, na Hrvaškem in v drugih delih Jugoslavije, obenem pa podpirajo brate, katoliške škofo v Sloveniji in Jugoslaviji. Frančiškani pozivajo varnostni svet združenih narodov, Evropsko skupnost in vse vlade, da pomagajo najti mirno in trajno rešitev tega strašnega spora.

General Andrija Rašeta v Ljubljani

V soboto popoldne je prišel v Ljubljano general Rašeta, pomočnik komandanta 5. armadnega območja v Zagrebu, operativni vodja akcije zoper Slovenijo in general, ki je izjavil, da bo akcija v Sloveniji končana v dveh urah. Z

Polkovnik Janez Slapar

Podcenjevali so nas

"Mislim, da je agresor, Jugoslovanska armada, podcenjeval sposobnost Teritorialne obrambe. Poudariti moram, da Teritorialna obramba ni organizirana za frontalno obliko boja, kar velja za Jugoslovansko armado. Tu sta se srečala dva različna koncepta boja, kjer pa moram reči, da smo mi naš koncept vsilili armadi. Mi nismo sprejeli frontalne oblike boja, mi smo sprejeli blokadno, nemožnost uporabe tehnike, in uporabo sredstev za protioleplni boj. To je v tem trenutku ključ našega uspeha. Tank se sreča z lovcom na tank. Tank v tem primeru rentabilnega cilja nima. V svojem nastopanju pa je šla ta armada z veliko agresivnostjo. Ni se ozirala na civilno prebivalstvo, še manj pa na sredstva, ki so ji bila na poti. Ta armada pa je izredno hitro postala nebogljenka, ko se je znašla na neki blokadi, ko je bil onemogočen njen manever, in ni mogla razviti sredstev, ki jih ima za bojevanje. Mi smo se v trenutku znašli na začasnem zasedenem ozemlju, čeprav smo mi od lanskega odvzema orožja izvajali priprave. Dobro smo ocenili, kakšne naloge bo teritorialna obramba imela v obdobju osamosvojitve. Nismo pa ocenjevali, da bomo morali vse te naloge izvrševati. Pokazalo pa se je, da so bile priprave učinkovite, saj smo mi po lanskem odvzemu orožja ostali praktično s pehotnim orožjem, delom protioleplnega orožja, delom protiletalskega orožja manjšega kalibra, ker je bil večji shranjen v objektih armade, da smo ravnali prav, ko smo na tujem kupovali sredstva za protioleplni in protiletalski boj. Učinko so dobri. Mi smo uporabili bistveno manj sredstev za onesposobitev enega tanka, kot je pa normalno v Jugoslovanski armadi. Morala enot armade je na izredno nizki ravni, posebno tistih, ki so bile aktivirane v Sloveniji. Boljša je v enotah, ki so bile pripeljane od drugod. To kaže, da drugod niso imeli informacij, kaj se dogaja v Sloveniji. Najhitreje so se predajale obmejne enote. Te enote so v tem prostoru živele, se dnevno srečevale z ljudmi."

Dr. TINE HRIBAR: Mislim kot večina Slovencev

"Glede agresije ne morem imeti kakšnega posebnega stališča. Razmišljam tako kot večina Slovencev. Tega pač nismo pričakovali. Smo slutili, da se lahko kaj takega zgodi, vendar na koncu 20. stoletja pa to presega vse civilizacijske meje. Pravkar sem slišal, da so Šentilj bombardirali. V zgodovini moderne civilizacije še ni prišlo do česa takega."

Vi sodelujete tudi na Svetovnem slovenskem kongresu. Bo kongres končal delo po programu?

"Ta dogodek ima dvojne posledice na delo kongresa. Delo seveda ne more več normalno potekati, vsi, ki pa so prišli k nam, pa bodo na licu mesta videli, kaj se dogaja. Ves program smo zgostili, tako da bo že danes plenarno zasedanje, ki bi moralo biti jutri, da bomo vse te dokumente sprejeli. Svetovni slovenski kongres bo ustanovljen v vsakem primeru in bo imel svoje organe in to je bistveno." ● J. K.

je dokončna

Rupel ponovno pojasnjuje zagrebško srečanje

Slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel je ponovno pojasnil slovensko stališče v Zagrebu. Sino za to, da se pomiri stanje, je dejal, vendar vse pogojujemo prav z ustavitvijo ognja in umikom vojske v kasarne oziroma tja, od koder je prišla. Potem bi se lahko pogovarjali, vendar pri naših temeljnih izhodiščih ni popuščanja. Ne moremo ničesar prekljucati, kar je sprejela slovenska skupščina. To smo v Zagrebu odločno povedali. Lahko pa rečem, da je hrvaška agencija Hina to usmerila v svojo korist. Hrvaška je v drugačnem položaju kot Slovenija. Hrvaška ni, razen deklaracije, uresničila ničesar. Slovenija pa je celo vrsto državnih funkcij prevzela v svoje roke. Povedali smo tudi, da mi nimamo pooblastila, da bi definitivno odločili. O tem moramo definitivno sklepati parlament. Mi nismo ničesar obljubili. Gospodu Poosu je naš zunanji minister ponovno pojasnil naše stališče. Menil je, da je bilo petkovo premirje bolj režirana predstava za obisk te trojke. V interesu Slovenije pa so kontakti z Evropsko skupnostjo in njenimi predstavniki. Mi bomo še kako potrebovali mednarodno zaslombo.

vse odvisno od pogovorov, ki se še niso začeli.

Janez Janša je nato poročal o pogovorih z generalom Rašeta. Med drugim je povedal: "Rašeta je prinesel s seboj na papirju napisanih 12 točk oziroma pogojev za realizacijo večeraj dogovorjenega premirja. Govoril je sicer v imenu 5. vojaškega območja, vendar pa je postavil tudi take zahteve, da gre tukaj za zahteve vojaškega vrha oziroma nekoga, ki s celotno zadevo upravlja." (O zahtevah pišemo posebej.)

Nemirna noč s sobote na nedeljo

Po pričakovanju je bila noč med soboto in nedeljo nemirna. Jugoslovanska vojska ni spoštovala premirja, poskušala je posredovati in reševati svoj položaj, bila so streljanja tudi z žrtvami, Slovenija pa je bila dodatno varovana. Število ujetih in prebeglih starešin, vojakov in civilistov, zaplenjenih v armadi, se je povečevalo. Streljali so na skupščino Slovenije, povečala pa se je nevarnost delovanja pripadnikov zvezne policije in vojaškoobveščevalne službe. Iz Hrvaške so prihajale vesti o premikih vojske zoper Slovenijo.

V popolni tajnosti se je ponoči sestala slovenska skupščina. O njenih pomembnih sklepih pišemo posebej.

Vedno več je bilo poročil o pogajanjih med predstavniki slovenske vojske in policije ter vojašnicami ter enotami, znotraj katerih so bila vedno ostrejša nasprotja med zagovorniki in nasprotniki agresije. Nekateri starešine, ki se niso hotele pokoriti, so menda zaprli.

Vedno ostrejša so reakcije tujine, vojaški vrh pa je postavil Sloveniji ultimatum, da se mora vdati. Nadaljnji koraki okupatorske vojske je težko napovedati, predvsem pa ji ni zaupati.

Nedelja, 30. junija: Preplah zaradi nevarnosti zračnega napada

Ob devetih se je iztekel ultimatum armade, da bi Slovenija popustila. Iz Splita, Zadra in Bihaća so vzletela bojna letala za napad na Slovenijo. Sirene so razglasile umik v zaklonišča. Slovenija je pokončno prenesla to grožnjo, se organizirala tako kot vse dneve okupacije, vendar je bil nekaj po deseti uri alarm preklican.

Popoldne je prišel v Slovenijo predsednik zveznega izvršnega sveta Ante Marković, ki je zvečer obiskal še Zagreb. Stipe Mesič je poslal pismo domačim in tujim

organom, tudi Evropskemu svetu in Konferenci o evropski varnosti za sodelovanje, da Srbija noče ustaviti vojne in da blokira ustavni red v predsedstvu, ter zahteval umik vojske.

Milan Kučan, France Bučar, Lojze Peterle in Dimitrij Rupel so odgovarjali na vprašanja domačih in tujih časnika. Iz okupatorske vojske je pobegnilo več starešin in vojakov, predalo se je več enot, nekaj vojakov pa je pobegnilo tudi v

Avstrijo in Italijo. Tudi tujina ocenjuje, da je jugoslovanska vojska na robu razsula in zato kliče rezerviste, predvsem srbske narodnosti. To so v Beogradu sicer zanimali, vendar ljudje, ki so tudi v Slovenijo dobili pozive, to potrjujejo. Slovenija je včeraj tudi pričakovala napad kopenske vojske iz sicer blokiranih vojašnic. To se ni zgodilo, kar tudi kaže na neenotnost in nasprotja znotraj vojašnic.

● J. Košnjek

Kaj je zahteval general Andrija Rašeta Nesprejemljive zahteve

S sobotne tiskovne konference slovenskega obrambnega Janeza Janše.

"Prva točka: vrnitev mrtvih in ranjenih. Naš odgovor: Kolikor to še ni bilo storjeno, ni nobenega problema glede vrnitve mrtvih, glede ranjenih pa prav tako ne, če to sami želijo. Mnogi izjavljajo, da se ne želijo vrniti v vojnomoedicinske ustanove.

Druga točka. Zahteva za normalne pogoje življenja tako imenovane Jugoslovanske ljudske armade. Naš odgovor: o teh normalnih pogojih se bo možno pogovarjati, ko bodo vse enote armade, ki so še na bojnih položajih, v kasarnah na način in v skladu s pogoji, ki smo jih postavili za uresničitev premirja.

Tretja točka. Zahteva za priklop infrastrukture. Naš odgovor: Tudi o tem se je mogoče pogovarjati, ko se vse enote vrnejo v kasarne. Ob tem smo jasno povedali, da med enotami Jugoslovanske armade obstajajo radijske zveze, ki jih ne motimo, zato da lahko prenašajo ukaze o prekinitvi sovražnosti.

Četrta točka. Spoštovanje pogodb s slovensko industrijo. To vprašanje bo rešeno takoj, ko bo urejen status armade oziroma ko bo rešeno vprašanje vojne odškodnine.

Peta točka. Vrnitev orožja, materialnotehničnih sredstev in drugih zaplenjenih sredstev. Odgovor. O tem se lahko pogovarjamo, ko bo načelno rešeno vprašanje vojne škode.

Šesta točka. Izpustitev ujetnikov. Naš odgovor je: o tem se lahko pogovarjamo v korelaciji z zahtevami države Slovenije, da se iz enot armade takoj odpustijo še vsi slovenski državljani.

Sedma točka. Zagotovitev nemotenega poteka komunikacij in oskrbe enot vključno z možnostjo helikopterskih preletov. Naš odgovor: Glede nujne preskrbe stvar rešujemo na terenu samem, ne dovolimo pa nikakršnih premikov v zraku, ker je bil dogovor o premirju tak, da ni nikakršnih premikov.

Osma in najbolj sporna točka. Vrnitev stanja na mejah v stanje, kot je bilo pred prevzetjem efektivne oblasti ob razglasitvi samostojnosti Slovenije, kot ga zahteva odlok zveznega izvršnega sveta. Zahtevamo tisto, kar naj bi bil povod za to agresijo. Naš odgovor: ne moremo sprejeti. Nerazumljivo je, da take zahteve postavlja vojska, ne pa civilna oblast. Deveta točka. Spoštovanje prekinitve ognja. To je edina točka, v kateri smo se v celoti strinjali. Z naše strani je storjeno vse, da ne prihaja do uporabe sile, razen če je treba nevtalizirati nasprotnika, kadar krši premirje.

Deseta točka. Osvoboditev enot v blokadi. Naš odgovor. Vse enote armade so v blokadi od trenutka, ko je vojno letalstvo bombardiralo civilne cilje. Ta blokada je skladna z dogovorom, da se po sklenitvi premirja ne izvaja premikov. Blokada je za nas edina garancija, da se bodo pogoji premirja spoštovali. To pa je ključno vprašanje. Naš predlog je: vse enote JA, ki so v blokadi, lahko odidejo v najbližjo kasarno. Na prehodu jim zagotavljamo varnost, oficirji lahko obdržijo osebno orožje. To ni predaja. To je samo garancija, da premiki ne bodo prekvalificirani v ponovno bojno stanje. Če bo tu dosežen sporazum, se bo možno pogajati o vseh ostalih točkah, razen o osmi, ki je politična.

Enajsta točka. Zahtevamo, naj se ne ukrepa proti družinam aktivnih vojaških oseb. Naš odgovor. Proti nobeni družini ni bilo ukrepov. Na naše vprašanje, naj nam dajo poimenske primere, da bomo ukrepali, teh podatkov ni bilo. Prosili smo generala, naj pošlje pismeno, pa je dejal, da bo poslal samo spisek mest, kjer se je to dogajalo. Mi smo povedali, da so v Ribnici iz stanovanj starešin streljali na pripadnike teritorialne obrambe. Dva pripadnika TO sta bila huje ranjena.

Dvanajsta točka. Izpustitev organov zveznega sekretariata za notranje zadeve. Mi smo zajeli večje število pripadnikov specialne brigade vključno s poveljnikom in z njimi ravnamo enako kot z drugimi vojnimi ujetniki skladno z mednarodnimi konvencijami.

Zahteval je, naj odgovori vlada Slovenije. Mi smo dejali, da moramo najprej dobiti uraden dopis države, ki je izvedla agresijo, potem pa bomo odgovorili. Obljubil je pismeni predlog." ● J. Košnjek

POSEBEJ ZA GORENJSKI GLAS

Dr. ANTON BEBLER, profesor, strokovnjak za vojaška vprašanja ter predsednik Evropskega gibanja za Slovenijo

Velika zmeta in napaka Zahoda

Akcija armade ni naperjena samo proti Sloveniji, ampak predvsem proti Hrvaški, čeprav se njeno vodstvo še vedno dela, da tega ne razume, pravi dr. Bebler in ugotavlja, da je zahodna podpora Markoviću in centralizem eden bistvenih vzrokov za agresijo armade.

Kako vi kot strokovnjak za obrambno-slovensko področje ocenjujete poseg jugoslovanske armade v Sloveniji?

"Navzlic zatrjevanjem admirala Broveta tu ne gre za neposredno vzpostavitve nadzora nad mednarodnimi mejnimi prehodi, temveč gre za operacijo dosti večjih razsežnosti. Gre za izvedbo tistih sklepov in tistih nalog, ki so zapisane v znanih okrožnicah politične uprave JLA, ki je bila objavljena, čeprav je tajna, okrog 25. januarja. Če se spomnite, je bilo v tej okrožnici navedeno, da je ena najnujnejših nalog jugoslovanske armade, da Zveza komunistov, gibanje za Jugoslavijo, postane vodilna politična sila v Jugoslaviji v teku šestih mesecev. Ta rok je že zelo blizu. Menim, da je bilo to splošno dovoljenje, ki ga je dal Markovićev kabinet, zunaj ustavnih pristojnosti. Dovoljenje oziroma ukaz, da z drugimi zveznimi organi prevzame mednarodne mejne prehode, je bilo izrabljeno oziroma zlorabljeno s strani vodstva armade oziroma neustavnega štaba vrhovnega poveljstva, da bi lahko izvršil tiste naloge, ki so bile navedene v okrožnici."

Očitno je bilo sklicevanje na prevzem mejnih prehodov prevara.

"Smisel prevzema mednarodnih mejnih prehodov je mnogoteri. Najprej gre tukaj za finančni vidik, utrditev virov za vzdrževanje že propadle države, drugič gre za psihološki učinek, da bi mednarodni javnosti povedali, da armada in zvezni organi nadzorujejo položaj v državi, da bi izničili psihološki učinek razglasitve neodvisne in samostojne Slovenije ter Slovcem povedali, kam sodijo in do kod seže njihova neodvisnost. Gre tudi zato, da bi dve severozahodni republiki odrezali od zahoda, od morebitne moralne, materialne ali celo vojaške podpore, ki bi jih ti dve republiki morda dobili v spopadu z zvezno armado. Gre pa tudi za pripravo na morebitno državljansko vojno, v kateri bi prišlo predvsem na Hrvaškem in v Bosni, pa tudi na Kosovu in Sandžaku, pa za nadzor nad mejnimi prehodi proti zahodu, da bi preprečili dotok prostovoljcev, orožja in streliva, ki bi prišli iz Zahoda, to bi bili večinoma Hrvati, in bi se tako lahko hitro vključili v odpor Jugoslovanske ljudske armade. Vse te akcije niso namenjene izključno Sloveniji, temveč v nekem smislu pretežno Hrvaški, čeprav se hrvaško vodstvo še vedno dela, da tega ne razume."

Zakaj je bila potem za tarčo izbrana Slovenija.

"Slovenija je bila nalašč izbrana kot trenutna tarča iz taktičnih razlogov. Namen je, da se najprej pokori Slovenijo, se odstavi njeno vodstvo, se namesto njega imenuje kvizlinška vlada ali pa se uvede vojaška uprava in šele potem se pritisne z dveh strani na Hrvaško. Tako bi umestili Jugoslavijo v prisilni jopici SMB barve."

Kako si razlagate medel in nam nenaklonjen odziv Evrope in Združenih držav?

"Jaz zaradi obveznosti nekaj ur nisem sledil tem odzivom. To kar sem slišal zjutraj, je bilo nedvomno prešibko in je še vedno odražalo zmotno prepričanje vodilnih krogov na zahodu, da je njihov interes in interes evropske varnosti predvsem ohranjanje centralistične Jugoslavije. Iz tega sledi njihova moralna in gmotna podpora vladni Anteje Markovića. Ta zmotna podpora zahoda jugoslovanskim centralizmom in unitarizmom je eden od povzročiteljev sedanjega izbruha nasilja v Jugoslaviji, ne glede na deklarirane namene preprečitve množičnega nasilja, preli-vanja krvi in preprečevanja kršitev človekovih pravic v Jugoslaviji. Dejanski učinki zahodne politike so povratni od razglasitve, predvsem zato, ker je zahod dejansko podpiral institucionalni status quo v Jugoslaviji, ostanke centralizirane države. Ni se pa opredelil za podporo edini formuli, ki je bila pred kratkim možna, edini možni obliki sožitja jugoslovanskih narodov, to je ohlapni federaciji, ohlapni konfederaciji, carinski uniji ali čemu podobnega. Če bi se zahod pravočasno opredelil za ta smoter, bi lahko usmeril pritisk na tiste, ki so temu nasprotovali, pa omogočil, da bi pravočasno, pred izbruhom nasilja, dosegli vsaj minimalni sporazum o sodelovanju na ravni neke skupnosti. To pa bi ustrezalo jugoslovanskim narodom in interesom miru in stabilnosti v Evropi."

Armada je računala, da bo hitro opravila s Slovenijo. Današnji položaj pa kaže, da se je ušlela, saj je njena pobuda blokirana. Kje so po vaše razlogi za to?

"Jugoslovanska armada je v svojih temeljih zastavljena za neko drugo obliko vojskovanja, za konvencionalno, za več ali manj frontno-vojskovanje. Po svoji oborožitvi, organizaciji, načinu urjenja je slabo pripravljena za vodenje takih policijskih operacij, kot jih je skušala izpeljati. Delovala je z velikimi omejitvami, ne samo tehnične narave, ampak tudi s političnimi omejitvami. Vojskovanje se je odvijalo samo na določenih točkah, šlo je za omejeno uporabo bojnih sredstev, nekaterih najhujših niso uporabili, omejena je bila uporaba vojnega letalstva in helikopterjev. Seveda pa je v vojaškem vrhu dosti takih generalov, tudi načelnik štaba Adžić, ki ne bi dosti oklevali, da bi uporabili še hujša sredstva in povzročili še hujša razdejavanja. Nekaj takega najdemo tudi v pismu generala Kolška. Če bi to uresničili, niso pa verjetno zaradi političnih omejitev in nesoglasij, bi lahko govorili tudi o genocidju. Tak poseg bi bil za Antejeje Markovića, odvisnega od mednarodnega kapitala, nesprejemljiv. Generalski vrh pa je prekoračil sicer neustavno odločitev zveznega izvršnega sveta." (Intervju je bil opravljen v petek popoldne.) ● J. Košnjek

Tuji časnika in udeleženci Svetovnega slovenskega kongresa o napadu na Slovenijo

Pošastno in barbarsko dejanje

BOGO SAMSA iz Trsta, novinar Primorskega dnevnika:

"To me spominja na moje čase, ko sem bil mlad, saj sem bil leta 1941 v Ljubljani. Takrat je bila Ljubljana obkoljena z bo-dečo žico. Sedaj je Ljubljana blokirana s kamioni, s tem ali onim. Takrat so se Ljubljanci obnašali, kot da ni okupatorja, kot da se nič ne dogaja. Sedaj se Ljubljanci niti ne ozrejo, kadar gre čez letalo z nadzvočno brzino, isti Ljubljanci pa hladnokrvno, mirno izstrelijo raketo in zažgejo sovražni tank. Bil sem v Trzinu. Tam je trajala bitka eno uro, končalo se je z 28 sovražniki, ki so se predali in žal z eno tragično žrtvijo, in to je bil ubogi Slovenec, ki je bil v tem tanku. Seveda je popolnoma nedolžen, ampak bil je okupator. Vse informacije, ki jih imam, in to, kar je povedal pred pol ure predsednik slovenske republike Milan Kučan, se položaj zaostrojuje. Da prihajajo ukazi iti naprej. Sedaj so že

začeli bombardirati, tudi kraje, kjer so ljudje. Eskalacija gre naprej. To pomeni, da Marković ne ve več, kaj dela, da ne obvladuje več položaja. Moj vtis pa je, da se ta udarna moč jekla hitro končuje, in mislim, da bo prišlo do preobrata. To pa pomeni, da bodo še žrtve. Jaz sem član Socialistične stranke Italije in jaz sem včeraj zvečer govoril s svojim deželnim tajnikom Zanfaninijem. On mi je izročil pozdrave za predsednika Kučana in to sem tudi naredil. On je včeraj govoril z zunanjim ministrom De Michelisom, danes pa bo še s predsednikom Socialistične stranke Italije in članom Socialistične internacionale Craxijem, kolikor pa vem, se javno mnenje Italije obrača. Nemogoče je pristajati na okupacije, na streljanje, na tanke. Razmerje sil se bo drastično izboljšalo, ključno vprašanje pa je v nas, v Slovencih. V naši zavesti, vzdržljivosti, moči.

Veste, jaz sem bil tudi partizan. Ne zmaguje se z juriši, huraji, kričanjem. Bitke se dobivajo z organizacijo. Takrat ni mrtvih, ampak je zmaga. Tako kot tukaj. Naše dobre slovenske lastnosti morajo priti do izraza. Sicer pa je odgovor na vsa vprašanja, da smo samostojna, suverena Slovenija. Ta zavest mora biti v nas, ampak

brez mitinga. S trdim delom, tako kot vi Gorenjci znate."

JOŽE WAKOUNIG iz Celovca, delegat kongresa in profesor na Gimnaziji za Slovence v Celovcu:

"Zame je to, kar se tukaj dogaja nekaj pošastnega, nekaj tako protičloveško groznega, tako barbarskega, da mi manjka besed v našem slovenskem jeziku. Človeku se ustavi, ko vidiš to dogajanje, to popolnoma protismiselno uničevanje narodnega blaga, ko človek vidi ta napad... Oprostite, ne najdem besed. Oprostite, Upam, da bodo našli besede za to tisti, ki imajo moč v rokah, ki imajo oblast v rokah, ki lahko to preprečijo, ki lahko to morjenje, to uničevanje zaustavijo in preprečijo. Jaz sem neuničljiv optimist in kot Slovenec moram biti neuničljiv, sicer naj si takoj, pri priči pošljem kroglo. Jaz upam in sem prepričan, da se bodo streznili. Samo, veste, po hudi pijanosti je streznitev veliko hujša."

(Pogovori so bili narejeni v petek popoldne.) ● J. Košnjek, slike G. Sinik

Dr. Ivan Kristan

Poti nazaj ni: dosedanja SFRJ je preživeta!

Razglasitev samostojnosti Republike Slovenije pomeni odločilni korak za dokončno uresničitev samoodločbe slovenskega naroda. To je formalna stran slovenske osamosvojitve, ki ji mora slediti dejanska osamosvojitve.

Zato se je Slovenija odločila, da bo svojo samostojnost uresničila po poti **razdružitve** namesto odcepitve, kar pomeni, da bi Republika Slovenija postopoma prevzemala od federacije celotno efektivno oblast, ki jo je prenesla nanjo. Formula razdružitve namesto odcepitve omogoča mirno in sporazumno prevzemanje funkcij federacije in hkrati razčiščenje vseh spornih odnosov med republikami, zlasti pa razčiščenje zunanjih dolgov Jugoslavije in medsebojnih notranjih dolgov.

Postopno osamosvajanje Slovenije po poti razdružitve bi ugodno vplivalo na razčiščenje tistih vprašanj, ki so odločilna za morebitno sklenitev nove pogodbe med suverenimi jugoslovanskimi državami, sedanji republikami. O takšni pogodbi je bilo govora že lansko leto, ko sta Slovenija in Hrvaška pripravili predlog konfederativne pogodbe.

Napad, ki ga je na ozemlju Republike Slovenije izvedla JLA, bo imel več neposrednih posledic.

Prva posledica je **začetek razpada JLA** kot skupne oborožene sile jugoslovanskih narodov. Nobene možnosti ni več, da bi JLA ostala še v službi Republike Slovenije oz. da bi ostala v veljavi ponudba, ki jo je Republika Slovenija dala, namreč da bi še vsaj tri leta opravljala določene naloge na ozemlju Republike Slovenije.

S tem napadom na Republiko Slovenijo je JLA zaslužila označitev agresorske in okupatorske vojske. Ta označba je upravičena predvsem zaradi surovosti pri izvajanju borbenih nalog, po eni strani letalskih enot in po drugi strani tankovskih enot z napadi na civilne cilje.

Napad JLA ni uspel tako, kot so pričakovali v armadnem vrhu. Nekateri menijo, da je napad JLA spodletel zaradi tega, ker JLA ni napadla z vso silo. Verjetno je to res - verjetno je tako ravnila, ker je podcenjevala Teritorialno obrambo Republike Slovenije. Vendar pa je treba upoštevati, da bi se Jugoslovanski armadi tako godilo tudi, če bi napadla s polno silo - v tem primeru nekaj pozneje - ker je pač to nujna usoda vsake agresorske in okupatorske vojske.

Neverjetno je, da je JLA pozabila na našo lastno izkušnjo iz NOB, ki je stara komaj dobrih petinštirideset let. Vse okupatorske vojske v Jugoslaviji so doživele enako usodo, kot jo bo nujno doživela JLA na ozemlju Republike Slovenije, ker ni pozabila samo na izkušnjo naše NOB, ampak tudi izkušnjo osvobodilnih gibanj povsod po svetu. Zaradi oholosti ter zaslepljenosti s srbsko-črnogorskim jugoslovanskim centralizmom je JLA prevzela funkcijo agresorja in s tem potencialne okupatorske vojske. To je osnovni vzrok za začetek razpada JLA.

Druga pričakovana posledica napada JLA na Republiko Slovenijo bo **hitrejša mednarodno priznanje osamosvojenosti Slovenije in Hrvaške**, kot bi se to sicer zgodilo. Dokler ni JLA brutalno napadla Republike Slovenije, Evropska skupnost in ZDA niso bile pripravljene priznati nove slovenske in hrvaške države. Po tem napadu pa se je to razpoloženje bistveno spremenilo. Namestnik ameriškega zunanjega ministra Eagleburger je že v soboto napovedal možnost diplomatskega priznanja Slovenije in Hrvaške ter je poudaril, da ZDA niso bile pripravljene priznati nove slovenske in hrvaške države. Po tem napadu pa se je to razpoloženje bistveno spremenilo. Namestnik ameriškega zunanjega ministra Eagleburger je že v soboto napovedal možnost diplomatskega priznanja Slovenije in Hrvaške ter je poudaril, da ZDA niso nikdar drile, Hrvaške. V več evropskih državah se množijo zahteve za diplomatsko priznanje Slovenije in Hrvaške.

Ko bosta Slovenija in Hrvaška postali mednarodno priznani državi, bosta imeli **drugačen položaj v pogajanjih z drugimi jugoslovanskimi državami** za sklenitev ustrezne oblike medsebojnega sodelovanja, bodisi Zveze suverenih-držav ali kakšne druge oblike, v kateri bi uresničevale skupno dogovorjene interese. Ko ne bo več unitarističnega gesla o enotni Jugoslaviji, ki ga je doslej Srbija prek zveznih organov, zlasti zunanjega ministrstva in osebno g. Lončarja uspela uveljaviti v mednarodni javnosti kot edino sprejemljiv model Jugoslavije, bo tudi lažje priti do novega dogovora o skupnih interesih.

Ob zadnjih kriznih dogajanjih v Jugoslaviji mednarodna javnost spoznava, **kdo je kriv za razpad dosedanje Jugoslavije**: da namreč za njen razpad ni kriv »separatizem« Slovenije in Hrvaške, ampak politika Srbije, ki je na vsakem koraku blokirala reformne procese v Jugoslaviji. Odločilno zadnje dejanje pri tem je verjetno bila blokada izvolitve Stipeta Mesića za predsednika predsedstva SFRJ, zaradi česar niso več mogli funkcionirati zvezni organi. Ker ni delovalo Predsedstvo SFRJ, tudi ni bilo vrhovnega komandanta oboroženih sil, kar je imelo za posledico osamosvojitve armade in njen brutalen napad na Slovenijo. S tem se je krog kriznih faktorjev zaprl in je pripeljal do dveh rezultatov, ki ne omogočata več poti nazaj: začel se je razpad dosedanje Jugoslavije in razpad Jugoslovanske ljudske armade.

Predah treh mesecev pri uresničevanju nadaljnega osamosvajanja Republike Slovenije, ki je dogovorjen na podlagi nedeljskega obiska »trojke« iz Evropske skupnosti, bo omogočil začetek treznega dogovarjanja o rešitvi krize v Jugoslaviji. Vendar pa bo to lahko le predah v procesu osamosvajanja Slovenije in Hrvaške, nikakor pa to ne more biti vzvod za vrnitev v prejšnje stanje. Poti nazaj ni več. Osamosvojitvi Slovenije in Hrvaške bodo sledile druge republike. Stara Jugoslavija se ne more ohraniti, ampak lahko nastane samo novo sožitje suverenih držav, ki sestavljajo sedanjo Jugoslavijo.

Končna izkušnja sedanjega kriznega trenutka Jugoslavije je, da ni mogoče s silo preprečiti samoodločbe naroda.

Nedelja, 30. junija: Konferenca Kučana, dr. Bučarja, Peterleta in dr. Rupla

Ministri niso terjali preklica osamosvojitve

"Jaz bi se rad v imenu vseh nas in vseh državljanov Slovenije zahvalil za vaše požrtvovalno delo, po zaslugi katerega je svet dobro obveščen, kaj se v resnici tu dogaja. Mi dolgo nismo mogli priti z našo resnico do svetovnega javnega mnenja, do relevantnih političnih dejavnikov v drugih državah. Z vašo pomočjo nam je to končno uspelo in hvala vam za to," se je glasila zahvala Milana Kučana časnikarjem, ki te dni vojne in dneve pred njo poročajo iz Slovenije.

MILAN KUČAN: "Najprej glede ultimata vrhovne komande, ki ga je sinoči javnosti predstavil vodja vojaške obveščevalne službe general Negovanovič. Iz našega odgovora so pomembne tri stvari. Prvič. Za Republiko Slovenijo, za predsedstvo in izvršni svet, ki mu je ultimatum naslovljen, je najpomembnejša brezpogojna ustavitve boja. V Sloveniji so temu cilju podrejene vse aktivnosti od sinočnje prekinitev. Drugič. Naše stališče je, da je stvari mogoče reševati le na političen način. Sinoči je skupščina Slovenije ponovno poudarjala svojo odločenost, da vse rešuje po poti političnih in demokratičnih metod. Tretje. Stališče zvezne vlade in zahteva Kadrijevića, da armada zasede meje, sta v nasprotju z akti Republike Slovenije, ki je sama predlagala, da armada zeleni pas še naprej varuje do dogovora. Jaz sem ministrom obljubil, da bom za mnenje o mojih odgovorih vprašal skupščino in danes do 17. ure gospodu Poosu sporočil stališče. Skupščina je soglašala z mojimi, v Zagrebu povedanimi stališči. Z da sem odgovoril glede ustavitve ognja, z da sem odgo-

voril na sporazumno reševanje krize, kar je napisano tudi v naši deklaraciji o samostojnosti in ustavnem zakonu. Ne moremo pa pristati na to, da se suspendirajo naše odločitve in kar je že uveljavljeno. Gospodje ministri niso zahtevali suspenza teh dokumentov. Glede Mesića pa je že 15. maja dr. Drnovšek glasoval za. Ta stališča so na poti v Luxemburg. Organi Republike Slovenije se bodo preko predsedstva obrnili na evropske države in Organizacijo združenih narodov za mednarodno priznanje Slovenije. To je odločen korak k demokratičnemu razpletanju krize. Popoldne pa pride v Ljubljano na razgovor Ante Marković. Mi smo to zahtevali zato, ker so bile vse aktivnosti armade sprožene in opravičevane s sklepi zvezne vlade, ki so bili sprejeti pod predsedstvom Antea Markovića."

Dr. FRANCE BUČAR: "Skupščina je bila sklicana v tajnosti in je v tajnosti tudi zasedala zaradi možnosti napada okupatorske armade. Poslanci so delno prebedeli v skupščinskih kletih. Tako ukrepanje je bilo nujno, ker je sposobna povsem

iracionalnega ravnanja. Seja je bila potrebna, da najvišji organ oblasti te nove države okrepi stališče vseh izvršilnih organov in komandne sestave naše teritorialne obrambe ter pove, da stoji skupščina za vsemi ukrepi. Na tej nočni seji, ki je pokazala popolno enotnost, je bilo precej občutljivo obravnavano vprašanje stališč na sestanku v Zagrebu. Naši poslanci so izjemno občutljivi za kakršnokoli odstopanje od sprejetih stališč. Tako da je imel naš predsednik Kučan dosti težav, da je poslancem pojasnil, kako delikatno je bilo njegovo ravnanje v tem položaju, kjer je moral povedati, da gre za našo trdno odločenost, hkrati pa pokazati in dokazati, da smo se vendarle pripravili pogovarjati o vseh zadevah, ki se tičejo postopnega prevzemanja zapuščine dosedanje Jugoslavije. Zasedanje je v celoti opravičilo svoj namen. Tako, kot se je parlament sešel, se je moral v podobnih okoliščinah raziti."

LOJZE PETERLE: "Nova in nova dejstva kažejo, da tukaj ne gre za preproste vaje in ne le za cilje, o katerih je govorila in še govori armada. Če bi šlo samo za to, potem včeraj ne bi streljali na poslopje skupščine in ne bi prišlo po mobilizaciji v Srbiji še do mobilizacije v Bosni in Hercegovini. O tem me je pred pol ure obvestil predsednik vlade te republike gospod Jure Pelivan.

Sinoči je zasedel vojni kabinet vlade, kjer smo obravnavali vprašanja, ki zadevajo gospodarstvo, preskrbo, zdravstvo, promet. Ministrstva zelo dobro obvladujejo položaj in intervencije, kjer je to potrebno. Zaenkrat zaradi vojne ni prišlo do bistvenega zmanjšanja proizvodnje. Glede izvoza uspevamo spraviti čez mejo večino našega

blaga, kar je težko zaradi blokade, vendar tu pomagajo organi za notranje zadeve. Glede preskrbe je prišlo po prvi mrzlici do umiritve. Sprostili smo nekatere rezerve, tako da ni problemov glede oskrbe. Dali smo navodilo, naj trgovine ne omejujejo nakupa nobenega artikla. V prometu so težave večje. Izpadi na zvezah še ne ovirajo naših povezav znotraj Slovenije in s svetom. Posebno vprašanje je vprašanje turistov. Ministrstvo za promet skuša to urediti tako, da Slovenijo zapuščajo z vlaki."

Dr. DIMITRIJ RUPEL: "Ravnokar smo skupaj s predsednikom sestavili pismo gospodu Poosu. Zjutraj sem poklical nekatere zunanje ministre in predstavnike ambasad v Jugoslaviji. Podpora zagrebškemu sestanku je vse širša. Zunanji minister Avstrije mi je povedal o pogovorih z zunanjimi ministri Italije, Nemčije, Združenih držav in Nizozemske. Gospod Poos se je strinjal z gospodom Mockom, da se v torek vključi druga stopnja procesa Konference o evropski varnosti in sodelovanju. 35 držav se bo sestalo na Dunaju, naslednji dan pa bo sestanek v Pragi. Genscher se strinja z idejo, da bi Evropska skupnost poslala v Slovenijo tuje opazovalce, ki naj bi sproti poročali o dogodkih. Mock sam bo še danes poslal svojega odposlanca v Washington, kjer se bo sestel tudi z Bakerjem. Zunanji minister Avstrije nam posebej svetuje, naj Slovenija pogosto ponavlja in sporoča svetu, ker so bile drugačne informacije, da se držimo zagrebškega sporazuma. Skupščina ga je potrdila. To smo napisali tudi gospodu Poosu. Pa tudi to, da odlagamo naslednje korake, ki so napisane v našem scenariju. Vendar od obstoječih sprememb nazaj ni mogoče." ● J. Košnjek

Ponoči s sobote na nedeljo se je sestala republiška skupščina

Potrditev dela vodstva republike, zahvala državljanom

Poslanci, ki so ilegalno prišli na sejo, med katero so bili na poslopje skupščine izstreljeni streli, so počastili spomin na mrtve v surovi agresiji okupatorja, obenem pa potrdili dosedanje delovanje predsedstva, vlade in drugih državnih organov. Sprejeti so bili naslednji zelo pomembni sklepi.

1. Skupščina Republike Slovenije najostreje obsoja brutalno agresijo jugoslovanske armade in zveznih organov na ozemlju Republike Slovenije in najodločneje zavrača ultimato agresorja.
2. Skupščina Republike Slovenije izreka priznanje vsem državljanom, pripadnikom teritorialne obrambe in policijskim silam Republike Slovenije za pogumno in uspešno obrambo države.
3. Skupščina Republike Slovenije sprejema poročila in odobrava aktivnosti predsedstva Republike Slovenije in izvršnega sveta skupščine, o katerih je bila obveščena.
4. Skupščina Republike Slovenije vztraja pri sprejetih osamosvojitvenih dokumentih in nalaga vsem državnim organom republike, da vztrajajo pri uresničevanju sprejetih določil.
5. Skupščina Republike Slovenije ponovno poudarja, da želi odločitve uveljaviti na političen in demokratičen način. Nadaljnje

postopke razdružitve je pripravljena izvajati sporazumno in postopoma, vendar pod pogojem, da jugoslovanska armada in zvezni organi za notranje zadeve dosledno spoštujejo ustavitve bojev in se na zahtevan način z bojnih položajev in komunikacij vrnejo v vojašnice.

6. Skupščina Republike Slovenije soglašala s stališčem predsednika predsedstva Republike Slovenije, izrečenim na pogovorih s predstavniki dvanajsterice v Zagrebu. Obenem poziva dvanajsterico, da v Republiko Slovenijo nemudoma pošlje opazovalce in tako zagotovi nadzor nad spoštovanjem sprejetih dogovorov.

7. Skupščina Republike Slovenije predlaga predsedstvu Republike Slovenije ter nalaga izvršnemu svetu ter delovnim telesom skupščine, predvsem komisiji za mednarodne odnose, da upoštevajo tudi predloge delegatov in delegatov, podanih v razpravi.

Starešine in vojaki prehajajo na slovensko stran

Umazana vojaška čast

Minister za informiranje Jelko Kacin je v soboto prebral izjavo letalskega polkovnika Draga Brenčiča ob prestopu k slovenski teritorialni obrambi, ki kaže, tako kot mnogi podobni primeri, da je za mnoge častnike in vojaške početje armade dejanje, ki je do kraja umazalo vojaško čast. Prebeg je hrabro domovinsko dejanje, tvegane življenja, vendar pomembno dejanje za slovenske obrambne sile.

"Podpisani Drago Brenčič, polkovnik, pilot, načelnik 21. operativnega centra protizračne obrambe, ki brani zračni prostor Slovenije in Istre, izjavljam: da ne morem več opravljati svoje dosedanje dolžnosti po tem, kar je storila jugoslovanska armada v Sloveniji, še posebej z uporabo letalstva. Napad na civilne objekte, uporaba kasetnih bomb britanske izdelave, uničevanje premoženja, gospodarstva in države

Slovenije ter brezobzirni napadi na tovorna in osebna vozila, ki so se znašla v kolonah na odprtih cestah, so nečastna in barbarska dejanja. Tako kot mnogi drugi pripadniki letalstva sem se tudi jaz vse življenje usposabljal za obrambo zračnega prostora Jugoslavije in ne za kaznovanje lastnega prebivalstva. V sestavi Teritorialne obrambe Slovenije bom storil vse, kar je v mojih močeh, da okrepim protizračno

obrambo Slovenije in onemogočim nadaljevanje barbarskih akcij Jugoslovanske armade in njenega letalstva. Pozivam vse kolege, da ponovno premislijo svojo vlogo pri takih dejanjih in ravnajo po svoji vesti. Drago Brenčič."

Zaradi gnusa nad početjem armade je v nedeljo odstopil predsednik vojaškega sodišča v Ljubljani polkovnik magister Alojz Ferlinc. Upokojil se je slovenski general Zabret, ki je bil na komandi 5. armadnega območja.

V Avstrijo in Italijo je v nedeljo tudi pribežalo nekaj vojakov armade. Nekateri niso vedeli, kje so; bili so psihično zlomljeni in prestrašeni ter lačni in žejni.

Na stran Teritorialne obrambe je v nedeljo prešlo komandno in pilotsko osebje edinega slovenskega vojaškega letališča

v Cerkljah na Dolenjskem. Sploh je kar precej pilotov in tehničnega osebja v soboto in nedeljo prešlo na našo stran. Na letališču je še vedno desantna enota, ki je prišla od drugod, in del osebja.

Po nedeljskih podatkih se je vdalo ali na našo stran pribezalo že blizu 700 vojakov jugoslovanske armade. Njihov odbor je poslal poziv zvezni vladi, obrambnemu ministrstvu in slovenskemu predsedstvu, naj se vojna konča. K teritorialni obrambi prihaja tudi vedno več prostovoljcev.

Jelko Kacin je povedal, da vojaki, ki so blokirani, lahko odidejo v najbližje vojašnice. Orožje morajo odvreči, starešine pa so lahko obdržali osebno orožje. Ker pa ga je eden v soboto zlorabil in streljal v vojake, bodo starešine lahko odslej obdržali le revolver kot znak časti, municije pa ne. ● J. Košnjek

SALON

POHIŠTVA

KRANJ, Gorenjski sejem
tel.: 216-276

Del čas pon., tor., sredo od 12. - 19. ure

čet., pet. od 8. - 15. ure, sobota od 8. - 12. ure

Teritorialna obramba na Gorenjskem se krepi

Armada, ki se je obrnila proti ljudstvu, je obsojena na propad

Kranj, 30. junija - Po drugem dnevu "prekinitve ognja", so vesti iz mest, kjer so bili največji konflikti med JA ter TO in policijo, začele prihajati tudi vesti, ki so pokazale pešanje moči armade, za katero pravimo, da je okupacijska. Vojska, zasnovana in organizirana kot ljudska, je svoje orožje obrnila proti ljudstvu, to pa pomeni njen nujen razpad. Začenja se njen razkroj, o katerem pričajo prestopi starešin in vojakov, zgublja tudi osnovne pogoje eksistence, ki bi jih ji zagotovilo le ljudstvo. K temu je prav gotovo veliko prispevala tudi Teritorialna obramba, ki bi jo, po dobrih 13 mesecih nove organiziranosti in oborožitve (dotedanjo oborožitev je ukradla JA), sicer težko imenovali udarna pest, saj je k temu največ prispevalo veliko slovensko srce. Z vsakim dnem pa se moč te mlade slovenske vojske krepi. O položaju na Gorenjskem smo se pred razpletom pogovarjali s komandantom Pokrajinskega štaba Petrom Zupanom. Povedal nam je:

»Položaj je terjal, da smo enote z vpoklici od včeraj na danes morali okreptiti. To nam je narekoval pridobljeni položaj nasprotnika, ki se je vkopal, ter novo orožje, ki smo ga pri njem dobili. Novost je tudi ta, da so z nasprotnikom vzpostavljene stiki, ki so v bistvu pripravna na pogajanja. Zaostrovanje položaja, ki je včeraj zvečer kulminiral z štabnim ultima-

tom in današnjo grožnjo z letalskim napadom - prepričan sem, da bi bil usmerjen na civilne cilje - je bilo slutiti že včeraj, saj armada, kljub svojemu vse slabšemu položaju, svoje pogoje zaostrovala. Mi smo se na tak razvoj dogodkov pripravljali. V bistvu imamo opravka z dvema skupinama: tankovski bataljon na Brniku in brigada iz vojašnic v Kranju ter na Bo-

hinjski Beli. Bataljon na Brniku je v brezizhodnem položaju, saj se lahko samo preda na mestu, kjer je, ali pa se bomo dogovorili za primerno organiziran transport v vojašnico in predajo tam. Naj že sedaj opozorim, da bodo območja, kjer so

bile vojaške zasedbe in operacije, zaradi možnih izgubljenih eksplozivnih sredstev zelo nevarna!

Pogajanja, sam sem se do slesj srečeval s starešinami Jurošem, Javkom in Lončarjem, so precej težka, saj je veliko izmičkanja, predvsem pa nerazumevanja položaja, v katerem so se znašli. Napad na ljudi in premoženje naše mlade države je nepreklicno tej armadi vzel pridevnik "ljudska" in vso legitimnost. Armada se je lotila policijskega dela in to jo je pripeljalo v prepad. ● S. Žargi

Starešina Miro Mačesič iz kranjske vojašnice

Mi ne ravnamo tako, kot da bi bila vojna

Kranj, 1. julija - Uredništvo Gorenjskega glasa si je že nekaj dni prizadevalo za sprejem pri poveljniku planinske enote armade Živku Jurošu v Kranju. Danes smo ga le videli, vendar ni utegnil govoriti z nami. Namesto njega odgovarja na naša vprašanja o aktualnih dogodkih major JLA Miro Mačesič, ki je v tej enoti zadolžen tudi za stike z javnostjo.

Ob agresiji na Slovenijo so tudi vaši enoti dodelili vlogo napadalca. Od kod ste dobili ukaz in zakaj ste jih izpolnili?

Mačesič: »Najprej mislim sam, pa tudi druge starešine, da niti naša enota niti druge enote JLA, ki so vključene v sedanje razmere na ozemlju Slovenije, da nismo dobili vloge napadalca. Mi smo dobili samo mirnodobno nalogo, ki nima povezave z vlogo napadalca. Šli smo tja, kamor smo morali. Naj povem za našo enoto, da pri tem ni uporabila orožja. Sploh nismo nameravali, da bi odgovorili z ognjem, da napademo. Naša enota je bila v položaju, da ji to ni bilo potrebno, razen v nekih drobnih primerih. Druge enote, ki so imele nam podobno nalogo, so bile izzvale, napadene, zato so se morale braniti.

O ukazih pa samo to! Mi smo vojaki. Ne bi bili dobri vojaki, če ne bi izpolnili ukazov svojega predpostavljene poveljstva.

Prebivalstvo Slovenije je sprejelo ukrepe armade kot okupatorsko dejanje. Kako to sprejemate kot starešina vojske, ki je vedno poudarjalo svojo obrambno vlogo in predvsem ljudsko naravnost?

Mačesič: »Za to, kar so ljudje doživeli kot okupatorsko dejanje, nismo mi krivi. Mislim, da je ljudstvo zmanipulirano, saj so sredstva javnega obveščanja v rokah ozkega kroga ljudi, niti celotne oblasti; zato so ustvarila tako sliko. Okupatorska vojska nismo; kako bi lahko bili, če smo na tem ozemlju 45 let.«

Oprostite, da vas prekinem, glede na tragične dogodke vendarle ni moč reči, da je bilo ravnanje armade miroljubno!

Mačesič: »Rekel sem že, da ni bilo človekoljubno, da smo bili izzvali. Odšli smo na določena mesta, vendar je bilo ukazano, da nikakor ne smemo streljati; na opad pa je treba odgovoriti.«

Tudi na tak način, kot je to storilo vojaško letalstvo?

Mačesič: »Ne, tega ne opravičujem! Vendar, pogledati je treba tudi drugo stran! Treba je raziskati situacijo, vsaki konkretni dogodek posebej, potem pa na osnovi podrobne analize ugotoviti dejansko resnico. Ne more biti resnica, če o dogodku

govori le ena stran! Poprej nismo imeli podatkov o vseh dogodkih, glede na kasnejša spoznanja pa je moč reči, da smo imeli opravičilo za neke korake. Glejte, če se uporabijo ljudje, otroci in ženske, za približevanje tankovskim enotam, je to zelo nehumano. Ko ljudje obkrožijo tanke in se potem iznenada umaknejo, vojak s protiklepnim orožjem udari po tanku. To ustvari strašno sliko o potuhnenosti, o nepoštenem delu. Nihče od nas ne opravičuje civilnih žrtev; zelo nam je žal, da je do njih prišlo. Toda, vojna je grozna stvar, v njej se dogajajo tudi to.«

Prej ste rekli, da gre za mirnodobne naloge armade, sedaj govorite o vojni. Od kod ta razkorak?

Mačesič: »Rekel sem že, da smo bili izzvali in smo se morali braniti. Življenja naših starešin in vojakov moramo braniti!«

Zanima nas, ali je imela planinska enota v dosedanjih dogajanjih žrtev, pa tudi, ali so vaši pripadniki prestopili na drugo stran?

Mačesič: »Če smo popolnoma odkriti, kar zahteva objektivno informiranje, moramo povedati, da je en naš vojak umrl. To nas je vse zelo prizadelo. Milica je namreč brez razloga in iznenada napadla izdvojenega stražo; nečloveško, ne morem tega imenovati drugače, se je približala in streljala v mladeniča iz bližine z rafalom, ki je drugega vojaka ranil. Vojaki tega niso pričakovali. Vsi smo zelo ogorčeni, zato bomo na podoben napad v prihodnje energično odgovorili.

Napadli so tudi drugo stražo, vendar so ljudje v napol porušeni stavbi ostali celi. Brez potrebe so streljali z raketami na ta naš objekt.

Rad bi še povedal, da je naša enota zajela na Jezerskem 7 aktivnih in 9 rezervnih miličnikov, 28 pripadnikov TO in enega carinika. Vse smo kmalu spustili. Nikogar nismo zadržali. Medtem imamo mi nekaj ljudi, ki so jih odvedli v nekakšen zbirni center pod izgovorom, da so prostovoljno odšli, oziroma da so prebegnili v TO.«

Več starešin je po spoznanju resničnega položaja odpovedalo poslušnost armadi. Kako to komentirate?

Mačesič: »Teško nam je zaradi tega. Do neke mere jih kot ljudi razumem; Slovenci so, v tem iracionalnem spopadu jim je bilo težko vzdržati psihični pritisk. Tisti, ki tega niso vzdržali, so odšli. V naši enoti imamo še starešine, vojake in civilne osebe slovenskega rodu, ki razumejo položaj; doslej so se izkazali in smo nekatere celo pohvalili. Vsi skupaj se pripravljamo na nadaljnje dogodke.«

Dosedanje dogajanje je povzročilo veliko škode. Ste že razmišljali, kako jo bo armada povrnila?

Mačesič: »O tem se najbrž midva ne moreva niti pogovarjati. O tem naj se pogovore v vrhu. Mi bomo spoštovali dogovor državnih organov.«

Zajeli ste več tovornjakov cestnega podjetja. Jih boste vrnili?

Mačesič: »Mi smo jih morali umakniti z vhoda, da ne bi delali drena. Naglašam, mi bi jih lahko uničili, ujeli ljudi in jih zaprli, vendar tega nismo hoteli. Mi še sedaj menimo, da nismo v vojni, posebno ne s slovenskim ljudstvom. Čeprav nismo Slovenci, se starešine, ki smo dalj časa tukaj, intimno počutimo kot del slovenskega naroda. No, še to; glede vračila tovornjakov mislim, da ne bi smelo biti problemov.«

Ali vaše enote spoštujejo zakonano premirje?

Mačesič: »Mi spoštujemo premirje, kar pa ne upošteva druga stran. Imamo podatke in dokaze o tem. Preteklo noč so provocirali naše straže; okrog vojašnice so jih vznemirjali in obmetavali s kamenjem, najbrž otroci. V teh razmerah napetosti ne moremo zagotoviti, da ne bi prišlo do nesrečnega primera. Zato naj straži ne puščajo otrok blizu vojašnic, še posebej ne ponoči! Premirje bomo gotovo spoštovali. Obenem se naprej pripravljamo za boj; če bo potrebno, se bomo borili na življenje in smrt, predali se ne bomo. Ne more nihče od nas

zahtevati tisto, kar ni dogovorjeno med pogajalci v vrhu!«

Ali na gorenjski ravni potekajo dogovori za mirno rešitev položaja?

Mačesič: »To že ves čas počnemo. Že od prvega dne imamo določene stike s poveljstvom TO in milico v Kranju. To so naši tovariši in prijatelji, poznamo se vrsto let. Morda je to srečna okoliščina omogočila, da ni na tem področju prišlo do več žrtev, posebno med civilnim prebivalstvom. Ocenili smo, da so dogovori, ne glede na spopad, v vsakem primeru pozitivni.«

Boste vaše enote vračali v vojašnice z oborožitvijo?

Mačesič: »Nekaj enot je na določenih nalogah na terenu. Te enote se bodo vrnile v vojašnice takrat, ko bodo ustvarjene pogoji, da se vrnejo v skladu s sinočnjim dogovorom, ki se še dograjuje. Upamo, da se bo našla razumna rešitev in da bo vse potekalo v najlepšem redu.«

Planinska enota je bila znana po tesnih stikih z okolico. Kako si po vseh tragičnih dogodkih predstavljate nadaljnje bivanje na Gorenjskem?

Mačesič: »Da vam povem po pravici, to bo težko. Vse je odvisno od dobre volje politikov in od razumnih ljudi, ki jih ne manjka. Mislim, da bi se moral poslušati glas razuma in tistih ljudi, ki želijo dobro svojemu narodu in vsem drugim narodom. Če bo tako, bodo ljudje spremenili trenutno sliko, ki jim je vsiljena z agresivno propagando proti JLA.

Se to! Dogovorili smo se, da se našim enotam dovoli dovoz hrane in vode ter zdravil. Danes so to že preprečili. Ne razumem, zakaj se od nas pričakuje, da se držimo premirja, ko drugi ravnajo nehumano. Ta iracionalni spopad moramo prenehati; še enkrat ponavljam, to je spopad, to ni vojna. Če bi bila vojna, bi se mi drugače obnašali. Gotovo se ne bi nihče mogel približati z lahkoto našim enotam. Uporabili bi tudi vso oborožitev, s katero razpolagamo. To bi bilo grozno in ne strinjamo se s tem! Zato hočem pojasniti, da mi tega ne štejemo za vojno. Mislim, da bodo ljudje spoznali, kaj nas je privedlo v tak položaj, jaz bi rekel celo igro, na katero ima največ vpliva politika. Želimo, da se ta položaj spremeni, predvsem s premirjem, medtem ko predaje nikakor ne sprejemamo.« ● Stojan Saje

Kronika dogodkov

Po podatkih Pokrajinskega štaba Teritorialne obrambe Gorenjske so dogodki potekali po naslednjem zaporedju:

Četrtek, 27. junija -

Ob 4. uri prispejo prva obvestila o premiku oklopnikov na Vrhniki s sumom, da so namenjeni proti Brniku, opaženo je tudi pošiljanje okrepitev na obmejni pas;

Teritorialna obramba, ki je že v povečani stopnji pripravljenosti začne ukrepati po pripravljenih načrtih za ta primer. Organizira se pasivne oblike odpora in oviranja. Najhujši pritisk je prav proti letališču Brnik in tu pride tudi do prvih bojnih kontaktov. Na mejnem prehodu Jezersko so naše enote ter enote policije napačno postavljene, samohodni topovi pa prepozno ovirani, zato pride pod ognjem do umika. Zaradi posebnih okoliščin na prehodu Ljubelj, pod pritiskom pehotne enote, ki pride na prehod, JA prevzame delno kontrolo. Na karavanskem predoru pri Hrušici je prehod zavarovan, vendar ga obkolijo tudi enote JA. Na prehodu Rateče pride do pogajanj, katerih rezultat je, da se obe oboroženi sili TO in JA odmakne ta od prehoda.

Na Brniku se del tankovskega bataljona z nalogo, da za pre vohod na letališče in vzpostavi pogoje za prevzem kontrole letenja, carinske službe in mejne policije, umakne in pridruži glavnini na jugu. Pri tem izgube en tank. Zaradi taktične napake in pomanjkljive koordinacije med TO in policijo pride do prevzema mejnega platoja, zaradi ogrožanja pogajanj pa JA urabi pogajalca TO in z njim izsiljuje.

Petek, 28. junija -

Po manjših incidentih ponoči in zjutraj, se dopoldne in zgodnje popoldne nadaljuje z letalskim napadom na brniško letališče ter mejni plato karavanskega predora. Napadi povzročijo veliko materialno škodo, vendar brez žrtev. Ob 13. uri se v Škofji Loki odločijo za upad v vojašnico, kjer odvzamejo svoje orožje, ki ga je pred letom JA splenila TO. Na Jezerskem se enota JA po obkolitvi vda, TO dobi samohodna protiletalska topova. Z JA sklenejo natančen sporazum o umiku enote v karavlo.

Popoldne se odločijo za sočasni napad policije na skladišče pri Drulovki in na opazovalno - orientacijsko postajo pri Suhi, ki jo onesposobijo. Zaradi dveh mrtvih vojakov pri Drulovki, komandant brigade v Kranju zagrozi z napadom na pomembne objekte v mestu (Občina, Sodišče, banka, UNZ). Na Brniku tankovski bataljon ubije dva avstrijska novinarja, ki sta se jim preveč približala. Začnejo se pregovori in pogajanja, ki ohranjajo status quo. Ob 9. uri zvečer začne veljati prekinitve ognja, ki pa je z manjšimi incidenti (tudi z naše strani) kršeno. Najhujša kršitev je uničenje tanka na Brniku, pri čemer sta hujše ranjena dva vojaka in pomočnik komandanta. Sporazumejo se za najnujnejšo oskrbo (saniteta, voda, prevoz hrane) tankovskega bataljona.

Sobota, 29. junija -

Ves dan trajajo pogajanja brez vidnih premikov in z manjšimi praskami. Do sprememb na mejnih prehodih, na Brniku in v Kranju ne pride. Enote JA se vkopujejo, kljub vedno slabšemu položaju se odnosi zaostrojujejo. Zvečer je objavljen ultimat zveznega štaba.

Nedelja, 30. junija -

Vso Gorenjsko vznemiri alarm pred letalskim napadom. Preplah, odhod in zaklonišča je k sreči zastoj. Po posredovanju zveznih organov se letala vrnejo na letališča. Ves dan se nadaljuje pozivi k vdaji oz. zapustitvi enot, psihološka napetost v vedno slabših razmerah v enotah JA narašča. Dan se zaključi s sporazumom o premirju in pogojih vrnitve enot JA v vojašnice. Med 6. in 14. uro naj bi se enote vrnile v vojašnice po oddaji orožja.

Ponedeljek, 1. julija -

Vse dopoldne do zaključke redakcije ob 14. uri pogajanja o vdaji in vrnitvi v vojašnice še ni dosežen.

Zaklonišča v Kranju

Kranj, petek, 28. junija - Večino tipskih zaklonišč v kranjski občini vzdržuje podjetje Domplan iz Kranja. Referent za elekto naprave, dvigala in zaklonišča pri tej firmi Janko Unterwenger nam je postregel z nekaterimi podatki o urejenosti zaklonišč.

Največ zaklonišč v Kranju je v novih naseljih na Planini. Za prebivalce krajevnih skupnosti Bratov Smuk in Primskovo je na Planini II in III na razpolago 17 tipskih zaklonišč; to pomeni, da gre v vsakega od njih po 250 oseb. Tri takšna zaklonišča so tudi v novem naselju v Šenčurju - od teh dva vzdržuje Domplan in enega TO, dve tipski zaklonišči pa so zgradili v naselju Drulovka. Razen tega podjetje nadzira 3 zaklonišča v stolpnica na Dražgoški 3, 5 in 7 v Kranju ter zaklonišče v Šolski 4 v Stražišču, v katerih je prostor za 50 oseb v vsakem.

Razen teh zaklonišč so v Kranju taki objekti pri več podjetjih in šolah ter pri novem zimskem bazenu. Za zaklanjanje prebivalstva pred bombnimi napadi lahko služijo tudi spodnje etaže javnih garaž, v katerih pa ne sme biti vozil. Največ ljudi, blizu 30 tisoč, lahko sprejme javni zaklonilnik pod mestom, do katerega vodita dostopa z Jelenovega klanca in od kranjskega gledališča.

Prebivalci novega naselja v Šenčurju samoiniciativno pregledujejo zasilni izhod iz zaklonišča.

Emil Milan Pintar:

Predvsem nobene panike: ta vojna je dobljena

Končana je še ena bitka v dolgi vojni za samostojno slovensko državo. Po številnih upravnopolitičnih konfliktih (ukinitve zveznih ministrov za izobraževanje, znanost in za kulturo l. 1974 ali po Ertlovi prepovedi »mitinga resnice« januarja 1989) je bila to prva prava vojaška bitka, ki je zdaleč presegla vse ostale. Dobila jo je Slovenija, v presenečenje številnih opazovalcev zunaj, v presenečenje nekaterih Slovencev znotraj in v največje presenečenje pravih poražencev, federalcev, ter administrativno-diplomatsko-soldaske infrastrukture Jugoslavije, ki se ni sposobna prilagajati času in novim razmeram.

Premirje, ki je nastopilo po tej prvi tridnevni »balkansko-slovenski« vojni nam omogoča, da analiziramo nekaj dejstev in načrtamo nekaj možnih potekov dogodkov v prihodnje:

● **prvič**, slovensko osamosvajanje doživlja federalni Beograd kot sovražno dejanje. To samo potrjuje tezo, ki smo jo razvili že pred leti: da nova, potioistična generacija federalnih oblastnikov razume Slovenijo kot vojni plen - in tako z njo tudi ravna. Pripravljena jo je braniti z orožjem kot dragoceni del svoje lastnine. Zanj je bila Slovenija zadnja desetletja kokoš, ki je nesla zlata jajca.

● **drugič**, v tej vojni se je pokazalo, da so prav te federalne strukture že desetletje ključna ovira za razvoj Jugoslavije. Generali, ki so pripravljene vojake osamiti in jih ideološko in informacijsko indoktrinirati, seveda niso več generali nekakšne ljudske vojske ali normalne armade kot oborožene sile države, temveč samodržci.

To dejstvo je nadvse pomembno, čeprav zgleda trivialno. Vsaka vojna ustvari silovit psihološki naboj sovraštva in tudi ta naša ga je oz. ga še bo. Toda napačno bi bilo, če bi se zdaj to sovraštvo zloilo vseprek proti vsemu, kar je »jugoslovansko« oz. proti vsem Neslovcem. Zavedati se moramo, da to ni nacionalna vojna, temveč vojna za slovensko državo: da nam nasprotniki niso Neslovenci, temveč federalci, med katerimi so, mimogrede, tudi nekateri Slovenci.

● **tretjič**, kot točna se je pokazala ocena, da mora nastajajoča slovenska država imeti tudi lastno obrambno sposobnost, saj se v tej fazi razvoja ne more zanesti na nikogar drugega, kot nase, če bi bila ogrožena. Danes smo lahko samo ponosni, da se je med številnimi mislimi, ocenami, nezaupanjem in pomanjkanjem sredstev prebila in uveljavila prav ta misel in omogočila teritorialni obrambi, ki so jo nekateri hoteli kar ukiniti, da je po dveh desetletjih svojega obstoja pokazala svojo pravo moč in povezanost z ljudstvom, ko je preprosto deklarirala armado.

Seveda pa ta vojaška zmaga še ne pomeni ne konec vojne ne resničnega miru. Zdaj, ko je utihnilo orožje, so se začele diplomatske ofenzive, v njihovi senci pa že potekajo nove politične in vojaške aktivnosti in reorganizacije.

Diplomatska vojna bo potekala okrog dveh ključnih točk: ali je Republika Slovenija še del Jugoslavije, kot trdi Beograd (skoraj tako pa misli tudi uradni Zagreb, če smo iskreni) in pretežni del tujine, ali pa to ni več, kot začenja verjeti in čutiti čedalje večji del Slovencev. To bo vojna za mednarodno priznanje Republike Slovenije: tihi pristaneček bo dosežen, ko bo predsednik Kučan v pogajanjih s predstavniki evropske skupnosti preprečil suspenz naših odločitev o neodvisnosti Slovenije (Resolucije in ustavnega zakona), kar tako vztrajno zahtevata Marković in Kadijević. Ko bo to uspelo in prepričan sem, da pri tem Slovenija ne sme popustiti niti za las, tudi za ceno političnih žrtev med pogajalci ne, se lahko pokaže prožnejša v pogajanjih okrog drugega vprašanja: kako tehnično-operativno od federacije prevzeti funkcije, ki zdaj pripadajo Republikli Sloveniji.

Meseci, ki bodo sledili, bodo bolj ali manj nemirni. Federalisti bodo nastalo premirje izkoristili za živčno vojno s tremi cilji: utrditi oborožene sile Republike Slovenije, zmanjšati gospodarsko aktivnost in zasejati klice dvoma o pravilnosti odločitev, ki jih je sprejela in uveljavila Slovenija. Vse troje z enim samim končnim ciljem: da se bo neke v bližnji prihodnosti, sredi tega premirja, vendarle ponudila možnost za zlom te slovenske politike, ki Republikli Sloveniji dokončno vodi iz Jugoslavije.

Kadijević misli, da je to mogoče storiti predvsem z vojaško zasedbo Ljubljane in lovom na predsednika Kučana, vlado in poslance. Marković verjame, da je to možno doseči tudi z gospodarskim izčrpavanjem Slovenije - torej z nadaljevanjem politike, ki jo je vodil v l. 1990. Brovet je prepričan, da imajo v obeh variantah ključno vlogo njegove tajne službe.

Zato bodo naslednji meseci nemirni. V Beogradu so nam pokazali dvoje: da jim ne moremo zaupati in da je Beograd nemočen ob slovenski enotnosti.

Na teh spoznanjih je treba graditi naprej, saj je jasno: dobili smo prvo bitko in dobili bomo vojno. Tudi, če bo kakšna bitka vmes izgubljena.

S preskrbo ni težav

Jezerko - Tako kot povsod drugod je bila tudi cesta Kranj - Jezerko polna blokad. Čeprav stanje v nedeljo zvečer, potem ko so v soboto na mejnem prehodu Jezerko med 18. in 19. uri dvignili slovensko zastavo in postavili napis Republika Slovenija, vojaki JA pa so se umaknili, še ni bilo povsem razčiščen, pa je bilo sicer ostalo dogajanje nekako normalno.

»V krajevni skupnosti smo se Jezerjani takoj organizirali in z našimi krajevnimi varnostniki takoj začeli spremljati dogajanje in delovati. Zdaj tesno sodelujemo tudi z našimi teritorialci. Organizirana je narodna zaščita, je v nedeljo povedal predsednik sveta krajevnih skupnosti Jezerko Milan Kocjan.

Če Turkom nismo dovolili okupacije, tudi drugim ne bomo.

Upad TO v vojašnico Jožeta Gregorčiča v Škofji Loki

Vzeli smo le svoje!

Potem, ko pogajanja o vrnitvi orožja odvzetega Teritorialni obrambi pred letom, niso bila uspešna, so se na štabu občinske TO v Škofji Loki odločili, da si ga vzamejo.

Škofja Loka, petek, 28. junija - Kot nam je povedal komandant občinskega štaba Teritorialne obrambe Škofja Loka, Vinko Bešter, so se v štabu, po zavlačevanju in neuspešnih pogovorih s komandantom škofjeloške vojašnice, odločili, da si z dobro pripravljeno akcijo iz skladišča te vojašnice vzamejo orožje, ki ga je pred letom dni JA vzela v »varstvo«. Vojašnica Jožeta Gregorčiča je namreč že dalj časa brez stalne - operativne zasedbe, saj se v njej zadržuje le 20 do 30 pripadnikov JA, to dejstvo pa je ponudilo priložnost, da si z minimalno možnostjo boja in s tem žrtev, vrnejo svoje orožje. V teh razmerah ni nobena skrivnost, da naši mladi vojski zlasti primanjkuje orožja za boj proti oklepim vozilom, in tega je občina v preteklih letih, za potrebe

TO že kupila.

Nekaj po 13. uri so se odločili za upad s prebitjem vhodne rampe. Kljub številčni premoči je eden od presenečenih stražarjev prišel streljati in pri tem smrtno ranil komaj 18-letnega Mohorja Berganta, ki si je s prijateljem dogodke ogledoval na vrhu Kamnitnika - griča v neposredni bližini. Straža je kmalu spoznala, da je odpor zaman, zato se je odpor kmalu polegel. Pripadniki TO so v nekaj minutah vdrli v skladišče in na tovarnjake, ki so bili medtem že pripravljene za odvoz, naložila svoje orožje. Komandant je posebej poudaril, da so pri tem dosledno vzeli le orožje, ki jim je bilo odvzeto, po tej bliskoviti akciji pa so kasarno vsi zapustili in jo torej ponovno prepustili tamkajšnji posadki. Med vojaki in

pripadniki TO ni bil nihče ranjen.

Tragična žrtev Mohor Bergant, rojen 1973. leta, je pravkar zaključil tretji letnik gimnazije naravoslovno-matematične usmeritve. Po pripovedovanju staršev je bil izredno bister fant, že od osnovnošolskih let udeleženec tekmovanj v matematiki in fiziki, sodelavec naravoslovnih raziskovalnih taborov in računalniški navdušenec. Vedre narave in družaben, je imel širok krog dobrih prijateljev, po uspešnem zaključku šolskega leta pa naj bi čez nekaj dni odšel na izpopolnjevanje jezika v tujino. Bil je vnet zbiralec na različnih področjih, posebej pa je ljubil minerale. Dogodki ob osamosvajanju Slovenije so ga neizmerno navduševali, saj je, z njemu lastno zbirateljsko žilico, v teh zgodovinskih prelomnih trenutkih, kupoval in urejeval časopise, smenal oddaje, na stebrih in po zidovih Stare Loke, kjer je bil doma, pa so viseli tudi letaki, ki jih je oblikoval na računalniku. Kljub posebnemu opozorilu matere, ki je vedela, kaj se pripravlja, se je s prijateljem odpravil na opazovanje, saj raziskovalne radovednosti - tega tako dragocenega daru bistrega duha - ni mogel premagati. In majico z napisom Neodvisna Slovenija je prepojila kri.

Vojašnica v Škofji Loki

Med vojaki JA

Ja, med vojaki JA, ne med okupacijsko vojsko, čeprav z Matjažem niti nisva vedela, da bova sedela med njimi in se popolnoma mirno pogovarjala s komandantom škofjeloške vojašnice in njegovimi vojaki.

Škofja Loka, sobota, 29. junija - Že v Kranju sva sklenila, da odideva v Škofjo Loko in povprašava ljudi okoli vojašnice, kaj se je dogajalo včeraj. In seveda nama novinarska žilica ni dala, da ne bi spotoma skočila tudi do Crngroba.

Tamkajšnja poslopja so bila zapuščena, tudi poligoni, kjer so včasih »vadili« streljanje pripadniki, takrat še JLA, so samevali. Na ozemlje JNA, kot piše na tabli za prepoved prehoda, sva popolnoma samo nos. Nikoli ne veš!

V Škofji Loki sva v bližini vojašnice najprej poskusila s anketo. Rastko, Jure in Jernej, iz stolpnice nasproti vojašnice, so na kratko opisali včerajšnje dogodke. »Zelo hitro se je vse dogajalo. V pol ure je bilo vsega konec. Ko so prišli teritorialci so se nekaj časa pogajali, nato pa so bliskovito udarili. Tamle na robu so lezli čez ograjo. Odpeljali so orožje. Zdaj pa vojaki JA in teritorialci skupaj stražijo vojašnico. Stražarji JA so bili pred tem v vojašnici, igrali so košarko in se sončili.«

Sklenila sva, da pogledava, kdo je v vojašnici. Brez težav sva prišla do vhoda v vojašnico. Stražarja, ki naju je vprašal, koga hočeva in ki ni bil podoben teritorialcu, sva povprašala po poveljujočem. Malce čudno naju je pogledal, potem pa so srbohrvatsko povedal, da naju ne razume in da bo poklical komandanta.

Prišel je čez nekaj trenutkov izza vogala in tudi on ni bil podoben teritorialcu. Prijazno naju je pozdravil, midva sva še vedno hotela videti »tujnike, vojake JA«, on pa se je rahlo nasmehnil in naju povabil v pisarno na razgovor. Sedeli smo si nasproti in postalo mi je jasno, da je to komandant JA in nikakršen teritorialec. V pogovoru se je to hitro razkrilo, ko je omenil, da so dejansko še vedno pod poveljstvom 9. korpusa, da niso niti ujeti, niti niso prestopili k teritorialni obrambi. Pogovarjali smo se o včerajšnjih dogodkih, nelagodje, ki me je zajelo ob spoznanju, da tako rekoč sedem nasproti pripadniku sovražne vojske, me je počasi zapuščalo.

»Včeraj smo ravnali pametno, premišljeno smo reagirali, da ne bi prišlo do najhujšega. Tudi pred prihodom teritorialcev nismo imeli nikakršnih namenov storiti karkoli. Pred nekaj leti smo prišli v Škofjo Loko, s svojimi fanti sem predvsem pomagal pri gradnji infrastrukture, skupaj smo delali most...« je pripovedoval komandant škofjeloške vojašnice, po činu podpolkovnik. Položaj v Sloveniji so si predstavljali drugače. Teško mu je bilo karkoli komentirati.

»Mislimi smo, da je SAMO zaščita jugoslovanske meje, da je samo to naloga armade. Nismo si mogli misliti, da se ruši oblast v Sloveniji. Oblast je stvar naroda.«

Hudo mu je bilo zaradi fanta, ki je bil žrtev. Oblečenega v bela oblačila, na Kamnitniku, je zadel streha za katerega se, po besedah komandanta škofjeloške vojašnice, ne ve, čigav je bil. Podpolkovnik živi v Sloveniji že 20 let, žena je Slovenka, ima dva otroka, z vsemi sosedi so se doslej, vedno dobro razumeli. Pravi, da je slovenski narod njegov narod, pa vendar na vprašanje, kako se bo odločil, se bo vdal ali prestopil k TO, še ne ve odgovora. Ali pa ga ve in ga je strah... njegovi generali še vedno morijo po Sloveniji.

Strah pa ni samo njega, ampak tudi vse njegove vojake. Kljub temu da niso imeli informacijske blokade, kot so sami povedali, niso vedeli, kaj se dogaja. Vojak z Osijeka, ki ima do konca vojaškega roka še štiri ali pet mesecev, pravi, da žrtve niso nikomur potrebne. Vprašala sem ga, ali se kljub vsemu, navsezadnje so vendar še JA, pod poveljstvom ljubljanskega korpusa, ne sramuje svoje armade. »Ne radimo mi,« je prizadeto odgovoril. In kasneje, če ne bi imeli takega komandanta vojašnice, da bi bili včeraj vsi »gotovi«.

Vojaki so stari 19 ali 20 let, do konca služnja imajo po štiri, pet mesecev, starši jih v telefonskih pogovorih svrjajo, naj se pazijo, bodo mirni in naj se kontrolirajo. In, ko sem vprašala mladega fanta iz Osijeka, kaj bo storil, če ga bodo, potem ko se vrne domov, poklicali njegovi v vojsko, je najprej vprašal: »Koji naši? Mupovci?« Nato pa odgovoril, da bo šel, seveda, kdo pa ne bi šel k svojim. Vojak, ki je doma v Svetozarevu v Srbiji, ni bil tako odločen. Ne vem, je rekel, ne vem, kaj bom storil, če me pokličejo.

Ko sva odhajala, so jim v vojašnici ravno izklopili elektriko. Komandant se je vidno vznemiril. Vseeno pa naju je pospremil in drug drugemu smo zaželeli - SREČNO! ● Mojca Peternelj

Suha pri Predosljah Izpraznjen komunikacijski objekt

Kranj, sobota, 29. junija - Komunikacijski objekt JA med vasjo Predoslje in vasico Suho so pripadniki JA včeraj v popoldanskih urah izpraznili. Odnegli so mobilno radarsko postajo in spremljevalno opremo, pospravili so tudi drog z antenami. Danes je, v času najinega ogleda, komunikacijska postaja samevala. Oba objekta sta bila zapuščena, lesena ograja, ki obkroža objekt, je bila zaprta. Na osamljeni postaji so pripadniki JA pustili le mladega, nenevarnega psa.

O dogodkih, ki so jih nekateri vaščani Suhe budno spremljali, sva se pogovarjala z bratoma Šipec s Suhe. »Prejšnje dni je bilo tam nekako deset vojakov JA. To je bil komunikacijski objekt, z radarjem, ki ima menda obseg 600 kilometrov. Vojaki so bili mirni in prijazni. Potem pa je v četrtek zjutraj prišlo do incidenta. Delavec Elektro Kranj jim je pri transformatorju hotel odklopiti elektriko. Ko sta to opazila dva oficirja v komunikacijskem objektu, sta skočila vsak v svoj avto (civilna avtomobila, golf z dubrovniško registracijo in fičo) in lovila električarja po Suhi. Ko sta ga ujela, sta ga oklofutala, nato pa prisilila, da je priklopil nazaj elektriko. Včeraj je prišlo s petimi manjšimi transportnimi vozili 30 vojakov JA, ki so se namestili za ograjo in s pripravljenimi puškami ležali v travi. Pospravili so mobilno radarsko postajo in opremo. Sušani medtem niso upali niti v trgovino. Zvečer ali ponoči so se vojaki umaknili,« sta izmenično pripovedovala brata Šipec, Robert in Matjaž. ● M. Peternelj, M. Gregorič

Alarm je bil velika preizkušnja

Kranj, nedelja, 30. junija - Alarm, ki je vso Slovenijo v nedeljskem jutru pognal v zaklonišča, je pokazal našo samozaščitno organiziranost in kulturo. Postal je grenka šola, ki je pokazala na nekatere napake, ki bi se jim morali v prihodnje izogniti. Vsi si seveda želimo, da takih preizkušenj ne bi doživljali. O organizaciji preskrbe, zaščite, obrambnih pripravah in opažanjih iz današnjih dogodkov smo se pogovarjali s sekretarjem Sekretariata za ljudsko obrambo občine Kranj Stanislavom Rupnikom.

Civilna zaščita je bila aktivirana 29. junija, ko je štab v polni sestavi pregledal priprave na zaklanjanje, prvo pomoč in tehnično reševanje. Odziv na aktiviranje je bil po besedah sekretarja izredno dober, vsi so pokazali veliko pripravljenost za delo, mnogo iniciative, predlogov in, kar je v teh razmerah tudi pomembno, ni bilo opaziti panike. Ob sprožitvi alarma so zatajile nekatere sirene (daljinsko upravljane), zato pozivajo, da gasilska društva

v takih primerih alarmirajo prebivalce v svojih okoljih s svojimi napravami. Tudi v Kranju se je zgodilo, da nekatera zaklonišča niso bila pravočasno odprta oz. so bila nepripravljena na sprejem. Opaziti je bilo, da so ljudje na letalski napad čakali pred vhodi, kar je za nekatere druge bilo znamenje, da je zaklonišče zasedeno, pa jih je to prav nesmiselno nevarno izpostavljalo odvratno od sicer praznega zaklonišča. Opazili pa so tudi primer, ko je

bilo zaklonišče prenatrpano, saj bi bilo lahko preveliko število ljudi, ob daljšem bivanju, pri nezadostni (ročni) ventilaciji, tudi ogroženih. V zadnjih dneh večkrat predvajana televi-

zijska oddaja o zakloniščih tudi ni prepričala nekaterih prebivalcev, da je potrebno v hladna zaklonišča priti primerno oblečen, z odejo, hrano, morda nečim, kar bo krajšalo čas, prenosni radijski sprejemnik pa je najboljša vez z zunanji dogodki. Tudi na gentlemansko normo, da imajo ženske, otroci in starejši prednost, so nekateri pozabili! ● Š. Žargi

Kronika dogodkov

Okupacija letališča Brnik

Sreda, 26. junija

13.00: Zvezna uprava za kontrolo letenja je zaprla brniško letališče za ves promet.

21.00: Ko so po večini slovenskih krajev praznovali razglasitev samostojnosti Slovenije, je bilo na zaprtem letališču mirno, okrepljene enote slovenske policije so bile navzoče že dalj časa.

Četrtek, 27. junija

5.30: Po obvestilu, da se letališču iz smeri Vodice približuje tankovska kolona, so se na to območje odpravile enote teritorialne obrambe in okrepljene enote slovenske policije in zasedle položaje pred vhodom in znotraj ograje. Letališki delavci so onesposobili pristajalno stezo za pristajanje in vzletanje letal. Na stezo in ostale površine so namestili blokade iz tovornih vozil, mobilnih stopnic za letala, agregatov, traktorjev in avtobusov, ter opravili vsa ostala potrebna dela.

6.00: Na prizorišče je pripeljalo nekaj več kot 20 tankov okupatorske vojske, ki so pred tem od Vrhniko do Vodice porušile vse barikade. Tanki so se stacionirali na levi strani ceste Kranj - Moste, večina pa v gozd na južni strani letališča. Kmalu zatem sta se komandant tankovske brigade in poveljnik TO dogovorila, da bosta vzdrževala status quo in se obveščala o vseh premikih oziroma spremembah.

8.40: Do te ure se ni zgodilo nič posebnega, predstavniki sedme sile, ki smo se namestili na terasi letališke stavbe, pa smo dobili neuradno informacijo, da je za 9. uro predviden zračni desant na letališče.

9.50: Zračnega desanta ni bilo, zato pa je letališče v nizkem in hitrem letu preletelo letalo tipa orel, nato pa še helikopter gazela, oba last federalne armade. Predstavniki teritorialcev je dejal, da nasprotni strani popuščajo živci.

11.30: Okupatorska vojska je občasno prižigala motorje tankov in spuščala posamezne osebne avtomobile in skupine pešcev po cesti iz letališča proti Cerkljam. Naša okrepljena ekipa (novinarja Stojan Saje in Matjaž Gregorič, ter fotoreporter Jure Cigler) se je skozi gozd prebila do blokade pri odcepu za Cerklje. Naleteli smo na blokado, na robu gozda pa sta bili v nas uperjeni dve cevi tankov T 72. Teritorialci in okupatorji so se gledali preko nišarov, dve mlajši starešini pa sta se obnašali precej gospodovsko in neravno.

22.00: Popoldne je največ vznemirjenja povzročil pristanek transportnih helikopterjev armade na južni strani letališča, sicer pa je prišlo do okrepitve in premikov na obeh straneh. Okupatorjevi vojaki so bili na prizorišču brez vsakršnega zaledja, zato sta jim lakota in čakanje povzročila še bolj še bolj neravne. Zunaj je bil hud naliiv, novinar Matjaž Gregorič in Jure Cigler pa sta se do letališke stavbe z velikimi težavami prebijala po gozdnih poteh.

23.20: V letališki stavbi se je nahajalo nekaj tujih in domačih novinarjev ter fotoreporterjev, ki so spremljali vojni TV program in se zgražali nad neokusnimi izjavami generalskih jastrebov okupatorske vojske. Kmalu so delavci kontrolnega stolpa sporočili, da je v jutranjih urah predviden močan letalski in verjetno tudi tankovski napad na letališče.

Petek, 28. junija

2.30: Skozi okno letališke stavbe je bilo opaziti premike teritorialcev. Zaradi varnostnih razlogov Matjaž in Jure zapustita stavbo in se odpeljeta do blokade na gornji strani letališča, kjer je bila tudi tričlanska policijska patrulja.

5.15: Moreče čakanje na napad je ob jutranjem svitu počasi splahnelo. Skozi daljnogled je bilo na južni strani lepo videti eliso enega od transportnih helikopterjev.

7.00: Napada do zgodnjih jutranjih ur ni bilo, zato se je ekipa vrnila v Kranj.

10.15: Letališču se je približalo okupatorjevo letalo in odvrlo dve bombi, ki sta poškodovale štiri letala Adrie Airways, nekaj avtomobilov in letalski hangar. Ena od bomb je padla v neposredno bližino dveh kolegov z Radia Glas Ljubljane. Na srečo nista bila poškodovana. Na prizorišču so takoj pohiteli novinarji Mojca Peternelj, Stojan Saje in Štefan Žargi, ter fotoreporterja Aleš Gorišek in Jure Cigler.

12.15: Na letališču so ponovno pričakovali zračni desant.

15.00: Dva tuja novinarja sta se z avtomobilom odpravila na letališče skozi vrata odprtega vhoda na vojaško letališče. Med blokadami ju je zadela granata iz tankovske cevi. Dostop na platformo ni bil mogoč, zaradi občasnega streljanja.

23.50: V hangarju Adrie Airways je zagorela luč. Ko se je patrulja pristojne službe približala, se je iz hangarja zaslislalo streljanje.

Sobota, 29. junija

5.00: Večkrat se je ponoči zaslislalo dokaj močno streljanje, napekost se je povečevala.

12.00: Tudi dopoldne je bilo nekajkrat slišati streljanje, okupatorska vojska se je tudi premikala, tako da ni bil povsem znan njen položaj.

18.00: Vojska, ki je očitno postajala vse bolj neravna, je zagrozila, da bo v primeru kakršnegakoli incidenta Šenčur zravnila z zemljo.

Nedelja, 30. junija

9.20: Noč je minila dokaj mirno, potem pa se je zvedelo, da je najavljen silovit zračni napad na letališče in okolico. Zatulile so sirene.

11.30: Nevarnost zračnega napada je minila, okupator pa je bil že nekaj časa obkoljen in v brezizhodnem položaju.

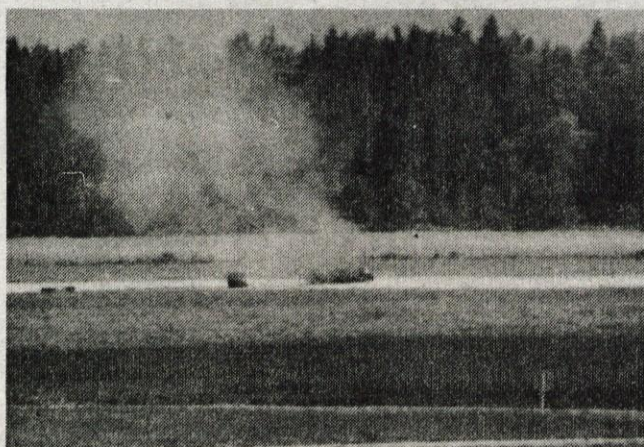
19.30: Po podatkih, s katerimi so razpolagali policaji, naj bi vojska imela na območju letališča tudi nekaj najmodernejših tankov T 80, ki imajo avtomatsko polnjenje in domet celo do Kranja, po nekaterih nepreverjenih mnenjih pa so federalisti namerili tankovske cevi v bližnje vasi.

Ponedeljek, 1. julija

5.00: Noč je kljub vsemu minila mirno in brez strela, čeprav so policijske patrulje odsvetovale vsakršno gibanje v bližini letališča, ker je vojska popolnoma razdražena.

Matjaž Gregorič

slike: Aleš Gorišek, Jure Cigler, Stojan Saje

Smrt dveh novinarjev

Po petkovem zračnem napadu na Brnik Vandalsko razdejanje na letališču

Brnik, petek, 28. junija - Osem osebnih avtomobilov na letališkem parkirišču je popoluoma zgorelo, streha hangarja je preluknjana, potniško letalo Airbus v njem je poškodovano, iz manjšega letala pred njim izteka kerozin, na sosednji stavbi pa manjka del stene in ostrešja. To je le površna ocena škode po napadu dveh letal jugoslovanskega vojnega letalstva na brniško letališče v petek dopoldne.

Malo po deseti uri me radijska vest o napadu na letališče napoti proti Brniku. V prvem križišču izven Kranja me prehitita gasilski vozili z utripajočimi lučmi in vključeno sireno. Brzim za njima, vendar le do križišča s Šenčurjem. Tam moram zaviti v vas, kjer imam spravljen del fotografske opreme. Po poljski poti se nato pripeljem do barikad z vozili pred letališčem, kjer me na drugi strani vzame pod svoje varstvo sofer reševalnega vozila iz kranjskega zdravstvenega doma.

Ko se ustaviva na parkirišču ob letališki zgradbi, gasilci gasijo še zadnje osebne avtomobile, ki jih je vnel mitralješki ogenj iz vojaških letal. Tudi pogled na nekaj prestreljenih sosednjih vozil je grozoten. Med fotografiranjem teh žalostnih prizorov stopi k meni vodja letališke tehnično-gasilske službe Slobodan Ščekič in me ves pretresen povabi: »Pridite pogledat, kaj so nam naredili, kakšno vandalsko razdejanje je v hangarju in okrog njega! Zahtevali so umik, vendar smo gasilci vztrajali. Če nas ne bi bilo tukaj, bi vse zgorelo!«

V hangarju, kjer je še vedno vklopljen alarm in se prah še ni poglobel, v stropu zija velika luknja, ki jo je izvrtal tromblonski metek iz letalske strojnice. Na tleh okrog letala Airbus 320 ležijo ostanki razbite kritine, ometa in stekla. Veliko sodobno letalo ima poškodovano kabino in rep. Tudi manjše letalo na ploščadi pred hangarjem je prestreljeno, gasilci pa so nevtralizirali mlako iztekajočega se kerozina. Enako žalosten je pogled na sosednjo stavbo, ki ji manjka del zahodne stene in ostrešja.

»Vedno sem skrbno ravnal z vsako službeno stvarjo, potlej pa nelogično vojaško dejanje v hipu uniči vse,« mi je ogorčeno izjavil letališki električar Franc Debeljak, ki sem ga po naključju srečal šele naslednji dan. On je bil eden redkih, ki so doživeli napad, o čemer je povedal: »S šefom Janezom Škoficem sva bila v prostorih gasilske službe v neposredni bližini hangarja. Po preletu letal smo slišali rafale in žvenket vsega, kar so raztreščili naboji. Pohiteli smo ven, kjer se je kadilo, hip zatem pa sta se letali vrnila in obstreljevali parkirišče. Avtomobili so se vneli in eksplodirali drug za drugim. Gasilci so pohiteli gasiti, jaz pa sem imel delo pri popravilu telefonov. Umaknil sem se okrog 14. ure po obvestilu za možen napad s kemičnim orožjem.«

Tudi sam se hitro umikam z nevarnega prizorišča. Na križišču pred letališčem stoji možak z mopedom. Drago Kavčič iz Most, ki je hotel videti posledice napada, me prijazno popelje do barikade s tovornjaki. Medtem se pridruža, da si armada, ki počne take grdobije, ne zasluži več nobene lepe besede od naših ljudi.

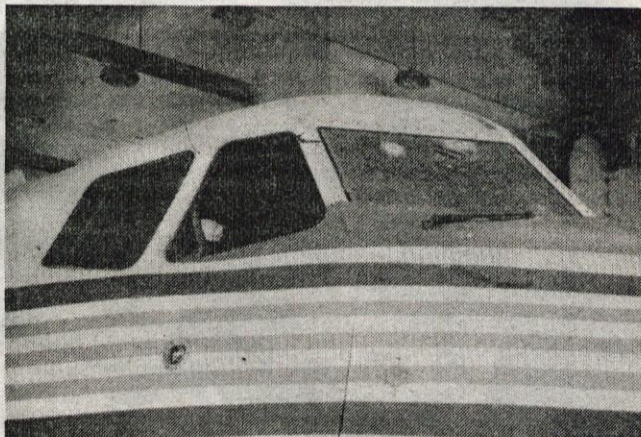
Stojan Saje

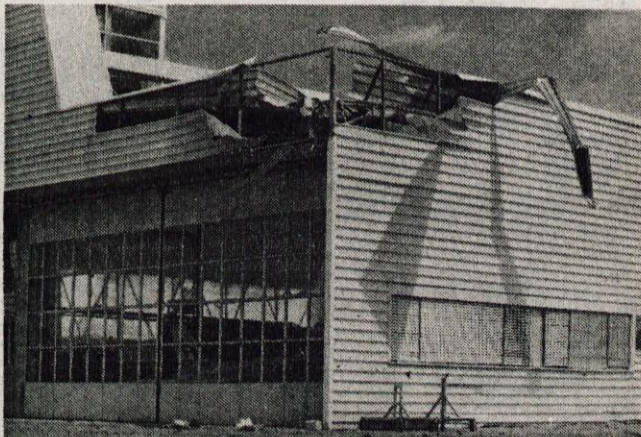
Poškodovano je okoli 80 milijonov dolarjev vredno letalo Airbus A 320

Posledice bombardiranja: nekaj povsem uničenih in več poškodovanih avtomobilov pred letališko zgradbo

Poškodbe na enem od obeh obstreljevanih letal Dash 7

Bombe so poškodovale hangar Adrie Airways

Na oknu hangarja so opazne sledi streljanja z mitraljezom

Obisk pri gorenjskih teritorialcih

Ne dvomimo o uspešnem izidu bojev

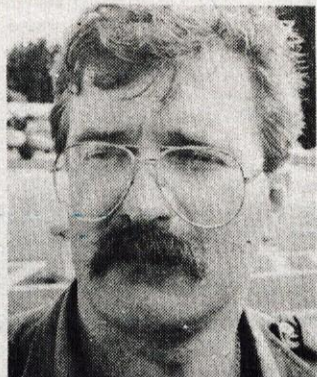
Na položaju, 29. junija - Starešina iz pokrajinskega štaba TO za Gorenjsko Marjan Hribernik je popeljal ekipo Gorenjskega glasa, novinarja in fotoreporterja, na teren k svojim vojakom. Veseli so bili našega kratkega obiska, med katerim so v en glas potrdili svojo odločenost za obrambo naše, slovenske dežele.

Naš spremljevalec se je v prvi vrsti izkazal kot dober voznik, saj nas je varno pripeljal po ovinkastih cestah pa poljskih in gozdnih poteh do cilja. Med vožnjo k enotam na položaju smo v sproščenem pogovoru spoznali, da je tudi dober starešina, ki zna razumeti soljudi in trezno presoditi še tako kočljiv položaj.

»Se nekaj let nazaj ne bi rekel, da se bom kdaj boril proti armadi,« priznava Marjan Hribernik in dodaja: »Stalne napetosti s strani armade so leto ali dve nazaj vendarle napovedovale, da je možen tudi tak preobrat. Tako sem že osem dni na dolžnostih v štabu in sem bil kot starešina na položaju tudi prvi dan napada. Posebno težka je bila prva noč, med katero smo mokri in prezebli čakali na premike nasprotne vojske. No, tudi nekaterim na drugi strani ni vse-

Morala je trdna

Med vožnjo k jeseniškim teritorialcem smo se najprej ustavili pri njihovih vrstnikih iz Kranja, za katerimi je prvi ognjeni krst. Dva od njih sta za bralce našega časopisa povedala tole! Dušan Smrkoj, stareši-

poznati, kaj se dogaja. Ceprav družina ve, kje sem, jo gotovo skrbi zame.«

Podobna so bila razmišljanja naslednjih sogovornikov. Kljub nestrinjanju z nesmiselnim napadom armade na Slovenijo pa je bilo tudi pri njih čuti odločenost, da do konca izpolnijo svoje naloge branilcev. Dejali so!

Tomaž Lavtizar iz Kranjske Gore: »Moje radioamatersko znanje mi prav pride tudi v enoti teritorialne obrambe, kjer skrbim za zveze. Če dobro delujejo? Seveda, to je osnova za uspešno vodenje vseh dejavnosti. Enota mora biti tudi obveščena, kaj se dogaja. Ko smo zvedeli, da teritorialci branijo

položaje širom po Sloveniji, se je morala med nami še bolj dvignila in prav nič je ne more omajati.«

Janez Veber, starešina TO: »Že pred napadom armade smo bili pripravljene na zaščito obmejnega območja okrog Rateč. Zaradi potreb so nas poklicali na manj znano ozemlje, kjer pa smo se hitro znašli. Zelo dobro sodelujemo z domačini, od katerih nas neki lovec po potrebi vodi po terenu. Sicer pa je za starešino najbolj pomembno, da ohrani zbranost in razsodnost tudi takrat, ko gre zares.«

Stane Luks, starešina TO iz Mojstrane: »Se nekaj je pomembno. Vsi se med seboj poznamo in smo prijatelji. Zato se tovariško dogovorimo, kaj storiti. Sploh ne dvomimo, da je zmaga na naši strani. K temu veliko pripomorejo tudi domačini; pri njih smo posušili premočeno obleko in dobili nekaj hrane ter pijače. Tudi telefonirali smo lahko domov, da svojci vsaj približno vedo, kje smo in kaj je z nami.«

Pred našim odhodom so pogumni fantje izrekli pohvalo nad sprotim in celovitim obveščanjem. Menili so, da to pomeni pol uspeha. In veseli smo tudi mi, če bomo kaj pripomogli k temu. ● Stojan Saje, Foto: Aleš Gorišek

Karavanški predor

Premik vojske na

Naš fotoreporter Jure Cigler je bil v petek, 28. junija, ob 11. uri na Hrušici in s teleobjektivom snemal premik okupacijske vojske s Hrušice na križišče in nato na ploščad predora.

»Najprej je šlo mimo naselja na Hrušici kakšnih deset transporterjev, tankov in kamionov.

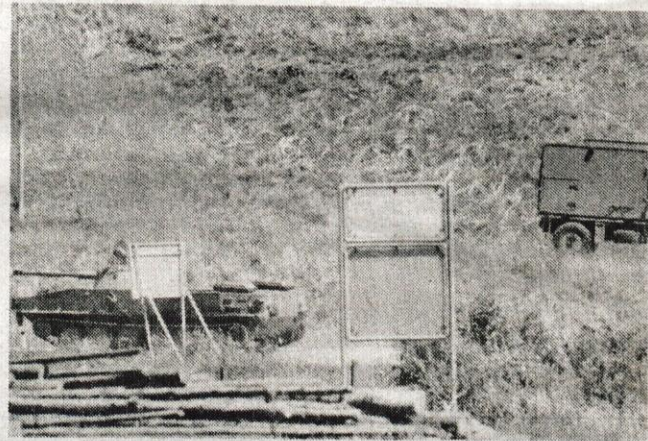
Za njimi je hodilo kakšnih 100 vojakov, v več četah. Z močnim

Konvoj kamionov, tankov in transporterjev mimo naselja na Hrušici...

Vojska se premika za njimi...

Iz ceste na Hrušici proti avtocesti...

Sprostitev med odmorom

eno, kaj se dogaja. Srečal sem se s poročnikom JLA, ki je poročen v Trzinu; dejal mi je, da je ogorčen nad politiko, ki nas je tako daleč privedla.«

Naš sogovornik nas je med drugim seznanil, da se je več kot 90 odstotkov pripadnikov TO takoj odzvalo na mobilizacijo. Nekateri starejši, ki so jih zaradi pomanjkanja opreme morali nadomestiti z mlajšimi, so bili ob razdolitvi celo užaljeni. Nekaj težav so imeli z oskrbo enot le na začetku, ko so razdelili kosilo in večerjo skupaj, sedaj pa tudi to teče normalno. V enotah ni problemov, ker so ljudje seznanjeni z dogodki.

na TO iz Kranja: »V četrtek ponoči so nasprotniki tolkli proti nam z oborožitvijo na oklepem vozilu in avtomatskim orožjem. Mi smo nato odgovorili in enoto armade zaustavili. Pri tem mi je bilo najbolj neprijetno, ker nisem vedel, na koga streljam. To sem doživel kot hudo preizkušnjo, zato upam, da do česa podobnega ne bo več prišlo niti sedaj niti pozneje.«

Darko Šterbenk, vojak TO iz Kranja: »Že 13 let sem v teritorialni obrambi, zato sem navajen težavnih razmer in ravnanja z orožjem. Vseeno se človek počuti prav neverjetno, ko polni puško s pravo municijo; takrat se šele zaveda, da gre zares, da je vse to nevarno. V dežju in vetru, med bliski in grmenjem, je bilo posebej težko raz-

Mejna prehoda Rateče in Korensko sedlo

Marš nazaj!

Rateče, 28. junija - V petek dopoldne so bili vsepovsod po Ratečah pripadniki teritorialne obrambe, na mejnem prehodu pa jugoslovanska armada.

Nekaj domačinov je delalo po okoliških travnikih in njivah. Zanimalo nas je, kako je z okoli 100 dvolastniki, ki vse do petka dopoldne niso smeli prestopiti mejnega prehoda Rateče, čeprav imajo prav zdaj najbolj najna delna na svojih posestvih na italijanski strani, in kako je z okoli 40 Ratečani, ki delajo v tovarni v Beli peči. In ne nazadnje: mar bodo Ratečani 3. julija sploh lahko preko meje gnali okoli 60 glav živine, ki jih vsako leto pasejo na italijanski strani?

Napotili smo se na mejni prehod, do najvišjih častnikov. Pred prehodom sta v bližini stare ceste stala dva tanka in vojaški transporterji.

Na mejnem prehodu Rateče je bilo vse zaprto: duty free shop, Kompasova trgovina in restavracija, prehod je obvladovala jugoslovanska armada. Ni bilo nobenih carinikov, zato je

imel kar precej težav kombi, ki je z napisom Ansambel Marela prispel na prehod in prosil za carinski žig, da prevaža instrumente. »Mi nimamo nobenih žigov,« so vozniku zatrjevali vojak. »Potujete pa lahko preko meje, vprašanje pa je, kako, kdaj in če se boste lahko vrnili.« Navkljub vsemu je kombi nadaljeval vožnjo proti italijanski meji.

Vojak na meji je na vsa naša vprašanja le zmigoval z rameni, nazadnje pa smo le poiskali poveljnika prehoda Rateče. Tudi ta najprej ni hotel govoriti, ko pa smo ga, slovensko govorečega, vprašali, ali se mu ne zdi, da je na napačni strani, je dejal: »To je pa stvar presoje! Vsi dvolastniki so namreč že danes lahko prestopili mejo in tudi vsi, ki delajo v Beli peči, so lahko preko tega mejnega prehoda odšli zjutraj na delo! Storil bom vse, da bo življenje na meji normalno potekalo, že zdaj se redno se-

Tanki na mejnem prehodu Rateče. - Foto: Jure Cigler

stajam s predstavniki krajevne skupnosti. Tukaj naj ne bi prihajalo do kakršnihkoli problemov - želim le, da se vse to kar najhitreje reši in da se pogajanja čimprej začnejo!«

Popolnoma drugače je bilo na poti na Korensko sedlo. Tik preden se cesta dokončno vzpne na raven del pred mejnim prehodom, so nas ostro zastavili vojak jugoslovanske armade: Stoj! In ker nismo takoj obstali, je oboroženi vojak skočil pred avto in zavpil: Marš natrag! In ker smo se še nekaj obotavljali, je repetiral: Marš natrag, jebe... Ko smo

obračali, je javljal: »Vračam ti kola KR...«

Ni, da bi v takih razmerah računal na kaj prida prijazen sprejem, ampak srečanja v vojnem času na mejnem prehodu na Korenskem sedlu pač nikdar ne bomo ne pozabili in ne oprostili. Na Korensko sedlo so vendarle vztrajno zavijali zbegani turisti, ki so se ob takem sprejemu še bolj prestrašeni vračali.

V nedeljo zvečer pa smo že slišali, da vojska na Korenskem sedlu lačna in preplašena tava po Korenskem sedlu in se predaja Avstrijcem. ● D. S.

Ivo Arh, vodja recepcije v hotelu Park:

Letošnja sezona je končana

Bled, sobota, 29. junija - V hotelu Park je bilo v soboto 127 gostov, od tega 116 tujih in enajst domačih. Med tujimi je bilo največ, okrog sto, turistov iz Velike Britanije, sicer pa tudi z Irske, Nizozemske, Sovjetske zveze itd.

"Lani je bil v tem času hotel poln, imeli smo 350 do 400 gostov. Letos jih je že zdaj dve tretjini manj, v prihodnjih dneh in tednih pa bo še slabše. Sezona je končana. Če bodo v ponedeljek gostje iz Velike Britanije lahko odšli domov, bo hotel bolj ali manj prazen. Agencija Yugotours, ki je tudi v nestabilnih razmerah pripeljala k nam precej gostov, je do 18. julija odpovedala vse aranžmaje, pa tudi druge agencije so nas obvestile, da lahko do nadaljnjega črtamo njihove rezervacije," je dejal Ivo Arh, vodja recepcije v hotelu Park, in poudaril, da bo treba kar precej časa in naporov, da se bo Slovenija turistično znebila značaja "države v vojni".

In kako Angleži preživljajo dopustniško-vojne dni?

Vsi izleti, ki so jih načrtovali po dopustniškem programu, so odpovedani. Gostje se več zadržujejo v hotelu in na sprehodih po Bledu in bližnji okolici, več so v stiku s predstavnikom agencije, ki jih o dogajanju pri nas še posebej obvešča, hotel jim tudi omogoča, da lahko redno kličejo domov, sicer pa čakajo na prvo priložnost, da odidejo domov. Osem Angležev bi moralo odpotovati v soboto, večina včeraj, v ponedeljek; kdaj pa bodo dejansko lahko odšli, v soboto še niso vedeli. Na vprašanje, kdo krije stroške morebitnega "podaljšane bivanja", je Ivo Arh odgovoril, da turisti oz. njihove zavarovalne družbe. ● C. Z., slika: J. Cigler

Pek Niko Umnik iz Šenčurja

Ena ura spanja v dveh dneh

Šenčur, sobota, 29. junija - V Umnikovi pekarni, katere šenčurški kruh je znan daleč naokrog, prodajo povprečno okrog 350 kilogramov kruha na dan. Že prvi dan vojaškega napada na Slovenijo so zaradi povečanega povpraševanja po kruhu proizvodnjo podvojili. Največ težav pri oskrbi s kvasom.

Nikov oče, prejšnji lastnik Umnikove pekarnice, bi v povojnih letih moral zapreti svojo obrt, če bi upošteval želje takratnih vaških veljakov. Pa je vseeno vztrajal in ohranil pekarno v zasebni lasti. Leta 1983 jo je predal v roke svojemu sinu, ki je bil do takrat zaposlen kot tehnik v kranjski mlekarici.

»Za pekova dela sem se izučil med služenjem vojaškega roka, vendar je v naši pekarni postopek priprave kruha čisto specifičen,« za uvod pojasnjuje šenčurški pek Niko Umnik, ki naglašaja: »Testo, v katerem ni nobenih dodatkov, povsem ročno obdelujemo. V eni izmenici lahko pripravimo 600 do 700 kilogramov kruha. Naša pekarna ima veliko zvestih kupcev tudi iz bolj oddaljenih krajev, na primer iz ljubljanskega območja in s Štajerske. Sam ga razvažam v nekatere kranjske in škofjeloške trgovine, največ pa ga prodamo v domači pekarni. Poprej smo ga spekli od 300 do 350 kilogramov na dan, že v četrtek pa smo morali proizvodnjo podvojiti, da smo zadovoljili povpraševanje po kruhu. Zato smo morali spremeniti plan dela in začeti s pripravo že ob enih ponoči, da smo lahko končali s peko do poldneva. Ker imam le dva delavca in prodajalko, sem sam v dveh dneh spal le eno uro. V veliko pomoč mi je bila tudi žena Suzana, ki je poskrbela predvsem za zadostne zaloge materiala in vodenje administracije.«

Od Nikove soproge smo izvedeli, da je bilo največ težav pri oskrbi s kvasom, ki ga je primanjkovalo tudi v trgovinah. Nekaj sitnosti so povzročali nestrpni ljudje, ki so od časa do časa morali počakati na novo peko kruha. Vsak posameznik je dobil toliko kruha, kot ga je želel. Kazalo je že, da bo treba v soboto prodajo omejiti, vendar se je povpraševanje zmanjšalo samo od sebe.

Niko Umnik nam je zaupal še neko zanimivost. Ponoči so ga v pekarni obiskali teritorialci. Ponudil jim je pijačo in vroče zemlje. Ob skupnem klepetu so se strinjali, da se za tak kruhek velja boriti do konca! ● Stojan Saje

Veronika Berc - Perovič, direktorica Peksa Škofja Loka

Podvojili peko kruha

Škofja Loka, petek, 28. junija - Delamo s polno paro, pečemo dvojne količine kruha, saj omejitve pri nakupu kruha niso smiselne, ljudje pač gredo v več prodajal, so povedali v škofjeloškem Peksu.

Moje imamo dovolj, za oskrbo s kurilnim oljem za peči in diselskim gorivom za tovornjake smo dogovorjeni s Petrolom, zato težav ni. Delamo s polno paro, dopuste smo preklicali, vsi smo angažirani, peko kruha smo podvojili. Če bo naročil še več, bomo pekli predvsem štruče, ki jih je moč hitreje speči in odpeljati, je povedala direktorica Peksa Veronika Berc - Perovič.

V četrtek jim je nekaj tovornjakov ostalo v blokadah, vendar so jih uspeli izveči ter se dogovoriti, da jih ne ustavljajo več, vozijo po stranskih poteh mimo blokad, okrepili so spremstvo, da je kruh hitro razložen in se tovornjaki vrnejo po novo peko.

Skušali bomo izpolniti vsa naročila, vsi smo angažirani, dopuste smo preklicali, je še povedala direktorica, ki sodi, da omejitve pri nakupu niso smiselne, saj povzročijo le tekanje od prodajalce do prodajalce. ● M. V.

V banki brez omejitev

Kranj, 1. julija - Ljudje so te dni hiteli tudi na bančna okenca, posebej, ker so prispeli pokojnine, približno polovica upokojencev pa jih prejema prek banke. Zlato Kavčič, direktor LB Gorenjske banke v Kranju je danes povedal, da so bila v minulih dneh izplačila neobičajno visoka, vendar so poleg pokojnin uspeli zagotavljati tudi izplačila hranilnih vlog, saj so v skladu s SDK uspeli zagotoviti dovolj bankovcev. V Gorenjski banki niso uvedli še nobenih omejitev, kar so že napravile banke ponekod drugod, težko pa je seveda napovedati, kaj se bo zgodilo v prihodnjih dneh, zlasti glede na sklep sveta guvernerjev NBJ. ● M. V.

Branko Remic, direktor kranjskih Živil

V zalogi zadostne količine osnovnih živil

Kranj, petek, 28. junija - Kranjska Živila oskrbujejo velik del Gorenjske z živilom, kljub četrtkovni nakupovalni mrzlici pomanjkanja ni bilo, saj so uspeli do prodajal prepeljati dovolj blaga. Med osnovnimi živilom utegne primanjkovati le krompirja, ki ga na Gorenjskem še ne izkopljavajo, dobavne poti z juga pa so zaprte.

Četrtkova nakupovalna mrzlica se je v petek že unesla, ljudje so praznili predvsem trgovske police z osnovnimi živilom, vendar pomanjkanja ni bilo, saj so tovornjaki blago v prodajalne vozili ves dan, če transportne poti niso bile blokirane. Zatikalo se je le pri kruhu in mleku, ki ga pekarnice in mlekarne direktno dobavljajo prodajalnam, na kar potemtakem v Živilih nimajo direktnega vpliva. Seveda pa je dobavne količine kruha in mleka težje hitro povečati kot dobave osnovnih živil, kot so moka, sladkor, olje itd. Kakšen je bil prvi šok, ki je ljudi pognal v trgovine, pa pove podatek, da so v četrtek prodali toliko olja in moke, kot ga običajno v štirinajstih dneh. Ker so se pojavili nenormalno veliki nakupi, so v petek omejili prodajo olja na litra in moke na dva kilograma, vendar ne zaradi zalog, ki so zadostne, temveč zato, da bi bilo blago bolj enakomerno razdeljeno med ljudi.

Direktor Branko Remic je povedal, da so se vsi njihovi tovornjaki vrnili v skladišče in izgub vozil torej ni bilo, kar je za nadaljnjo oskrbo seveda pomembno. S Petrolom pa so dogovorjeni, da so vsi njihovi tovornjaki oskrbljeni z gorivom.

Če se zaradi vojaškega posega razmere ne bodo bistveno poslabšale in bi bile poti neprevozne, direktor Remic v naslednjih dneh obljublja normalno oskrbo, saj imajo v skladiščih zadostne količine osnovnih živil. Zaloge sladkorja bodo brez novih dobav zadoščale tja do septembra, zaloge moke in olja bo potrebno obnavljati, težave bodo verjetno nastale pri krompirju, saj ga na Gorenjskem te dni še ne izkopljavajo, dobave z juga pa so prekinitvene, prav tako je trenutno ustavljen uvoz, ker se blago ne carini.

Prodajalne so odprte normalno, z uprave pa jim dali navodila, da v primeru potreb podaljšajo obratovalni čas, vendar zaenkrat to ni bilo potrebno. Na upravi pa so uvedli dežurstvo, tudi preko noči, na delu so vsi odgovorni za preskrbo, zato težav ni. V skladišču Živil se oskrbujejo tudi zasebni trgovci, sami prihajajo in blago tudi dobijo, novih kupcev v skladišču pa zdaj ne sprejemajo.

Skrbi, da ne bi bili oskrbljeni, so odveč, pravi Branko Remic, saj so Živila usposobljena in imajo tolikšne transportne zmogljivosti, da v sorazmerno kratkem času oskrbe vso Gorenjsko, navsezadnje smo te dni to dokazali. Lahko mu pritrdimo, saj po doslej znanih podatkih na Gorenjskem preskrba ni šepala.

Živila imajo hotele v Predvdvoru in na Jezerskem, kjer tujih gostov ni bilo, bilo pa je nekaj domačih. Dva njihova delavca pa sta bila zajeta na Jezerskem vrhu, kjer je mejni prehod v četrtek zavzela JLA, Živila imajo namreč tam prodajalno. Vendar pa so se kasneje tam stvari razpletle, prehod pa ponovno zavzela teritorialna obramba. ● M. Volčjak

Poleg vojaškega posega tudi ostru denarni ukrep

Kmalu boni namesto dinarjev?

Kranj, ponedeljek, 1. julija - Poleg vojaškega posega je federacija potegnila tudi ostre denarne ukrepe, ki jih je sprejel svet guvernerjev Narodne banke Jugoslavije, kar kaže, da je razpadel tudi jugoslovanski monetarni sistem, kar bo nedvomno pospešilo priprave na lastni denar, medtem pa si bomo lahko pomagali z že natisnjenimi boni.

V Ljubljano se je vrnil tudi Mitja Gaspari, namestnik guvernerja Narodne banke Jugoslavije, saj je Slovenija poleg vojaškega posega doživela tudi ostre denarne ukrepe. Svet guvernerjev NBJ je namreč sklenil, da banke v Sloveniji in na Hrvaškem po razglasitvi samostojnosti in neodvisnosti ne bodo več prejemale posojil iz primarne emisije, zaprli jim je vstop na devizni trg, prepovedal najemanje posojil v tujini in ustavil dotok dinarskih bankovcev.

Mitja Gaspari je ob tem dejal, da je njegov odpoklic razumljiv, in da je njegov prihod v Ljubljano tudi izraz nestrinjanja s sklepom sveta guvernerjev, vendar pa bo Sloveniji pri zaščiti njenih gospodarskih interesov verjetno škodoval, saj bodo v slovenski odsotnosti sprejeta oštrjeja in še bolj omejitvena stališča.

Direktor Narodne banke Slovenije dr. Franc Arhar je guvernerju NBJ Dušanu Vladkoviću poslal posebno pismo, naj ukrepe ponovno preanalizirajo, saj je slovenska kupščina ob sprejemu zakona o Narodni banki Slovenije izrecno poudarila, da bo v prehodnem obdobju na denarnem in deviznem področju spoštovala zveze ukrepe, izrecno je to v svojem nastopu v skupščini poudaril tudi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle. Prav NBJ pa najbolje ve, da smo v Sloveniji doslej spoštovali vse ukrepe sveta guvernerjev NBJ, proti subjektu, ki spoštuje vse ukrepe in deluje skladno z njimi, pa vendar ne more biti razlogov za uvajanje takšnih in drugačnih sankcij.

Pametne rešitve bo seveda težko najti, če ukrepi zveznih organov ne bodo razumni, zato je dr. Arhar napovedal rešitve, če bo svet guvernerjev vztrajal pri svojem sklepu. Posojila iz primarne emisije bodo plasirali preko slovenskega SDK, saj gre tako ali tako z knjižni denar. Zaprt vstop na devizni trg nam ne bo škodoval, saj se ga slovenske banke v zadnjih mesecih tako niso več udeleževale. Zelo prav bi nam seveda prišlo posojilo v tujini. Kar zadeva gotovino, pa lahko pričakujemo, da bomo v primeru pomanjkanja bankovcev dobili bone, ki so bili pred časom že natisnjeni, v doglednem času pa seveda svoj denar. ● M. V.

Ponekod brez elektrike

Kranj, 1. julija - Zaradi vojaškega posega so odklopili elektriko vojaškim objektom, s tem pa so brez elektrike ostala tudi nekatere gospodinjstva ob teh objektih, ker izklopa drugače ni moč izvesti. Kakor nam je povedal Drago Štefe, direktor Elektro Gorenjske v Kranju, je nekaj odstotkov gospodinjstev na Gorenjskem vse dni ostalo brez elektrike, pri odklopih pa so skušali ravnati kar najbolj racionalno, seveda v skladu z dogovorom o izklopu vojaških objektov. Ljudje, ki so ostali brez elektrike, se niso pritoževali, čeprav jim je to seveda povzročilo veliko težav. Po obvestilih, ki smo jih dobili dopoldne, danes elektrike še ne bodo imeli. ● M. V.

Franc Tolar, direktor Petrolovega podjetja v Kranju

Po prvem navalu oskrba normalna

Kranj, petek, 28. junija - Vojaški poseg je ljudi pognal na bencinske črpalke, vendar pa so se po četrtkovnem navalu danes razmere že umirile in preskrba z naftnimi derivati je kolikor toliko normalna, saj ima Petrol dovolj zalog tja do srede avgusta, zatikati se utegne le pri prevozu do črpalke.

Na bencinskih črpalkah po Gorenjskem so se včeraj nabrale dolge vrste, poseg JLA v Sloveniji je deloval kot šok in ljudi je nakupovalna mrzlica pognala tudi na bencinske črpalke. Petrolovo podjetje v Kranju ima po Gorenjskem 34 bencinskih servisov, v dogovoru z lokalnimi oblastmi pa so zaprli le črpalke v Radovljici, na Bledu in na Zlatem polju v Kranju, kjer so bile količine v rezervarjih padle na tako nizko raven, da ne bi več zagotavljale preskrbe za določen čas, drugod pa kljub navalu to ni bilo potrebno.

Kako velik je bil naval ljudi, pove podatek, da so na gorenjskih bencinskih črpalkah v četrtek, 27. junija, prodali za 134 odstotkov goriv več kot običajno, prodaja je torej poskočila za skoraj ena in polkrat. Že dan kasneje, torej v petek, 28. junija, so se stvari že dokaj umirile, vsi bencinski servisi so bili odprti, dolgih vrst pa v glavnem ni bilo.

Vodstvo Petrola je že pred dnevi sporočilo javnosti, da ima dovolj zalog, ki zadoščajo tja do srede avgusta. Franc Tolar, direktor Petrolovega podjetja v Kranju, nam je danes povedal, da so zaloge optimalne, zatikati se utegne le pri prevozu, saj Gorenjska svojega skladišča nima, bencine dovažajo iz Zaloga, srednje destilate, plinsko in kurilno olje pa iz Medvod. V četrtek je bilo nekaj tovornjakov potegnjenih v blokado, na cesti je ostalo približno 120 tisoč litrov naftnih goriv, c dogovoru z operativnimi štabi pa so dan kasneje že našli pot po stranskih cestah mimo njih.

Zaradi preprečevanja prekomernega kopičenja zalog, kar je zlasti požarno nevarno, na bencinskih črpalkah goriva ne točijo v kante, vendar pa ga po besedah Franca Tolarja kmetje dobijo za motorne žage, kosilnice in podobne, saj jih njihovi delavci na črpalkah v glavnem poznajo in vedo, kdaj je to normalna količina in kdaj gre za kopičenje zalog, ki ima lahko katastrofalne posledice.

Zanimiv je podatek, da so na gorenjskih bencinskih črpalkah 20. junija letos v primerjavi z lanskim 20. junijem prodali za približno 30 odstotkov bencina manj, kar pove, kako klavarno se je začela turistična sezona, ki je po vojaškem posegu zanesljivo ne bo, saj so zbežali - če so seveda lahko - še tisti turisti, ki so upali priti.

Direktorja Tolarja smo vprašali, kako bodo ravnali, če se bodo razmere še bolj zaostrile in bo oskrba motena, če denimo ne bi mogli pripeljati dovolj derivatov iz skladišč oziroma rafinerije. Težko je seveda zagotoviti, da se to ne bo zgodilo, je odvrnil, prepričan pa je, da bodo znali ustrezno reagirati in zagotoviti najbolj nujno oskrbo, saj so v svoji praksi imeli že več podobnih primerov, kot so bili bencinski boni, par-nepar, druge naftne krize in šoki. ● M. Volčjak

Ludvik Leben, ABC Loka Škofja Loka

V Železnikih nakupi večji kot v Žireh

Škofja Loka, petek, 28. junija - Nakupovalna mrzlica se je tudi v škofjeloški občini kmalu unesla, v Luki pravijo, da imajo v zalogi dovolj osnovnih živil, nakupe pa so v petek omejili, da bi zdržale dlje. Sicer pa ugotavljajo, da so ljudje z osnovnimi živilom dokaj dobro založeni, kar se je pokazalo zlasti v Železnikih, kjer je denimo olje ostalo na prodajnih policah.

Do največje nakupovalne mrzlice je v četrtek prišlo v Železnikih, medtem ko so bili v Žireh dokaj normalni, tudi v Škofji Loki blaga na prodajnih policah v glavnem ni zmanjkalo. Zaskrbljenost ljudi je seveda razumljiva, pravi direktor ABC Loke Ludvik Leben, kar kažejo tudi nakupi, ki niso omejeni na artikole običajnih nakupovalnih mrzlic, ki jih spodujejo podražitve. V Železnikih so ljudje kupovali vse, kar je moč hraniti nekaj časa, kot so denimo riž, ješprenj, koruzna moka, testenine, otroška hrana itd., tega je zmanjkalo, na policah pa je ostalo olje. Nakupi torej po drugi strani kažejo, da so ljudje z osnovnimi živilom dokaj dobro založeni, saj je bilo razlogov za oskrbo letos že dovolj in trgovci že vse leto beležijo večje nakupe kot običajno.

Trgovci so že v četrtek sami skušali omejiti največje nakupe, po svoji presoji, na upravi pa se za omejitve odločili šele v dogovoru z občinsko vlado, ko so v petek nakupe moke omejili na 5 kilogramov, sladkorja na 2 kilograma in olja na 2 litra.

Ludvik Leben pravi, da imajo v zalozah zadostne količine živil, nerazumni se mu zdijo predvsem veliki nakupi sladkorja, saj družina s petimi kilogrami sladkorja lahko zdrži nekaj mesecev, ne more pa seveda s petimi kilogrami moke. Če se nakupovalna mrzlica ne bo prelila čez rob, bodo zaloge zadoščale, vse pa kaže, da se ne bo, saj so po četrtkovnem šoku v petek že zaznali umiritev.

S prevozi imajo nekaj težav, saj oskrbujejo tudi oddaljene Jesenice, težko pa je bilo priti že do Ljubljane. Izgubili niso nobenega kamiona, šoferji pa so že našli poti mimo blokad.

Kruh v njihove pekarnice dobavlja pekarna, ljudje so se skušali v četrtek oskrbeti zlasti s kruhom, kupovali so po deset, tudi dvajset kilogramov, zato so nakupe omejili na tri kilograme, da ni v hipu pošel. Seveda pa je vsakdo lahko prišel večkrat in prav tako dobil zeleno količino. Kvasa pa je hitro zmanjkalo, običajno ga prodajo malo. ● M. Volčjak

Pregrete linije

Kranj, 1. julija - V PTT podjetju Kranj so nam povedali, da na telefonskih zvezah niso beležili posebnih okvar v teh dneh. Bile pa so telefonske linije vsak dan večkrat zelo obremenjene. "Reševala" jih je v najbolj obremenjenih trenutkih pravzaprav glavna digitalna telefonska centrala v Kranju. Največjo obremenitev na linijah so na nekaterih območjih beležili po nedeljskem znaku o končani nevarnosti zračnega napada. Brez nove centrale pa bi sicer v teh dneh prav gotovo večkrat doživeli "infarkt". Po štarji pa so se v minulih dneh ob izplačilih pokojnin trudili, da upokojenci ne bi ostali brez pokojnin. Če je morda tu in tam na Gorenjskem še kdo ni dobil, potem velja, da imajo poštarji zaradi oteženih prometnih zvez oziroma blokad na cestah ponekod še vedno nekaj težav. ● A. Ž.

Poškodovani civilisti na Hrušici

Rina Klinarjeva obiskala ranjenca

Jesenice, 29. junija - V soboto dopoldne je predsednica izvršnega sveta jeseniške občine Rina Klinarjeva obiskala ranjenega civilista, Bojana Keliha, ki se zdravi na kirurškem oddelku jeseniške bolnišnice.

Bojan Kelih, nekdanji hokejist in zdaj zaposlen kot carinik, je pripovedoval: »V petek sem se peljal s kolesom od Mojstrane do Hrušice mimo predora Karavanke. Ko sem se pripeljal »na čisto« pred ploščadjo predora na Hrušici, se je začelo streljanje. Želel sem čimprej mimo, zato sem skočil s kolesa in tekem peš naprej, ko so me zadeli... Plazil sem se naprej, dokler ni mimo pripeljal neki avto in me pobral. Lahko me je odpeljal le do prve barikade na Hrušici, od koder sem se peš priplazil do bolnišnice. Zdravniki so samo rekli, da sem imel izjemno srečo. Zdaj se dobro počutim in upam, da bom kmalu lahko zapustil bolnišnico...«.

Pred jeseniško bolnišnico smo se nato nekaj časa pogovarjali tudi z vozniki rešilnih avtomobilov. V minulih dneh so bili nenehno na nogah štirje vozniki rešilnih avtomobilov z dežurnimi reševalnimi ekipami. Hudo ranjenih ni bilo, bilo pa je nekaj zvi-

Zdravstveni dom Jesenice in Splošna bolnišnica Jesenice sta bila in sta še vedno v stalni pripravljenosti. Foto: Jure Cigler

Predsednica jeseniškega izvršnega sveta Rina Klinarjeva je zaželela ranjenemu Bojanu Kelihi čimprejšnje okrevanje... Foto: D. S.

nov. V prvih dneh okupacije Gorenjske so morali zaradi blokade na Potokih ustrezno poskrbeti za porodnico, ki so jo pripeljali iz radovljiške smeri do blokade, kjer so jo prevzeli jeseniški reševalci. Na srečo je bilo vse v redu. Nujne zdravstvene primere iz drugega konca, iz zgornjesavske doline so reševali v Zdravstvenem domu v Kranjski Gori, kjer so seveda tudi ustrezno sodelovali z jeseniško bolnišnico. V petek, ko je bilo v zgornjesavski dolini kar precej neprevoznih cestnih blokad, se je po besedah nekaterih sester in zdravnikov jeseniške bolnišnice zanesljivo najbolj izkazal kranjskogorski zdravnik, alpinist in himalajec dr. Jani Kokalj, ki se je dvakrat »prebil« iz Kranjske Gore do Jesenic... ● D. S.

Življenje pa teče dalje

Kaj storiti v teh čudnih napetih dneh vojne? Naj poroka bo ali ne, so razmišljali pri Nograškovi v Kranju, kjer je bilo vse pripravljeno za poroko in svatbo v gostilni pri Alešu na Bregu ob Savi to soboto. Pa so sklenili, da poroka bo v vsakem primeru. Ni bilo vseh svatov, to je res, ker se z drugih koncev Slovenije ni mogli prebiti skozi barikade. Toda okrog trideset jih je le prišlo, in kljub temu da je bilo okrog njih napeto, da so bili vojaki vkopani povsem blizu, na samem robu gozda, veselega svatovanja ni nič zmotilo. Mirjana in Robert Nograšek sta »stopila v zakonski stan«. Srečno, mladi par! - Foto: D. D.

Koliko stvari je, ki jih morda v normalnih razmerah sploh ne opazimo, v vojnih dneh pa postanejo lahko nerazrešljiv problem. Kako do bolnišnice, če so na cestah barikade, če grozi, da vsak trenutek iz vojašnice bruhne vojska, ko ne veš, ali se ne bo naslednje minuto pred teboj pojavil tank... Bolniki, ki so vezani na dializo, morajo v bolnišnico, ko pride njihov dan. V petek, ko je bilo hudo napeto, prav tisti čas, ko je gorelo na Brniku, je Robert Potrbin pobiral svoje paciente od Kroke do Kranja, se prebijal po stranskih poteh in mimo barikad do ljubljanske bolnišnice. Svojo nalogo je opravil, bolnikom pa je bilo z obrazov razbrati olajšanje. - Foto: D. D.

Graničarji so se predali

Jesenice, 30. junija - V nedeljo popoldne se je teritorialni obrambi predalo osem graničarjev na karavli v Planini pod Golico.

Zaskrbljeni starši

Jesenice, 30. junija - Zanesljivo so bili v teh dneh med najbolj zaskrbljenimi starši, katerih otroci letujejo v otroški koloniji v Novigradu. Direktorica Vzgojno izobraževalnega zavoda Majda Malenšek je bila z vodstvom kolonije v stalni telefonski zvezi in je nenehno obveščala starše, da je z otroki vse v redu. Kot nam je povedala, jo je najbolj skrbelo prav to, kako jih pripeljati na Jesenice, saj je bil prevoz z avtobusi tvegan in nemogoč. Nazadnje so se odločili, da se otroci pripeljejo z najbolj varnim prevozom v teh dneh - v ponedeljek z vlakom na jeseniško železniško postajo. ● D. S.

Zaprošena mednarodna pomoč

Ljubljana, 30. junija - Rdeči križ Slovenije je zaprosil Rdeči križ avstrijske Koroške, Štajerske, Železne Županije in Furlanije Julijske krajine za pomoč v zdravilih in sanitetnem materialu. O zaprosilu je obvestil Rdeči križ Jugoslavije in delegacijo Mednarodnega komiteja RK iz Ženeve, ki opravlja svojo misijo v Republiki Sloveniji. 30. junija sta pomoč že zagotovila Rdeči križ Madžarske in Bavarske, v kratkem pa pričakujejo tudi pomoč drugih zaprosenih organizacij RK sosednjih držav, s katerimi ima sklonjen dogovor o sodelovanju in pomoči v primeru hudih naravnih nesreč in vojni.

Nekaj ur po prošnji so se Rdečemu križu Slovenije odzvali: RK iz Gradca, ki pošilja pomoč v Maribor; bavarski RK iz Münchena, ki pošilja zdravila in sanitetni material; RK iz Železne Županije in Szombatheja, ki ponuja pomoč pri oskrbi krvi, če bi bila ta potrebna in njihova transfuzijska postaja, ki pošilja v Slovenijo zdravila. Pomoč obljublja tudi Mednarodni komitej RK, tako da bosta v Slovenijo prispeli njihovi sanitetni vozili z zdravstvenim osebjem, opremo in zdravili. RK Jugoslavije je pripeljal v Slovenijo nosila za ranjenca in odeje. Pomoč obljublja tudi RK Hrvaške.

Vsi, ki želijo prispevati v denarju, pa to lahko storijo na račun RKS 50101-678-51579 in devizni žiro račun RKS 50100-620-107-010-25731-840-3251/4.

Rdeči križ iz Škofje Loke te dni organizira krvodajalsko akcijo. V Žireh je akcija že mimo, udeležilo se je 480 krvodajalcev, kar je nekaj manj kot lani. Ta teden, do 5. julija, bo odvzem krvi v Škofji Loki, in sicer od 7. do 13. ure v šolskem centru na Podnu, 9. julija v Gorenji vasi, v Železnikih pa 10., 11. in 12. julija, v osnovnih šolah. Rdeči križ iz Škofje Loke poziva zdrave ljudi, naj tudi v teh razmerah darujejo kri, saj je še bolj potrebna kot v miru. Ekipa iz Zavoda za transfuzijo krvi namreč kljub barikadam prihajajo iz Ljubljane!

Otroci v Pineti so varni

Kranj, 1. julija - Več kot dvesto predšolskih otrok z vse Gorenjske je na letovanju v počitniškem domu v Pineti v Novigradu. Izmena se zaključuje 5. julija. Starši letujočih otrok so kajpada v neznanskih skrbeh zanje, zato so te dni neprenehoma zvonili telefoni na Zavodu za letovanje v Kranju, ki je organizator teh letovanj.

»Organizirali smo dežurstvo, da smo lahko odgovarjali zaskrbljenim staršem, ves čas smo jih o dobrem počutju otrok obveščali tudi prek radijskih postaj,« nam je povedal Rajko Kožar, direktor Zavoda za letovanje iz Kranja. »Tudi v našem letovišču na Stenjaku se je še prejšnji teden mudila skupina otrok iz Smučarskega kluba Domžale. Starši so lahko vzdrževali informacijske stike z oskrbnikom v Fažani. Otroci so se zdaj že srečno vrnili. Otroci, ki še vedno letujejo v Pineti, poleg njih tudi letujoči paraplegiki in osebe počitniškega doma, vsega skupaj okoli 350 ljudi, so popolnoma varni. Za predčasen povratek se nismo odločili, saj bi predstavljal večje tveganje kot bivanje v letovišču, kjer niso ogroženi.«

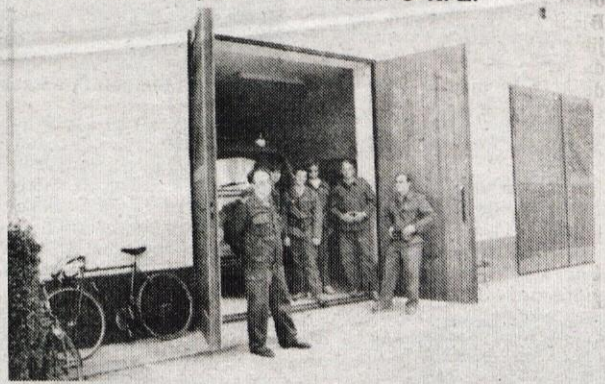
V soboto bi morala začeti letovanje tudi izmena otrok na Stenjaku. Zaradi okoliščin seveda niso šli na pot. ● D. Ž.

Preventiva se obrestuje

Cerklje, 30. junija - Že od petka opoldne je bilo v gasilskem društvu Cerklje v kranjski občini uvedeno dežurstvo. Gasilci so najprej dežurali doma, potem pa so se povezali tudi z gasilci letališča Brnik. »Danes zjutraj pa smo uvedli neprekinjeno in stalno dežurstvo desetine,« nam je povedal predsednik GD Cerklje Janez Basej. »Sicer pa smo že od prvega dne dobro pripravljene. Zaježili smo vse potoke na našem območju in se oskrbeli z vodo. Napolnjene so vse monočrpalke v Vasci, Pšenični Polici, Poženiku, Šmartnem, Pšati, Dvorjah in Gradu. V vaseh so organizirane trojke, ki so zadolžene za hidrante. Vsi gasilci so

tudi doma pripravljeni, da se takoj, če bi bilo potrebno, vključijo v akcijo. V teh dneh nam ni bilo treba nikjer posredovati. Tudi požara, zaradi neurja, nismo imeli.«

Sicer pa se jim je v teh dneh na njihovem območju, kot so ugotavljali, obrestovalo dosežanje preventivno delo. Ljudje oziroma gospodinjstva imajo povečini doma gasilne aparate. Še posebej pa so svoje pridobljeno znanje pokazali njihovi mladi člani ki so na primer v teh dneh poskrbeli, da so na varno spravili vnetljive tekočine, plinske bombe in druge nevarne stvari... ● A. Ž.

Dežurstvo že od petka naprej, neprekinjeno v gasilskem domu pa od nedelje zjutraj...

Pokojnine so v glavnem prišle do naslovnikov

Kranj, 1. julija - Pokojninska skupnost je že v petek, 28. junija, izplačala vse pokojnine in druge prejeme, ki jih prejema upokojenci. Ali pa so (povečane) pokojnine tudi prišle do vseh upokojencev, je seveda druga stvar. To je bilo po eni strani odvisno od gotovine, s katero so razpolagale banke po Sloveniji, po drugi pa od pošte, ki je zaradi blokad težje prihajala do naslovnikov kot v običajnih razmerah.

Poklicali smo Franca Tonija v kranjsko PTT podjetje in ga povprašali, kako so poštarji raznosili pošto in pokojnino po terenu. Dejal je, da so prvi del pokojnin raznašali že v petek, 28. junija, drugi del izplačil pa upokojenci, ki dobivajo svoje prejeme prek pošte, dobijo danes, 1. julija. Tudi cestne blokade niso ustavile poštarjev pri njihovem vsakdanjem delu, pa čeprav je potekalo v vojnih razmerah, jih je pohvalil Franc Toni. ● D. Ž.

Zdravstvo pripravljeno na morebitno pomoč ranjenecem

Kranj, petek, 28. junija - Vojnim razmeram so se naglo prilagodili tudi gorenjski zdravstveni domovi. V. d. direktorja dr. Dušan Bavdek nam je v petek postregel z informacijo, kako so na morebitno preplavanje krvi pripravili v njihovi ustanovi.

»Zdravstveni domovi na Gorenjskem delujejo avtonomno, vsak zase je sposoben pokrivati svoje področje,« nam je povedal dr. Dušan Bavdek. »Dežurne službe imamo okrepljene, dve popolni ekipi z reanimobiloma sta ves čas v pripravljenosti na letališču Brnik. Ker sta jeseniška bolnišnica in Klinični center v Ljubljani zaradi cestnih blokad tako rekoč odrezana, smo pripravili prostor v kranjski porodnišnici in bolnišnici na Golniku, če bi bilo treba oskrbeti ranjene. Tudi zdravniške ekipe so pripravljene na to. V sili ginekologi lahko postanejo kirurgi in operirajo, iz Kliničnega centra so nam poslali tudi abdominalnega kirurga in s tako dopolnjeno kirurško ekipo smo sposobni vseh operacij na okončinah, trebušni votlini in podobnih posegov, razen za operacije glave. Teh ekip Klinični center sam ne more pogrešati. Kljub vsemu smo v Kranju in v drugih zdravstvenih domovih pripravljene na razmere. Ozko grlo utegne predstavljati le reševalna služba, ker nimamo dovolj reševalnih avtomobilov.«

V ponedeljek, 1. julija, dopoldne pa nam je dr. Bavdek, ki je nadziral dogajanje v gorenjskih zdravstvenih domovih, povedal, da so med vikendom sprejeli več poškodovancev, kak ducat, med njimi je bila ena sama strelna poškodba. Oskrbovali pa so tudi drugačne poškodbe in opravljali večje kirurške posege kar v kranjski porodnišnici, kakršne bi sicer v ljubljanski kliniki, če ne bi bil Kranj zaradi blokad odrezan od Ljubljane in Jesenic. Zadebe se umirjajo, nam je včeraj dopoldne dejal dr. Bavdek, tudi kirurška ekipa se vrača v Ljubljano. Ker so na cestah še vedno blokade, bodo prevozi bolnikov in poškodovancev v Ljubljano še naprej oteženi, pa tudi mukotrni.

Zdravstvene kapacitete na Gorenjskem so bile za vojne razmere v tem obsegu zadostne, toda v primeru desanta na vojaške objekte ali bombnega napada na naselja bi bilo zdravstvenih ekip in opreme nedvomno premalo. Poleg zdravstvenih ustanov so imeli denimo v Kranju pripravljeno tudi zdravstveno ekipo v domu upokojencev. ● D. Ž.

Odpadli izleti in srečanja

Konec minulega tedna je zaradi vojnih razmer odpadlo veliko prireditev, izletov in srečanj, med njimi tudi sobotno srečanje invalidov iz Kranja s pobratimi iz Maribora. Odpadel pa je tudi enodnevni izlet v Trbiž in Višarje, ki so ga kranjski invalidi načrtovali za četrtek, 27. junija. Prelagajo ga na prihodnji četrtek, 11. julija, z odhodom ob 7. uri izpred hotela Creina, če se bodo le razmere umirile.

Tanki povzročili škodo tudi na kmetijskih zemljiščih

Logika: zakaj po poteh, ko lahko po krompirju!

Spodnji Brnik, 29. junija - Jugoslovanska armada, ki je v Sloveniji že pred osamosvojitvijo izgubila značaj "ljudske vojske", je ob napadu dokazala, da je celo slabša od okupatorjev iz druge svetovne vojne. "Napadalci so se tedaj premikali v glavnem po cestah, tokrat pa so tanki brezobzirno mečkali vse, kar jim je bilo napoti - tudi travnike, žitna polja, njive, posajene s krompirjem..." je v soboto pripovedoval Lojze Kalinšek, kmet s Spodnjega Brnika, in poudaril, da bi se tanki lahko do letališča pripeljali tudi po gozdnih in drugih poteh, kjer ne bi povzročali škode, čež polja pa peljali drug za drugim, ne pa eden poleg drugega.

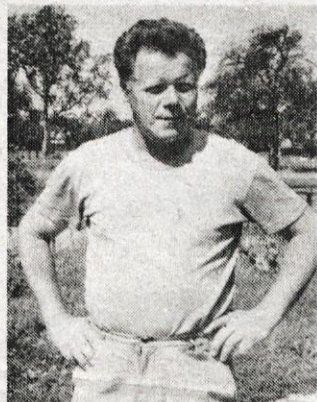
"V bližini letališča imam njivo, veliko sedemdeset arov in posajeno z elitnim semenom sorte desiree. Kaj so naredili z nasadom, ne vem, ker si ne upam iti pogledat. Sosed ga je poskusil dognojiti, pa so se proti njemu zapodili s tankom. Kolikšna je škoda, je za zdaj, ko niti ne vemo, kaj vse so povozili, težko oceniti. Če pa so pomendrali ves nasad, potem je škoda glede na pričakovani pridelek štirinajst ton na hektar za približno sedemnajst tisoč mark," je dejal Lojze Kalinšek, ki še v soboto ni mogel prav dobro razumeti, da so tako lepo osamosvojitveno slavje že naslednji dan skalili vojaki s puškami in tanki.

Še bolj si bosta vojno v Sloveniji zapomnila Kalinškova "mlada dva" - Lojzetova hčerka Betka in njen mož Miha Gregorc. Ko je Miha v četrtek nekako ob pol sedmih zjutraj peljal ženo na gi-

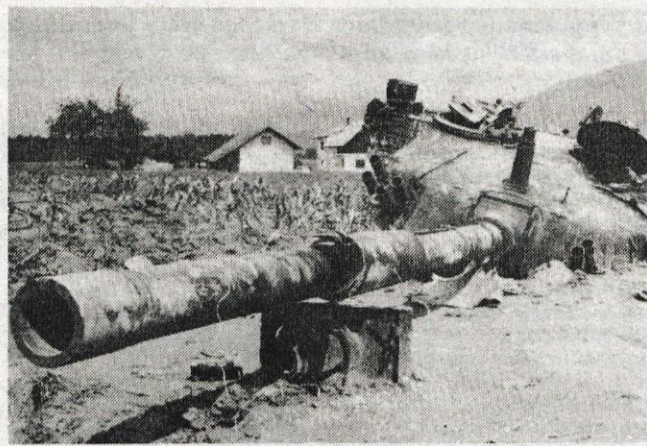

nekoloksi pregled v Ljubljano, je v vodiški gmajni naletel tudi na tanke, ki so hiteli proti brniškemu letališču. Eden od tankov se je usmeril proti njima: Betka, ki je sicer že v precej visoki nosečnosti, je skočila ven, Miha je silovito pritisnil na plin in zadnji hip ušel grozeči nevarnosti, ki je

že prej obračala cev tako, kot sta se gibala. "Midva v desno, cev - v desno, midva v levo, cev - v levo," sta v soboto, še precej pod vtisom četrtkovega dogodka, pripovedovala Betka in Miha.

Tudi Kalinškov sosed, Peter Bobnar, le ugiba, kaj naj bi se zgodilo njihovim njivam. V torek proti večeru je začel škropiti krompirjeve nasade proti kolo-radskemu hrošču, v četrtek je delo nameraval nadaljevati, a to zaradi vojne že ni bilo več mogoče. Hrošč bo na krompiriških pov-

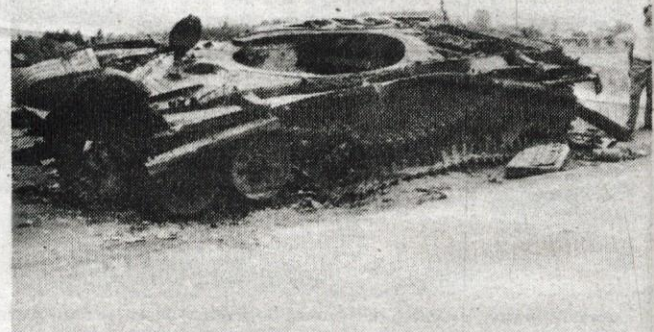

zročil precej škode, še več so jo verjetno tanki. "Domačini, ki so od daleč gledali proti letališču z daljnogledom, pravijo, da je precej pomendrano, da so na njivi, ki je velika 80 arov, s tanki obračali in da so se tankovske posadke tudi sicer obnašale brezobzirno," je dejal Peter Bobnar, ki zdaj čaka samo na to, kdaj se bo vojska umaknila.

Nagličevi, prav tako s Spodnjega Brnika, so menili, da se jih

"vojna ne tiče", da gre vojski le za letališče - in so se odpravili v četrtek popoldne, ko so bili tanki že za letališko ograjo, v bližino letališča osipat krompirjeve nasade. Eden od tankov se je, kot bi hotel tudi kmetom dokazati, kdo je gospodar v samostojni slovenski državi, vpričo Nagličevih peljal čez njivo. Ko so kasneje začeli še streljati, so "opozorilo" razumeli in so se, ne da bi delo dokončali, umaknili.

Da smo v soboto dopoldne lahko prišli na Spodnji Brnik, smo se zaradi barikad na cesti in kontrol, ki so na nekaterih odsekih prepovedovale promet, morali voziti tudi po šenčursko-cerkljanski gmajni. Da smo bili opaženi, dokazuje tudi to, da so nas na Kalinškovem dvorišču poiskali slovenski "specialci" in nam odsvetovali, da bi karkoli zavijali desno - proti letališču. ● C. Zaplotnik

Odpovedane prireditve

Kranj - Številne prireditve ob koncu minulega tedna so bile na Gorenjskem odpovedane. Za večino velja, da so bile preložene. Tako na primer v Besnici Turistično društvo ni odprlo napovedane razstave ob 700-letnici Besnice. Sicer pa bodo v tej krajevni skupnosti ta visok jubilej kraja proslavljali septembra. Na Jezerskem so morali gasilci odpovedati proslavo in prireditve ob 80-letnici Gasilskega društva, na katero so bili povabljeni gasilci iz pobratenege društva Ravne na Koroškem in gasilci iz Železne Kaple. Podobno so gasilci v Cerkljah odpovedali Barletov memorial. O odpovedi jubilejne, 25. razstave cvetja in 22. razstave lovstva, ribištva, čebelarstva in obrtništva pa se je, kot nam je povedal predsednik organizacijskega odbora Janez Kuhar v Turističnem društvu Cerklje v nedeljo zjutraj odločil tudi odbor za pripravo te razstave. Preložena pa je bila tudi napovedana otvoritev križišča Stari dvor in Ljubljanske ceste v soboto dopoldne v Škofji Loki. ● (až)

Železniški prevozi - redni in številni

Jesenice, 1. julija - Železniško gospodarstvo Ljubljana je tudi na gorenjskih progah uvedlo dodatne prevoze s tovornimi in potniškimi vlaki. Železniški tiri so bili precej obremenjeni, potniškim vlakom so dodajali nove vagonne, saj je precej potnikov lahko nemoteno potovalo le z vlaki. V nedeljo pa so železničarji uvedli tudi vlake za prevoz avtomobilov iz Lesca do Jesenic, za tiste turiste na Gorenjskem, ki so lahko odšli iz Slovenije le preko železniškega prehoda na Jesenicah. Vlaki so bili kajpada nenehno polni, saj so turisti, ki letujejo na Gorenjskem, zelo želeli čimprej odpotovati vsaj do avstrijskega Beljaka, do koder so avtovlaki vozili. Od tam pa so jih zaradi velikega povpraševanja takoj vračali v Lesce, saj so le tam lahko naložili avtomobile na avtovlak za Beljak. ● D. S.

Soli, mesa in kvasa je zmanjkalo

Jesenice, 29. junija - V jeseniški občini je že v četrtek začelo primanjkovati nekaterih osnovnih živil, tudi zato, ker so prav tega dne dobili delavci jeseniške Železarnice bone za nakup živil v višini 1.500 dinarjev. Strah prebivalcev pred vojno se je iz ure v uro stopnjeval in trgovine so se začele prazniti. Soli, mesa in kvasa je najprej zmanjkalo, trgovine pa so v petek ob 16. uri zaprle vrata s pojasnilom, da ni več zalog. V soboto zjutraj je v mesnicah zmanjkalo mesa, tudi ali predvsem zato, ker je bila dobava iz Bosne in Hercegovine ter iz drugih krajev Jugoslavije popolnoma onemogočena. Zanimivo je, da se je kamion s prašiči v petek le nekako prebil do bližine Jesenic, kjer pa je zaradi blokad obstal. Kamion z naloženimi prašiči so nato strazili vso noč... ● D. S.

Zapreti je treba vse vitalne poti, predvsem mostove. Teritorialna obramba je s tremi "krpani" ljubljanskega mestnega prometa, z velikim Alpe-tourvom prikolicarjem in drugimi vozili zaprla tudi most čez Savo v Zbiljah. Cisterna s prikolico in tovornjak, naložen s peskom pa sta čakala, da ju porinejo poprek čez cesto, če bi bilo potrebno. K sreči se tu ni zgodilo nič posebnega. Vsaj doslej ne... - Foto: D. D.

Izključitev iz Planinske zveze

Kranj - Predsednik Planinskega društva Kranj Franc Ekar nam je v petek sporočil, da je Planinsko društvo Kranj sprejelo pobudo in jo naslovilo na Planinsko zvezo Slovenije, da se Planinsko društvo Planinac iz Vojne pošte 1098 Kranj izključi iz Planinske zveze Slovenije in da se planinski enoti v Kranju odvzame planinsko ime. Posebno utemeljevanje za to prav gotovo ni potrebno. Planinci namreč ne morejo sprejemati in podpirati okupatorskih dejanj in takšnih barbarskih načinov, kot smo jim priča v zadnjih dneh. V zvezi z enoto in društvom v njej pa še toliko bolj velja, da je takšna kršitev kodeksa planinske organizacije brez primere. ● (až)

Veliko škode na cestah

Kranj, 1. julija - Cestno podjetje Kranj je že prvi dan, ko so tanki začeli puščati po cestah in si brezobzirno krčiti pot ali prebijati blokade, ostalo brez devet svojih kamionov. Dva sta še vedno poškodovana na cesti, dva v neposredni bližini vojašnice v Kranju, kjer so vojaki delavcem Cestnega podjetja v minulih dneh preprečevali, da bi ju odpeljali, pet pa je še vedno "zajetih" v vojašnici. Zajeli so jih prvi dan, ko so na redni vožnji peljali mimo vojašnice v Kranju. Takrat je bil eden od šoferjev Cestnega podjetja Kranj tudi poškodovan, ker se ga je vojak lotil fizično in ga izvlekel iz avtomobila.

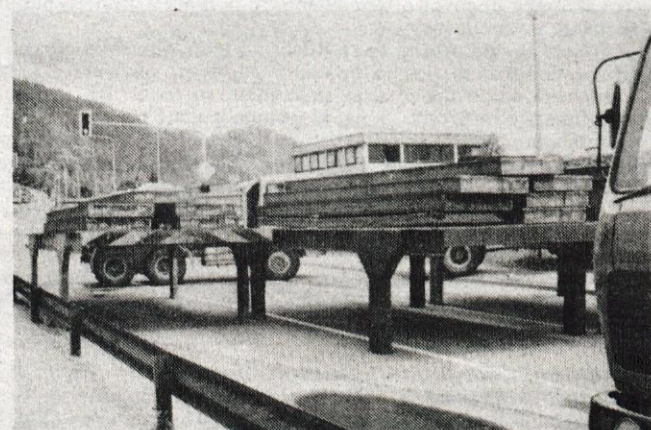
Sicer pa smo danes izvedeli v Cestnem podjetju Kranj, da so prve, sicer zelo grobe ocene o škodah na gorenjskih cestah sicer že znane. Vendar pa direktor Cestnega podjetja, Bogdan Drinovec, o številkah ni želel govoriti, ker so še vedno nepopolne. "Res pa je, da je tako ali drugače zaradi dogajanj v teh dneh poškodovanih na Gorenjskem okrog 200 kilometrov cest; in to zaradi gosenic. Te poškodbe, čeprav prvi hip morda nestrokovno gledano nepomembne, so vednarle hude. Asfaltna plast je namreč načeta in zaradi varnosti ter preprečevanja še večje škode jih je treba preplastiti z novo prevleko. Kdaj se bomo lahko lotili teh del, je ta trenutek nemogoče napovedati. Skušali pa bomo čimprej nadaljevati dela na rednih gradbiščih na Gorenjskem, ki smo jih zaradi dogodkov morali prekiniti. Bo pa kar precej težav tudi zaradi poškodovane cestne mehanizacije, ki je povečini ta trenutek na gradbiščih..." ● A. Ž.

Na Brniku gori, posredujejo kranjski gasilci, vsi okoliški pa so v pripravljenosti, če bo treba kjerkoli v pomoč. Vodjo Gasilskega društva Kranj - Primskovo, Francija Senka, smo v petek dopoldne dobili prav sredi priprav, da bo s svojo nared, od koderkoli bi le prišel klic na pomoč. - Foto: D. D.

Cestne barikade

Jesenice, 28. junija - V jeseniški občini so postavili vrsto barikad na magistralni cesti skozi Jesenice vse do Kranjske Gore in Rateč. Največ jih je bilo na Koroški Beli, kjer so na cesti in pod vse dovoze mimo Koroške Bele do Jesenic postavili »kokile« iz jeseniške železarnice, tako da bi bil morebitni preboj s tanki zelo onemogočen in dolgotrajen. Na Jesenice se tudi ni po normalni poti dalo priti po cesti s Poljan, nujni pa so bili obvozi mimo Hrušice. V Mojstrani je bila barikada na cesti pri LIPu in vrsta blokad do Martuljka. Med drugim so bili na cesti v zgornjesavski dolini tudi pripravljani, da minirajo občestni oporni zid, medtem ko bi v primeru preboja okupacijske vojske poškodovali tudi most pod Špikovo skupino v Gozd Martuljku. Cestna blokada je bila tudi v Podkorenu.

Številne cestne blokade so bile tudi po jeseniški občini. Blokada »kokil« na Koroški Beli. - Foto: Jure Cigler

Peš od Jesenic do Kranjske Gore... - Foto: Jure Cigler

Vse blokade so v naslednjih dneh le toliko odmaknili, da so mimo prišla manjša osebna vozila in nujen transport. Še posebej v petek popoldne je zato moralo veliko domačinov, ki so na delu na Jesenicah, peš do Kranjske Gore in obratno: tudi delavci iz Kranjske Gore in Martuljka so morali peš do Jesenic... ● D. S.

DRUGI ZA NAS

DOLENJSKI LIST

Vojaki streljajo tudi na bolničarje

V kolikor toliko mirno zaledje spada tudi bolnišnica v Novem mestu, kjer je razmeroma mirno, čeprav je do bojišča na Medvedjeku le nekaj deset kilometrov. Oglasili smo se v bolnišnici in izmenjali nekaj besed z medicinskim osebjem in ranjenci.

V novomeško bolnišnico so danes, 28. junija, sprejeli večje število ranjencev, ki so bili poškodovani v boju na Medvedjeku. Natančno število poškodovancev bi težko zapisali, ker reševalci dovažajo še nove. Približno do 15. ure, ko smo obiskali bolnišnico, so že bili v bolnišnici tile poškodovanci: Anton Martinčič iz Tomažje vasi pri Škocjanu, ki ga je strel zadel v ramo; levo oko, v katerem je tujek, in desno roko. Silvo Judež je bil ranjen v nogo in v prsi ter desno ramo in ima tujek v predelu sedežne mišice. Bil je operiran in je izven življenjske nevarnosti. Zdenko vljenjske nevarnosti. Zdenko Janc iz Velikih Brusnic je dobil strel v roko. Tudi on je operiran in je izven nevarnosti. Janka Bučarja iz Bušince pri Dolenjskih Toplicah je rafal zadel v roko. Zdravniki v novomeški bolnišnici so ga operirali in je izven življenjske nevarnosti. Ivan Angelov Gocev je šofer tovornjaka. Smaič Fehim tudi šofer tovornjaka je imel zmečkano levo golen verjetno po bombardiranju. Franc Uršič iz Prečne, rojen 1966., je bil ranjen v glavo in je prognoza pridržana, je povedal zdravnik. Stojan Geomjan, rojen 1961, je bil ravno tako hudo ranjen v glavo in je prognoza nejasna. Karol Hajdu, rojen 1951, je ravno tako bil ranjen v glavo, roko in nogo. V bolnišnico so pripeljali tudi ranjenega Vinka Pintarja iz Megelnika pri Trebnjem. Ima poškodovano levo kolenko. Po besedah dr. Leopolda Morele, so trije poškodovanci vozniki tovornjakov in so bili poškodovani ob letalskem napadu na Medvedjeku. Vsi drugi od naštetih so vojaki.

»Bilo nas je šest šoferjev. Čakali smo ob cesti. Tam smo bili že od včeraj, ko so nas na tistem delu ceste ustavili. Mislili smo, da bomo lahko odpeljali naprej. Poglejte, danes pa ta pokol. Dobil sem strel v roko in nogo,« tako je potožil voznik, doma iz Stare Moravice. Doma v Vojvodini ga pričakuje žena in dva otroka. Je mar čudno, da je ob našem obisku zajokal in da sta tudi druga dva pacienta v tej sobi tiho zajokala?!

Fehim Smajič iz Bosne je še do včeraj vozil tovornjak. Kaj bo delal poslej. Zaradi poškodbe pri bombardiranju na Med-

vedjeku so mu v Novem mestu morali amputirati nogo pod kolenom. Malo naprej, v sobi 15, ležita dva dosti mlajša. Pripadnika teritorialne obrambe sta. Še pred nekaj urami sta bila vkopana na Medvedjeku. Strelji okupatorske vojske so ju zadel v roko. Zdenko ima dva otroka. Hčerka je stara dva meseca.

To je utrinek iz bolnišnice. Tu je hudo, vendar tu je vseeno znosnejše kot gori proti Trebnjem, od koder 9 reševalnih vozil dovažajo ranjence. »Z rešilcem peljemo pravzaprav čisto do bojne črte. Streljajo tudi, ko pobiramo ranjence. Ne upoštevajo oznak Rdečega križa,« je rekel Že Ivanež, voznik rešilca. Že prej nam je dejal dr. Morela: »Naj omenim, nekorekten odnos. Letala so mitraljirala vozila Rdečega križa. Huda kršitev Ženevske konvencije.«

Vsekakor pa spoštuje norme o ravnanju z ujetniki zdravniško osebje. Pomagajo ranjenim teritorialcem in ranjenim vojakom agresorja. Koliko enih in koliko drugih so prejeli dr. Morela sicer ni mogel povedati točno, vendar dovažajo v novomeško bolnišnico poškodovane obeh strani. To sklepamo po kriku enega od ranjencev, ki so iz rešilnega avtomobila nesli v bolnišnico: »Polako, ljudi!«. Sivozelene hlače je imel oskrpljene s krvjo. Kdo in kod je bil, ne vemo. Eden od mnogih, ki so žrtve na bojnem polju. On gotovo ni kriv morije na Medvedjeku.

Žal mnogim, ki so jih na Medvedjeku izstrelki zadel, zdravniki ne bodo mogli pomagati. Nekateri od ranjencev so toliko poškodovani, da bi jih morali prepeljati v Ljubljano. Kako do tja? Nekateri so v tej moriji podlegli. »Morda je precej mrtvih. Ne vemo. Do njih ne moremo,« je dejal dr. Morela. Nekdo pa je zunaj pred bolnišnico pozneje dejal, da mrtvi so in da jih dajejo »tja gor«. Verjetno na stran, dokler ne bo konec tega pekla.

Bolnišnica je sicer dobro preskrbljena s sanitetnim materialom. Osebe je ali na delovnem mestu ali pa dosegljivo v nekaj minutah, če bi ga bilo potrebno poklicati. Da ne bi bilo nepotrebnih težav, je dr. Morela pozval ljudi z našega območja, naj iščejo zdravnika le v njihovih primerih. »Vsekakor pa bomo kakovostno oskrbeli tako poškodovance iz boja kot druge, ki bi se zaradi nujne operacije zatekli po kirurško pomoč,« je zatrdil dr. Morela, šef kirurškega oddelka.

L. M.

Dežurna ekipa Gorenjskega glasa je ves čas izrednih razmer za svoje potrebe uporabljala službeno vozilo podjetja Alpetour Remont, s čimer nam je bilo omogočeno učinkovito in upamo tudi korektno poročanje s kriznih žarišč na Gorenjskem. Ob tej priložnosti se podjetju Alpetour Remont in še posebej direktorju gospodu Mohorju Bogataju iskreno zahvaljujemo za nesebično pomoč.

primorske novice

Mirno, a še vedno napeto

Po petih dneh vojne je noč na obalno-kraškem območju minila mirno. Še vedno je napeto na mednarodnem mejnem prehodu Škofije, saj se enote JA in zvezne milice nočejo umakniti pod pritiskom slovenskih oboroženih sil. V nedeljo je sicer prišlo do pogajanj med obema stranema, vendar želenega rezultata niso dosegli. Tako na samem mejnem prehodu še vedno grozi pripadnik armade, da bloka ne preda ter da ga bo razstrelil. Tudi posebna komisija, ki je včeraj prišla na mejni prehod, ni imela uspeha. Kako se bodo stvari odvijale v naprej, je nemogoče predvideti, saj se stvari iz ure v uro spreminjajo.

Kot smo uspeli izvedeti na koprski UNZ, so vsi mejni prehodi na tem območju zaprti. Kolikor toliko normalno dela le mejni prehod na Kozini. Ob tem naj napišemo še zanimivosti, da sta v vseh dneh vojne povsem normalno delala oba mednarodna pomorska mejna prehoda v Piranu in Izoli. Kolikor smo lahko tudi sami videli, so v teh dneh, kljub skrajno napetim razmeram, prihajali s plovili k nam tujci. Sicer pa je kontrola nad obema prehodoma opravljal patrolni čoln M 44 pomorske milice iz Kopra. Večkrat je bilo tudi slišati vest, da iz hrvaške smeri prihajajo k nam po morju ladje Vojne mornarice, vendar se je ta vest k sreči izkazala za neresnično. Vojnih ladij v piranskem zalivu ni bilo.

Promet med obalnimi mesti je v vseh dneh potekal dokaj nemoralno, z izjemo nedelje, ko sta proti Kopru odpeljala le dva avtobusa. Naval potnikov je bil precejšen, saj so vsi hoteli ujeti vlak, edino povezavo z notranjostjo Slovenije. V Istro je še vedno mogoče priti le preko Rižane (za Buzet), vendar je tudi tu postavljena blokada za morebitno nevarnost in promet je zaradi tega nekoliko oviran. Zaprta je še vedno cesta v Dragunji, kjer slovenske oborožene sile stražijo mejno kontrolno točko na Dragonji s Hrvaško. Petnajst tankov, ki so namršeni na hrvaški strani, v Petroviji, se ni premaknilo.

Kot smo uspeli izvedeti, in se tudi prepričati na terenu, je v teh dneh preskrba v vseh treh obalnih mestih potekala normalno. V nedeljo so v Piranu prodajali tudi sveže kruh. Kljub stalnim napetostim, pa so se najbolj pogumni namakali tudi v morju. Teh ni preganilo niti opozorilo, da prihaja do letalskega napada. Kljub temu da sirena v Piranu ni tulila, se je večina ljudi umaknila na varne kraje. Staro mesto, žal, ne premore niti enega zaklonišča. V neposredni bližini starega dela, sta občanom na voljo dve zaklonišči: tik ob obzidju (do katerega je najmanj pet minut hoda v strmi klanec) in ob novi osnovni šoli.

Zlatica Kasal
Primorske novice Koper

V objemu strahu in nemoči

Če je kdo prizadet v tej nori, nori vojni, potem so to matere, ki imajo sinove za zidovi kasarn. Ne vedo, ali so še v objemu zidov ali jim pojemajo moči v železju katerega od tankov, so prisiljeni gledati grozote vojne od blizu, sodelovati v njej, pri vsem tem pa sploh ne vedo, za kaj gre. Morda je v začetku ta vojna res hotela le prestrašiti slovenski narod, toda danes, kljub razgovorom in premirjem, postaja vse bolj grozljiva, in ob pomanjkanju modrosti, strpnosti pri političnih in vojaških voditeljih zbuja jo le zle slutnje. Matere rote: Pustite jih, to so otroci!

Prof.: Rozka Tanko

Hudo je, če imaš v teh hudih razmerah otroka v vojni, hudo pa je tudi, če imaš za zidovi kasarn, v tankih, po posebnih nalogah pol razreda dijakov. Prof. Rozka Tanko iz Škofje Loke deli skrb in žalost s starši svojih fantov, ki jim je bila štiri leta razredničarka. Od osmih fantov v razredu jih je pet razvrženih po vojašnicah po vsej Jugoslaviji. Vsakega posebej ima pred seboj, z vsakim so njene misli.

»Grozne občutke imam. Nečaka imam v tej nori vojni in vem, kaj preživlja bratova družina in vsi mi z njim. To so vsi še otroci. Sočustvujem z vsemi materami, ne le s slovenskimi, tudi s srbskimi, hrvaškimi, makedonskimi, bosanskimi. Starši bi se morali vzeti skupaj, vsi, vseh narodnosti in zahtevati, da ne izpostavljajo svojih otrok takšnim nevarnostim. Drugo je, če gre za odrasle, za starešine, to pa so otroci. Rasli so v miru, brezskrbno mladost so imeli, nič ne vedo, kaj je vojna in kakšne strahote prinaša. V takih razmerah, kot je to pri nas, je pa vse skupaj še huje. Vse svoje fante imam pred očmi, spremljam njihovo pot vojakov. Boštjan je v Banjaluki, Vasilij v Mariboru, Matjaž v Bileči, Igor v Leskovcu, Saša prestavlja na vsa krizna območja, od Plitvic do Maribora... Da bi le srečno preživeli vso to norijo. Da bi se vendarle že začeli naši politiki pametno dogovarjati!«

Breda Milič, Tržič:

»Fantom je na eni in drugi strani hudo. 19-letniki so to, niso krivi za nič. Smilijo se mi, kot večini ljudi, pretreseni smo zaradi grobosti. Vsaka mati, ki ima sina v armadi, tako občuti, naj bo slovenska, srbska ali katerekoli narodnosti. V še hujšem položaju so morda v slovenskih vojašnicah vojaki drugih narodnosti, še bolj razdvojeni. Upamo in želimo, da bi ti zadnji razgovori pripomogli, da bi stvari šle normalno pot.«

Majda Mencinger, psih., Žabnica:

»Zgodovina se dela in spreminja iz minute v minuto. Z vsako novo informacijo iz radia, TV, vztrepeta na tisoče src v upanju in strahu. Groze staršev, ki imamo otroke v tej strašni katastrofi, ni možno opisati. Nobenih informacij nimam, kako je s sinom. V oporo mi je vsak klic ali dobra beseda prijateljev, sosedov, sinove razredničarke, ker mi daje moč in upanje ter vero, da človečnost ni zamrla.

Črni, žalostni humor si pripovedujemo: »Dobro, da ni informacij. Če bi bile, bi bile samo one iz bolnišnic ali od RK. Strah te je v roko vzeti časopis s seznamom... Na občinskem odboru za obrambo ne vedo nič o naših nabornikih, ki so še v JLA. Telefonov od poveljstev kasarn nimamo. Fantje se ne javljajo. Slišimo, da nimajo hrane, vode, da nimajo predstav, kaj se dogaja v resnici, da so obkoljeni, da znotraj niso enotni. Torej so v smrtni nevarnosti!«

Zgodovina se dela in spreminja na hrbtih mladih fantov, rojenih 1971. leta. Še ni dolgo tega, kar so zaplesali v maturantskih oblekah in se ozirali po dekletih in univerzitetnih študijih, po sreči in sanjah.

Apeliram v imenu mater in očetov, bratov in sestra, na vse, ki odločajo o njihovi in naši usodi: NE SLATITE JIH, DA STRELJAJO IN NE STRELJAJTE VANJE. NAJ PRENEHAJO SOVRAŽNOSTI, DA BODO LAHKO PRIŠLI DOMOV.

Poletje je tu, kresnice se spreletavajo po večerih in nočeh, mladost v kasarnah pa je ujeta...»

MATEJ BOR: Spadam med tiste, ki niti sanjati niso mogli, da se kaj takega lahko zgodi

Tega ne bo moč izbrisati iz spomina

Radovljica, 29. junija - V soboto, po brutalnem vojaškem posegu JLA, ko je v zraku še visela groznja letalskega napada, smo se pogovarjali z MATEJEM BOROM, vidno pretresenem zaradi grozljivih dogodkov.

»Dogodke spremljam po televiziji, saj tako ne moreš nikamor, niti proti Ljubljani niti proti Gorenjski, sedim pri televiziji in radiu ter si iz poročil ustvarjamo sodbu. Sodba je porazna. Težko je verjeti, da se kaj takega v Jugoslaviji sploh lahko zgodi. Vsi si seveda želimo, da bi dosegli vsaj ustavitve ognja in uresničili premirje, ki je bilo menda formalno sprejeto. Nikakor ne gre za to, da bi zdaj popuščali, temveč za dobro voljo obeh strani, v tem trenutku ni jasno, če vojska spoštuje premirje, pod kakšno komando je, vesti so si nasprotujoče. Če bi bil izvoljen Stipe Mesić in bi bilo predsedstvo vzpostavljeno, bi bilo lažje, saj bi vedeli, kdo je vrhovni komandant in bi stvari lahko uredili po zdravi pameti in demokratično. Vsekakor spadam med tiste, ki niti sanjati niso mogli, da se kaj takega lahko zgodi.«

»Slika ni popolna?«

»Ne, slika še ni popolna. Ne vemo, kaj vse se še lahko zgodi. Grozljivo pa je, da se kaj takega sploh dogaja, da je možna takšna eskalacija vojske in tudi takšno nasilje, kot ga prikazujejo na televiziji. Kaj takega na televiziji še nisem videl.«

»Doživeli ste že eno vojno, lahko potegnete kakšne vzporednice, vsaj glede agresije, brutalnosti?«

»Ne, razlika je velika. Takrat je bila to agresija popolnoma tuje vojske, zdaj pa so v njej tudi naši ljudje. Prebivalstvo pa se odziva podobno kot takrat, soglasje je veliko. Moram pa reči, da Italijani niso prišli v Ljubljano tako nasilno, kakor so, denimo, vojaki vdrli v Ormož, oni so prikorakali z muziko in s svojimi... Obstali smo in gledali, na začetku nismo verjeli, da gre zares, dokler vojska ni pokazala zobe. Tukaj je, kot naša vojska se brani izraza, da je okupatorska, je ali ni, o tem se bodo pravniki in zgodovinarji še dolgo prepirali. Jaz jo občutim kot okupatorsko, ker nisem svoboden.«

»Kakšna bo usoda JLA po vojaškem posegu v Sloveniji?«

»Najprej je bilo rečeno, naj se vrne v kasarne in tam tudi ostane, po vsem, kar se je zgodilo, si že težko predstavljamo, da tam ostane. Kaj se bo zgodilo, je težko reči, razmerje med vojsko in civilno oblastjo je zelo zapleteno, težko se bo razrešilo.«

»Na tiskovni konferenci je bilo med vrsticami predsedniku Kučanu zastavljeno vprašanje, da je njegov dogovor oziroma soglasje v Zagrebu narodno izdajstvo?«

»Mislim, da je ta beseda popolnoma neprimerna, Kučan je v Zagreb odšel s skupnimi stališči, po svojih močeh si prizadeva, da bi prišlo vsaj do prekinitve ognja. Seveda pa ne smemo pozabiti, da nismo sami na tem svetu, da smo pod hudim moralnim in političnim pritiskom zahodnega sveta, zlasti ZDA, vprašanje je, ali je tako težak pritisk moč vzdržati, mislim, da ne.«

Ljudje si želimo predvsem mir, veliko jih plebiscita ni razumelo kot odcepitve, tudi jaz ga nisem, temveč kot razdruzitev, kot možnost, da si ustvarimo bolj suvereno stališče pri nadaljnjih pogajanjih z drugimi jugoslovanskimi narodi, kot razdruzitev, ki še vedno dopušča tudi nadaljnje sožitje, v popolnoma drugačnih odnosih v Jugoslaviji. Zdaj nekateri menijo, da je odcepitev že izvršena, da je to napad na drugo državo. Razlag plebiscita je več, ne spuščam se v to, katera je pravilna, le opominjam na razlike.«

»Je torej to stvar osebne presoje?«

»Osebnostne strokovne presoje. Govorim lahko le o občutkih ljudi, to, kar se je zgodilo, je nekaj neverjetnega, težko je doumeti kot resničnost, kar se je zgodilo, občutim kot okupacijo. Kaj se bo še zgodilo, je težko napovedati, vsekakor pa tega ne bo moč izbrisati iz spomina Slovencev.«

Igor Torkar, pisatelj:

V takih časih je molk zločin

Pisatelj Igor Torkar nam je ob brutalnem napadu jugoslovanske armade na Slovenijo takole dejal:

»Preživel sem tri režime, starega jugoslovanskega, komunističnega, to, kar pa se je zdaj zgodilo, pa je poskus tankovskega boljševizma. Kar doživljamo Slovenci zdaj, pa je po mojem mnenju - in vedno sem bil optimist - kot majhen kres, ki ga zakurite, a zadnji plamenček je še vedno zelo močan.«

Ti senilni jugoslovanski generali so mislili, da bodo le malo zaropotali, pa bodo Slovenci počepnili; pa so se prav tu zmotili. Slovenija je s svojo teritorialno obrambo in s svojimi policijskimi enotami, predvsem pa z vsem ljudstvom pokazala izjemno enovitost. Ljudje so bili pripravljeni golih rok nad tanke za resnično svobodno Slovenijo. To je zame veličastno življenjsko spoznanje.

Kot pisatelj v načelu mislim, da je prva naloga pisatelja prav ta, ki jo označuje Župančičeva prispevka: ustvarja naj v slonokoščnem stolpu, z orožjem peresa pa naj registrira razmere, v katerem narod živi. Receptov pisatelj ne daje. Če pa je narod v življenjski nevarnosti, tedaj se je pisatelj dolžan spustiti iz slonokoščnega stolpa na tla in postati družbenopolitično bitje, povedati, v kakšni nevarnosti je narod. Te senilne sile, ti senilni generali jugoslovanske armade so ostanki boljševizma, stalinizma in velesrbizma - vse skupaj je velestalinizem, ki je začel najedati korenine slovenskega naroda.

Vsi: pisateljsko društvo, PEN klub ter drugi posamezni pisatelji in ustvarjalci s svojimi protestnimi izjavami in podpisi dajejo veliko moralno podporo v teh hudih časih. Nisem pa videl - ali pa sem mogoče prezl - da bi se naša ustanova, Akademija znanosti in umetnosti, oglasila. V teh najbolj kritičnih trenutkih za slovenski narod protestiram in obsojam Akademijo znanosti in umetnosti, ki je vsa leta molčala in tudi danes molči. Taka znanstvena ustanova ne bi smela molčati. Molk je ponavadi lastnost zajčjih značajev, če pa kdo v takem trenutku molči, je ta molk zločin! ● D. S.

**NOVA STORITEV NA POŠTAH
FOTOKOPIRANJE**

KRANJ/1 Dražgoška 8
KRANJ/6 Poštna 4
in na poštah
CERKLJE NA GORENJSKEM,
JESENICE/2, BLED,
RADOVLJICA, TRŽIČ in
ŠKOFJA LOKA

AVTO ŠOLA

VIC-MLADI VOZNIK d.o.o.
Zlato polje 1
Kranj

ORGANIZIRA
TEČAJ CPP

15. julija 1991
dopolodne - popoldne
INFORMACIJE
213-619
328-602

RENT-A-CAR

trgovina **LUČKA**

Kranj, Titov trg 1
**TAHEBO ORIGINALNI
ČAJ, UVOZ ZDA, Z
DEKLARACIJO**

MALI OGLASI

☎ 217-960

APARATI STROJI

Prodajam STROJ za pranje pod pritiskom, znamke Karcher HDS 1200. ☎ 84-197 9559

PEČ na trda goriva ali ELEKTRIKO, za ogrevanje vode ter KOSILNICO Alpina, prodajam. ☎ 68-684, po 20. uri 9580

GRADBENI MATERIAL

Prodajam večjo količino smrekovih PLOHOV, debelina možna po dogovoru. ☎ 64-212 9582

IZGUBLJENO

V mesecu maju nam je bila odnešena zadnja POLICA za Lado Samaro, črne barve. Najditelja prosimo, da nam jo takoj vrne! ☎ 74-650 9574

MOTORJI KOLESA

Prodajam MOTOR MZ ETZ, letnik 1984. Pintar, Sp. Besnica 86 9575
Prodajam gorsko KOLO. ☎ 45-158, popoldan 9588

OBVESTILA

SERVIS vseh vrst ŠIVALNIH STROJEV! Nudimo tudi poučevanje za ravnanje s šivalnim strojem. Informacije na ☎ 42-805 7550

J & J TV, VIDEO, HI-FI servis! Popravljamo vse vrste TV, video in hi-fi naprav. ☎ 329-886 7671

Želite, da vam obnovimo kuhinjsko pohištvo! Nudimo tudi možnost komisijskega posredovanja rabljenega kuhinjskega pohištva. Informacije: Mohorič, Škofja Loka, ☎ 622-725 9352

VODOINSTALACIJE, vseh vrst (novo, popravilo). Konkurenčne cene! ☎ 218-427 9354

Mesarija Kalan, Stražišče, Gasilska 3
zaposli mlajšega kvalificiranega mesarja in mladega delavca za priučitev. Pisne ponudbe pošljite na gornji naslov.

SALON POHIŠTVA ARK - MAJA
PREDOSLJE pri Kranju tel. 329-237
VREDNO OGLEDA - UGODNE CENE
Odp. od 12. - 19. ure, sobota od 9. - 13. ure

PRIDELKI

Prodajamo sveže vrtno JAGODE po 40,00 din za kg. Sušteršič, Mlakarjeva 75, Šenčur - Planjava. ☎ 41-026 9586

POSESTI

Prodajam 1 ha GOZDA. Cena po dogovoru. ☎ 633-230 9579

RAZNO PRODAM

Prodajam dobro ohranjen ŠIVALNI STROJ in dve regalni OMARI za dnevno sobo. Informacije na ☎ 326-055, v večernih urah 9581

STANOVANJA

Zamenjam 1-sobno STANOVA-NJE s kabinetom, v Kranju, za večje, z doplačilom. ☎ 215-895, od 18. do 20. ure 9571

Par, brez otrok, išče SOBO v Kranju. Bekanovič, Planina 1, Kranj

Za območje Slovenije iščemo **ženske in moške z znanjem nemščine**, kot vodje skupin za resno stran-sko dejavnost z dobrimi možnost-mi zasluzka. Interesenti naj se ja-vijo pisмено na: BVU Gesmbh Gerbergasse 14, A-9500 Beljak, Villach

ZAHVALA
Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta, brata, strica, tasta
VLADIMIRJA HUDOVERNIKA

iz Hrastja
se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za pomoč, izrečena sožalja, darovano cvetje ter sveče. Zahvala velja sodelavcem Exoterma, banke, gasilcem Prebačevo, ki so ga spremili na zadnji poti, pevcem bratov Zupan. Zahvaljujemo se tudi g. župniku iz Hrastja za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem, ki ste nam pomagali in našega očeta v tolikem številu pospremili na njegovi zadnji poti!
VSI NJEGOVI
Hrastje, 26. junija 1991

ZAHVALA
Ob smrti naše mame in stare mame
ANE RANT

roj. Mesec
se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste sočustvovali z nami, darovali cvetje, nam pomagali in jo spremili na zadnji poti. Hvala g. župniku za pogrebni obred in pevske-mu zboru župnije Sv. Lenart za ganljivo petje.
VSI NJENI
Zg. Luša, 20. junija 1991

angleška električna ročna orodja
MINICRAFT
● izredno natančna, majhna, lahka
● vrtni strojčki, brusilci, žage, strojčki za graviranje, lepilne pištole, plinski spajkalniki
● za modelarje, elektrotehni-ke, finomehanike, restavradorje, za vsa natančna dela!
Dobrodošli v MINICRAFTOV svet natančnosti!
Metalkini blagovnici Ljubljana in Maribor

ŽIVALI
Prodajam TELETA, starega 4 tedne. Sp. Bela 8, Predvor 9576
Prodajam dve TELIČKI, stari 10 dni. ☎ 49-172 9577
Prodajam 10 mesecev stare KOKO-ŠI nesnice, za nadaljno rejo ali za zakol. Drinovec, Strahinj 38, Naklo. 9585
JARKICE, rjave, stare 2 meseca in plemenske PETELINČKE, prodajam. Zgoša 47/a, Begunje 9587
PIŠČANCE, bele, za zakol ali nadaljno rejo in rjave JARKICE, prodajamo. Gašperlin, Moste 99, Komenda 9589

VOZILA
Prodajam CITROEN GS 1.2 karavan, letnik 1979, 79.700 km. Cena po dogovoru. ☎ 47-205 9572
Ugodno prodajam LADO Samaro, letnik 1987. ☎ 47-749 9578
Prodajam VW 1200, letnik 1974. Garnter, Rudno 25, Železniki 9583

ZAPOSLITVE
Vse dela voljne vabim, da se mi javite, kjer se boste lahko kot PRED-STAVNIKI podjetja z uvoznimi artikli, preizkusili sami sebe. Delo je na domu. Skladišča so po celi Jugoslaviji. Ne odlašajte! ☎ 061/453-498, zvečer, do 21. ure

metalka TRGOVINA
Kranj, Koroška c. 16.
tel.: 212-249

KOMPAS HOLIDAYS

● POČITNICE '91 - DOMOVINA ●
NOVE NIŽJE DINARSKÉ CENE
PLAČILO NA OBROKE

DO BRAČA, HVARA, VISA
HITREJE IN VARNEJE S KATAMARANOM **PRINCE OF VENICE**

Odhodi vsak petek iz Poreča ob 22.00
Organiziran avtobusni prevoz do Poreča iz Maribora, Celja in Ljubljane!

● posebna ponudba
bivate 21 dni, plačate 14 dni,
bivate 14 dni, plačate 10 dni, itd.
APP. KANEGRA/UMAG, APP. LANTERNA/POREČ,
APP. TN VILE RUBIN in MONSENA, ROVINJ
APP. BLATO, BOL (BRAC)

● KOMPASOVI KLUBI
šole tenisa, jadrnanja na deski, plavanja za otroke, športne igre, najem gorskih koles MTB CARRERA, zabava in izleti
— DRUŽINSKI KLUB NOVIGRAD/ISTRA, 10 dni
— KOMPASOV KLUB, OTOK KATARINA/ROVINJ
— KOMPASOV ZLATI KLUB, PULA, htl. in pav. SPLENDID, app. HORIZONT
— KOMPASOV KLUB BERNARDIN PORTOROŽ, 7 dni
— SONČNI KLUB HVAR/htl. Sirena - B kat., 7 dni

KOMPASOVO ŠPORTNO POLETJE

— TENIŠKI KAMPI Rogla, 13. 7., Ribno, 6. 7., Umac, 17. 8.)
— PETDNEVNI MLADINSKI TENIŠKI KAMPI Bled/Zaka, od 30. 6. dalje, polni penzion
— NAJEM JADRNIC IN MOTORNIH JAHT - znižanje do 50%
— DVOJAMBORNICE - KRIŽARJENJE: vsako soboto, 7 dni
KAPETAN LUKA, REKA - KORNATI IN DALMATIA, PORTOROŽ / MALI LOŠINJ

PRODAJA FANATIC/ALPHA ART OPREME

Modeli 91 - ugodne cene
Informacije/vplačila: KOMPAS HOLIDAYS, Titova 12, Ljubljana, tel.: 061/221-765, 222-340

— ŠOLA LETENJA z ultralahkimi letali - tečaj in pridobitev dovoljenja
— 6. 14 ali 20-dnevni najem plovil Pasara + Tomos 4.5, Eian 495 + Mercury 50 po zelo ugodnih cenah
— OTROŠKI ŠPORTNI PROGRAM, 5 dni (ponedeljek - petek), z odhodi vsak dan v Gozd Martuljek (tenis, gorska kolesa, kopanje, nogomet, košarka, odbojka, izleti)
Informacije: ZIMA SPORT, 061/331-358, 331-941

● POČITNICE 91 - TUJINA

ŠPANJA - Palma de Mallorca, Ibiza
GRČIJA - Krf, Kreta, Rodos, Santorin
TUNIS - Hamamet, Nabel, Djerba
CIPER - Larnaca, Limassol
FRANCIJA - Azurna obala
ALŽIRIJA - Tipaza
KOMPASOV AS za otroke do 70% ceneje
KOMPASOV SUPER AS - PALMA DE MALLORCA odhod 4. 7., hotel B kat., 7 polp. 7.900 din odhod 4. 11. 7., hotelska veriga Soli, 7 polp.: 8.800 din
ŠTEVILO MEST OMEJENO!
odhodi z letališča Brnik

PLAČILO NA OBROKE!
● NAGRADA ZA LEPO SPRIČEVALO -

● TEČAJI TUJIH JEZIKOV

(ANGLIJA, ZDA, ZR NEMCIJA, FRANCIJA, ITALIJA, AVSTRIJA, ŠPANJA, JAPONSKA) ZAHTEVAJTE KATALOG V VSEH KOMPASOVH POSLOVALNICAH IN POOBlašČENIH AGENCIJAH

Kranjska cesta 13, 64240 Radovljica

Akvizitersko prodajo

našega knjižnega programa nudimo urejenim osebam in organiziranim skupinam.
Redna izplačila visokih zaslužkov, ki si jih krojite sami!
Ponudbe pisno ali po telefonu Kranjska cesta 13, 64240 Radovljica, tel. (064) 75-988 in 75-962.

**alples
industrija
pohištva**
Češnjica 54, d.o.o.
64228 Železniki

ponovno razpisuje
JAVNO DRAŽBO - ZA PRODAJO

- A. Poslovne stavbe v velikosti 1.023 m², parc. št. 762/3 pri zemljiško knjižnem vložku št. 336, k.o. Selca
- B. Funkcionalnega objekta v velikosti 4 m², poslovne stavbe v velikosti 77 m² in dvorišča v velikosti 1.847 m², vse parc. št. 767/9 pri zemljiško knjižnem vložku št. 336, k.o. Selca.

Izključna cena za nepremičnine pod točkama A in B je 3.320.058,00 din.

Javna dražba bo 17. 7. 1991 ob 8. uri na sedežu Alples, d.o.o. v sejni sobi poslovne stavbe.

Na javni dražbi lahko sodelujejo pravne in fizične osebe oziroma njihovi pooblaščenici, ki se morajo izkazati s pisnim pooblastilom. Morebitni kupci morajo do začetka javne dražbe vplačati varščino v višini 10 % od izključne cene na žiro račun prodajalca št. 51510-601-16210 s pripisom "za javno dražbo" in predložiti potrdilo o vplačilu.

Na javni dražbi je mogoče sodelovati tudi s pisno ponudbo, ki mora v zapečateni ovojnici prispeti na naslov prodajalca najpozneje do začetka javne dražbe z oznako "za javno dražbo". Za pisne ponudbe veljajo vsi pogoji javne dražbe, priloženo mora biti tudi dokazilo o vplačilu varščine.

Vplačano varščino bomo šteli v kupnino, neuspelim ponudnikom pa jo vrnili v treh dneh po končani dražbi. Če uspeli ponudnik odstopi od svoje ponudbe in ne sklene kupoprodajne pogodbe, izgubi pravico do povračila varščine.

Kupec mora pogodbo skleniti v osmih dneh po končani javni dražbi, sicer prodajalec zadrži vplačano varščino. Kupnino je treba plačati v osmih dneh po podpisu pogodbe.

Prometni davek in vse druge stroške v zvezi s prodajo nepremičnin plača kupec.

Dodatne informacije po telefonu 064/67-121, interna 204.

**PODJETJE ZA PROIZVODNJO
IN UVAJANJE NOVIH TEHNOLOGIJ**
Ljubljanska 7
64260 Bled, d.o.o.

K sodelovanju vabimo ustvarjalne in sposobne sodelavce za prosta delovna mesta na področju računalništva

1. **PROJEKTANTA INFORMACIJSKIH SISTEMOV** z visoko ali višjo izobrazbo
2. **PROGRAMERJA** z visoko ali višjo izobrazbo
3. **SERVISERJA** s srednjo strokovno izobrazbo elektro smeri

Delovna razmerja bomo sklenili za nedoločen čas s 3-mesečnim poskusnim delom.

Od kandidatov pričakujemo strokovnost, ustvarjalnost, znanje angleškega jezika ter pripravljenost za teamsko delo. Kandidati morajo imeti vozniški izpit.

Ponudbe z ustreznimi dokazili bomo sprejemali do 15. 7. 1991.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po poteku razpisa.

KOVINSKO PODJETJE KRANJ
Šuceva ulica 27
Kranj

razpisuje v skladu s statutom podjetja prosta dela in naloge:

1. **VODENJE KOMERCIJALNEGA SEKTORJA, ORGANIZIRANJE IN KOORDINIRANJE DELA V SEKTORJU**
2. **VODENJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA, ORGANIZIRANJE IN KOORDINIRANJE DELA V SEKTORJU**

Poleg zakonskih pogojev za sklenitev delovnega razmerja zahtevamo še:

- pod 1.
 - da ima visoko izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri in 3 leta delovnih izkušenj na tem področju dela
 - da ima višjo izobrazbo ekonomske ali tehnične smeri in 5 let delovnih izkušenj na tem področju dela
- pod 2.
 - da ima visoko izobrazbo ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj na tem področju dela
 - da ima višjo izobrazbo ekonomske smeri in 5 let delovnih izkušenj na tem področju dela.

Delavca se imenuje za dobo 4 let z možnostjo ponovnega imenovanja. Pri opravljanju del in nalog ima delavec posebno pooblastila in odgovornosti.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh od objave razpisa na naslov: KOVINSKO PODJETJE KRANJ, Šuceva ulica 27, Kranj, s pripisom "za razpisno komisijo". Kandidate bomo o izbiri obvestili v 15 dneh po izteku roka za prijavo na objavljeni razpis.

NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO - NOVO

SPOŠTOVANI KUPCI
za vroče dni smo vam pripravili
POLETNI DELOVNI ČAS
od **8. - 12. ure**
in od **16. - 20. ure**
(sobota 8. - 12. ure)

od 1. 7. - 31. 8. 1991

HIŠA VAŠEGA NAKUPA
HVALA ZA RAZUMEVANJE

MODNA OBLAČILA
Kranj, Tavčarjeva 3
tel. 211-089

PLANIKA

Kranj,
podjetje za trženje in proizvodnjo obutve, p.o.

objavlja prosta dela in naloge

VODJA RAČUNOVODSKE SLUŽBE

- Zahteva se:
- visoka ali višja strokovna izobrazba ekonomske, finančne ali organizacijske smeri,
 - 5 let delovnih izkušenj,
 - sposobnost vodenja in komuniciranja ter teamskega dela.
- Rok za prijave, ki se pošljejo kadrovskemu oddelku podjetja, je 8 dni po objavi.

KRANJ, CANKARJEVA 4

NOV BLAGOVNI CENTER LOKA V MEDVODAH

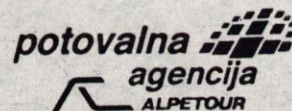
PROIZVODNO, TRGOVSKO
IN GOSTINSKO PODJETJE
ŠKOFJA LOKA p.o.
64220 Škofja Loka
Kidričeva 54
Telefon: 064/631-261, 632
Telefax: 064/631-983

PRIDEŠ IN IZBEREŠ:

prehrana in potrebščine za dom in gospodinjstvo ...
oblačila za vso družino in tekstilni izdelki ...
elektro material, bela tehnika, vse za šport in prosti čas ...

UGODEN NAKUP JE NAKUP PRI LOKI

**NE ODLAŠAJTE, ODLOČITE SE ZA
UGODNO 7-DNEVNO LETOVANJE OB
MORJU!**

STRUNJAN: nastanitev v bungalovih zdravilišča Krka, v lepem okolju, tik ob obali
7 polpenzionov že od din 3.445,- dalje

POREČ: nastanitev v kontejnerjih kampa Lanterna z možnostjo kuhanja **7-dnevni najem za 4 osebe že od din 2.600,- dalje**

PULA
z okolico: izbirate lahko med apartmaji, paviljoni ali hoteli
7 polpenzionov že od din 1.820,- dalje

LOŠINJ: nastanitev v apartmajih Lopari, v mirnem okolju, tik ob obali
7-dnevni najem za 6 oseb že od din 3.510,- dalje

**PRIČAKUJE VAS
POTOVALNA AGENCIJA ALPETOUR**

s poslovalnicami:
KRANJ, Koroška 5, tel. 064/211-083
RADOVLJICA, avtob. postaja, tel. 064/74-621
ŠKOFJA LOKA, avtob. postaja, tel. 064/621-755
TRŽIČ, Cesta JLA 2, tel. 064/52-370

V gorenjskih tovarnah v glavnem pridno delajo

Največje težave s prevozi

Kranj, 1. julija - Gospodarska zbornica v Kranju je zbrala podatke, kako se danes odvija proizvodnja na Gorenjskem, direktor Andrej Prisan je povedal, da je v kranjski Carinarnici dobil zagotovilo, da bodo delali, tudi prek rednega delovnega časa in da pri dokumentih ne bodo formalisti, da blagovni tokovi s tujino ne bi bili prekinjeni. Največji problem je prevoz, s cest ga preusmerjajo na železnico.

V kranjski Planiki delajo normalno, upamo, da se bodo v nekaj dneh odprli mejni prehodi v svet in da bodo prevozne poti do naših kooperantov in obratov, vse ostalo bomo rešili sami, pravi direktor Anton Gros. Tuji partnerji jim trenutno izražajo podporo, dogovorjeni posli bodo verjetno uresničeni, če pa se razmere v Jugoslaviji ne bodo uredile, bodo posledice dolgoročno katastrofalne, nihče več ne bo trgoval s tako rizičnim območjem in te posle bodo prevzele druge države, ki so se osamosvojile, kar bo še poslabšalo pogoje gospodarjenja in vrednost dela, ki že zdaj ni visoka, bo še padla.

V kranjskem IBI-ju proizvodnja normalno poteka, zaloge re-produkcijskega materiala imajo za približno dva meseca, problem pa imajo s 250 tisoč metri blaga, ki čaka na dobavo tujemu partnerju, saj tako majhne količine ne morejo preusmeriti na železnico.

Gorenjska oblačila iz Kranja so v stikih z vsemi tujimi partnerji, saj imajo v glavnem dodelavne posle, zagotovila imajo, da je to blago zavarovano, prav tako nadaljnje dobave.

Iskra Stevci v Kranju imajo večje težave z reprodromaterialom, zlasti s silominom iz Kidričevega, saj je kamion ostal v blokadi, približno tona tega materiala si bodo sposodili v Iskri Elektromotorji Železniki, kar bo zadoščalo za dva dni, potem pa računajo, da bodo dobave normalne. Bakelit in embalažo trenutno pretovarjajo v Avstriji s tovornjaka na železnico in računajo, da bo kmalu v Kranju. Poseben problem je vodik, ki ga dobavlja jeseński Vodovod, tovornjak je naložen, vendar potrebuje spremstvo, saj je to nevaren tovor, računajo, da bo policija jutri zagotovila spremstvo.

Gorenjski tisk v Kranju večjih problemov nima, že pred vojaškim posegom so tujim kupcem dobavili blago, prav tako so se preusmerili na železnico.

V Iskri Elektromotorji Železniki proizvodnja poteka normalno, na zalogi imajo za deset dni reprodromateriala, skrbi jih le carinie,

nje, prav tako so se preusmerili na železnico.

V LTH-jevi livarni v Škofji Loki so od tujega partnerja že dobili prvi poziv, da je sodelovanje vprašljivo, orodje naj bi poslali nazaj, kar bi pomenilo konec sodelovanja. Vendar bodo poskušali posel rešiti, zato so seveda nujne čimprejše dobave Mercedesu in drugim tujim firmam, da blagovni tokovi ne bodo prekinjeni.

Kladivar v Žireh normalno delata, reprodromaterial imajo zagotovljen za teden dni, težave imajo predvsem pri njegovem prevozu, saj ga vozijo z Reke, iz Kopra in Maribora.

Tržiški Peko nekaj izdelavnega materiala ima, predviden je kolektivni dopust, zato posamezne oddelke že pošiljajo na dopust.

V kranjskem Tekstilindusu so slabo oskrbljeni zaradi denarnih težav, s 7. julijem se bo začel kolektivni dopust, danes dela samo gravura, ki mora dokončati proizvodnjo za izvoz.

V blejskih Vezeninah bodo delali ves teden, danes je zaradi težav s prevozi v službi le polovica zaposlenih. Posli za izvoz tečejo, do 18. julija morajo dobaviti blago v Nemčijo, zato bodo delali tudi v soboto in nedeljo, saj se bojijo, da ne bi izgubili teh poslov, saj Poljaki, Čehi in Madžari že ponujajo izdelke po polovični ceni. Več težav imajo v obratu v Ilirski Bistrici, v Kočevju pa delajo normalno. Bojijo pa se izgube jugoslovanskega trga, saj so čipke in pozamentarijo prodajali v glavnem doma, seveda pa so vse bolj vprašljivi tudi prilivi plačil.

V zapuškem Suknu proizvodnja teče, danes so imeli težave s prevozi delavcev in z dobavo blaga v Nemčijo, prepeljali jo bodo čez Jezersko. Prav tako se bojijo dolgoročno izgubljenih poslov, če se razmere do konca tedna ne bodo umirile, bodo težko ohranili zaupanje tujih partnerjev.

V kranjskem Iksu pravijo, da so se pred kratkim izvozno preusmerili z Vzhoda na Zahod, kjer so uspeli dobiti kupce. Vendar pa so v petek dobili telefonski klic o

odpovedi sodelovanja, danes se trudijo, da bi bila ta odpoved pismena.

Kranjska Zvezda trenutno nima težav, proizvodnja normalno teče, v petek jim je uspelo še prepeljati nekaj blaga čez mejo.

V kroparskem Plamenu imajo največje težave s prevozom, preusmerili so se na železnico, delali bodo do četrta, ko začnejo s kolektivnim dopustom.

Proizvodnjo so danes ustavili v kranjskem Exotermu, do 8. julija bodo doma, največje težave imajo s prevozi, ker 60-odstotno delali za jugoslovanski trg, jih skrbi, kaj bo z blagovnimi tokovi, še bolj s plačili.

V kranjski Oljarici imajo reprodromateriala še dosti, upajo, da se bodo razmere ta teden normalizirale.

V žirovski Alpini pravijo, da je škoda ogromna, poslovni partnerji jim sodelovanja še ne odpovedujejo, zato delajo s polno paro, če se razmere do konca tedna ne bodo uredile, pa bodo morali prihodnji teden zapreti obrate.

Alples v Železnikih je imel že prej velike težave, do srede bodo še delali. Nekaj blaga imajo v blokadah, z reprodromaterialom nimajo težav, bojijo pa se, da plačil ne bo.

V tržiškem Zlitu proizvodnja teče, 90 odstotkov delavcev je danes prišlo na delo, nekaj težav imajo z nabavami, delajo s polno paro, ukiniti nameravajo celo odmore, zavedajo pa se, da bo kupna moč zelo padla, njihovo povišje pa so seveda trajne dobrine.

Gorenjska predilnica v Škofji Loki bo delala še do 8. julija, težave imajo s Chemovimi kemičnimi izdelki, ki ji ne morejo dobiti, saj tam ne delajo. Poskusili jih bodo dobiti drugod, težave imajo tudi s prevozniki, trudijo se odpremiti čim več blaga, s tujimi partnerji pa še nimajo težav, uspeli so jih prepričati.

Odeja v Škofji Loki dela še danes, potem bodo teden dni na dopustu, ne pesti jih toliko sedanjí položaj kot sezonski značaj proizvodnje.

V tržiškem Trio normalno delajo, zaenkrat imajo težave le s prevozi.

V leškem Žito-Gorenjki danes prevažajo le kruh, mehkega pečiva po Sloveniji pa ne.

V leški Verigi normalno delajo, uspeli so dobiti še reprodromaterial iz Zenice, po železnici so odposlali izdelke v tujino.

Nimam srca, da bi bil še v tej vojski

Kranj, 29. junija - Pogovor s slovenskim vojakom JLA, ki je prebegnil, ni pa želel biti imenovan.

"Ste vedeli, kam greste in zakaj?"
"Ja, izvedeli smo."

"So vas obvestili?"
"Pri sebi smo imeli radio, tako smo vedeli, kaj se dogaja, kam gremo, zakaj gremo iz te okupacijske vojske."

"So vam starešine povedali ali ste sami to doglali?"

"Niso, do radia smo prišli tako, da smo vložili v pisarno, elektrike ne bilo."

"So vam starešine govorili kaj drugega?"
"Ne, niso, nič nismo bili obveščeni, nič nas niso obveščali o situaciji. Predvsem moram reči, da smo bili Slovenci pod posebno kontrolo, ko smo šli na stražo, nismo dobivali municije in smo stražili s praznimi okviri."
"Iz kakšnih nagibov ste se odločili, da greste?"

"Po radiu smo poslušali, kaj se dogaja, kako je obravnavana armada, nimam srca, da bi bil še v tej vojski."

"Kako ste odšli?"
"Prišli smo do pastirskih koč, kjer so nam ljudje pomagali, nato do policijske postaje, kjer so nam pomagali. Zdaj smo tukaj, bodo že vedeli, kaj napraviti z nami."

"Koliko vas je odšlo?"
"Saj vidite, koliko nas je."

"No, ne vem, ste to vsi?"
"Vsi, odšlo nas je približno 40 odstotkov."

"Ste vzeli obleko, hrano s sabo?"
"Ušli smo v uniformi, zaradi mraza, tudi civilno obleko smo vzeli, ker smo vedeli, da ne bo dobro, če pridemo v uniformi do naselja. Vzeli smo tudi nekaj piškotov, čokolade, vodo v čaturah."

"Vas je strah zaradi morebitnih sankcij?"
"Ja, no. Mislim, da ne."

Autobusni promet preplovljen

Kranj, 1. julija - Janko Knaflič, vodja tehnično kontrolne službe v Alpetouru v Kranju nam je glede avtobusnih zvez na Gorenjskem povedal, da so še marsikje avtobusne zveze razpolovljene. Še vedno na primer ne morejo z avtobusi v Kranjsko Goro, v Mostah pri Žirovnici morajo potniki prestopati na vlak... V Kranju primestni promet poteka brez posebnih motenj, sicer pa nasploh drži, da je celoten avtobusni promet otežen, ker so na cestah še vedno zapore. Med vozniki avtobusov v minulih dneh ni bil nihče ranjen. Sicer pa Alpetour, kar zadeva avtobusne zveze, sodeluje tudi z Integralom v jeseniški in tržiški občini.

Medtem ko so mestne, primestne in medkrajevne zveze zaradi blokad na gorenjskih cestah nasploh otežene, pa so medrepubliške in meddržavne še vedno prekinjene. Zaradi cestnih zapor je Alpetour te dni v Kranju in Radovljici brez 40 avtobusov, nekaj pa je tudi uničenih. V Alpetouru pa imajo tudi stalno, neprekinjeno dežurno službo, vse informacije v zvezi z avtobusnim prometom pa občani dobijo na telefonski številki 213-871. ● A. Ž.

Nemoten odvoz odpadkov

Kranj - V podjetju Komunala v Kranju pa smo izvedeli, da pri dosedanjem razporedu odvoza odpadkov v občini ni nobenih sprememb. Torej še naprej veljajo glede odvoza odpadkov dnevi v tednu, kot so doslej. Strojni oziroma vozniki park za odvoz in zbiranje odpadkov je neokrnjen, nekaj težav je le zaradi cestnih zapor, vendar dostop do odlagališča odpadkov v Tenetišah ni blokiran. ● A. Ž.

Zajetih je bilo v minulih dneh veliko vojakov oziroma pripadnikov JA. V zvezi z ujetniki so mednarodna pravila zelo natančna in obvezujoča. Že ob prvih zajetih vojakov se je v oskrbo in nudenje pomoči ter sodelovanje vključil Rdeči križ. In ko smo v teh dneh obiskali večjo skupino zajetih vojakov, smo se prepričali, in tudi sami so nam potrdili, da jim ničesar ne manjka. Imajo tudi telefonske zveze s svojci oziroma družinami. Še najtežje je, kot je rekel nekdo, da se je, ne po lastni krivdi, znašel v tem položaju... A. Ž. - Foto: J. Cigler

MERKUR KRANJ

DO KONCA JULIJA SMO ZA 10% ZNIZALI CENE SKORAJ VSEM PROIZVODOM IZ NAŠEGA BOGATEGA PRODAJNEGA PROGRAMA

-10%

ZNIZANJE CEN VELJA PRI NAKUPIH NAD 1.000,00 DIN ZA TAKOJSNJA PLAČILA IN ZA ČLANE STANOVANJSKIH ZADRUG.

PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE PRI PRODAJALCIH KRANJSKEGA MERKURJA

MERKUR KRANJ

GORENJSKI GLAS

Vojna in Gorenjski glas, ali: Kako smo tiskali 50. številko časopisa

V petek ste, spoštovani bralci in naročniki Gorenjskega glasa, kljub izrednim razmeram in vojnem pogojem dela svoj časopis prejeli kot običajno.

Prav nič običajno pa ni potekala četrtekova pot Gorenjskega glasa. Ko smo namreč prejšnji četrtek popoldne ob štirih zaključili redakcijo ter pripravili gradivo za tisk, se je začela pravcata akrobacija mimo cestnih barikad. Gorenjski glas tiskamo na rotaciji podjetja Delo - TCR, Tiska časopisov in revij v Ljubljani, zato smo pri prevozu časopisa obvezno vezani na kamion. Z njim pa je vožnja ob barikadah izgledala prav vratolomna, zlasti potem, ko je naloženo vozilo s štirimi tonami Gorenjskega glasa bežalo pred nizko letečimi helikopterji okupatorske vojske.

Ker je kljub postavljenim barikadam slovenskim policistom uspelo organizirati in izvajati nujni transport po slovenskih cestah, zlasti pa usmerjati promet, tako da je bilo za redke voznike na cestah čimmanj nevarno, je v četrtek ponoči Gorenjski glas v 24 000 izvodih srečno prispel iz ljubljanske tiskarne v Kranj, pa zatem s poštnimi dostavnimi vozili in prizadevnostjo pismonoš do Vašega nabitnika v petek zjutraj (oziroma dopoldne).

In tako naj bi bilo tudi danes, ko smo v Časopisnem podjetju Gorenjski glas za Vas pripravili 51. številko časopisa. Še vedno smo v vojni, nevarnost nadaljevanja agresije na teden dni samostojno državo še vedno preži. Če je v teh vojnih razmerah Vaš časopis izšel pravočasno in v normalnem tokovem obsegu in ste ga prejeli kot običajno, si to skupaj z Vami, kajti časopisa ni brez njegovih bralcev - štejemo za uspeh. Kot je naš skupni uspeh samostojna Slovenija.

Gorenjski glas

Dva Slovenca, za katera se je vojna v Sloveniji začela v vrstah okupatorske vojske. Eden je takoj po zajetju prestopil v vrste Teritorialne obrambe, drugi pa je v Ratečah, po pozivu, ki ga je skrivoma slišal po radiu, takoj prestopil k teritorialcem... A. Ž. - Foto: J. Cigler

Zavarovalnica bo ocenjevala škodo

Kranj, 1. julija - Zavarovalnica Triglav delniška družba Ljubljana je že v petek uradno sporočila, da škodnih posledic vojnih dogodkov praviloma zavarovanje nikjer v svetu ne krije. Škode so namreč tako velike, da jih ne more prevzeti nobena, še tako velika zavarovalnica. Za odškodnine prizadetih je potrebna angažiranost celotne družbe, običajno celo mednarodne. Tem načelom sledi tudi naša zakonodaja, ki iz zavarovalnega kritja izključuje vse škodne primere, nastale zaradi vojnih dogodkov. Zato tudi Zavarovalnica Triglav teh škod ne krije.

Direktor Območne enote Kranj Franci Lotrič pa nam je povedal, da bo Zavarovalnica Triglav plačnik za vse škodne primere, ki nastanejo v vojnem času, če niso v neposredni vzročni zvezi z vojnimi operacijami. Sicer pa bodo delavci Zavarovalnice Triglav pomagali vsem, ne glede na to ali so zavarovani ali ne, če bodo to želeli, z ogledi in oceno njihovega poškodovanega premoženja. Te ocene pa bodo služile za uveljavljanje povračila vojne odškodnine. Sicer pa bodo konkretno vključevanje zavarovalnic, kot smo izvedeli, opredelili v pogovorih za celotno Slovenijo. ● A. Ž.